

Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Naturagune Babestuko Natura Baliabideen Antolamendurako II. Plana.

Valderejoko Kontserbazio Bereziko Eremua,
Hegaztientzako Babes Bereziko Eremua eta Parke
Naturala.

III. ERANSKINA. ARAUDIA

NATURA ONDARE ETA KLIMA ALDAKETA ZUZENDARITZA
INGURUMEN, LURRALDE-PLANGINTZA ETA ETXEBIZITZA SAILA
- EUSKO JAURLARITZA

Behin-behinean onesteko dokumentua

2019ko apirila

Nahi izanez gero, J0D0Z-T1RNG-WSK0 bilagailua erabilita, dokumentu hau egiazkoa den ala ez jakin liteke egoitza elektroniko honetan: <http://euskadi.eus/lokalizatzailea>

La autenticidad de este documento puede ser contrastada mediante el localizador J0D0Z-T1RNG-WSK0 en la sede electrónica <http://euskadi.eus/localizador>

CAPÍTULO 1. XEDAPEN OROKORRAK	1
CAPÍTULO 2. NATURAGUNE BABESTUAN ORO HAR APLIKATU BEHARREKO ARAUAK.....	4
1. atala. Natura-ondarea babesteko arauketak	5
2. atala. Lurraldearen erabilerei eta aprobetxamenduei buruzko arauketak ...	13
CAPÍTULO 3. NATURAGUNE BABESTUAREN ZONAKATZEAREN ARABERAKO ARAUKETAK ETA BABES-EREM U PERIFERIKOA	32
1. atala. Naturagune Babestuaren zonakatzea eta babes-eremu periferikoa...	32
22. artikulua.- Babes-eremu periferikoa	32
2. atala. Babes bereziko eremuak	32
3. atala. Basogintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak	37
4. atala. Abeltzaintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak	41
5. atala. Baso-ekoizpeneko eremuak	43
6. atala. Nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuak.....	45
7. atala. Ibai-sistema.....	46
8. atala. Hiri, ekipamendu eta azpiegituretarako eremuak	51
9. atala. Babes-eremu periferikoa	52
CAPÍTULO 4. POLITIKA SEKTORIALAK BIDERATZEKO ERREFERENTZIAKO IRIZPIDEAK	53
CAPÍTULO 5. INGURUM EN-EBALUAZIOA	63
CAPÍTULO 6. JARRAIPEN-PLANA	65

CAPÍTULO 1. XEDAPEN OROKORRAK

1. artikulua.- Antolamendu-eremu a

Natura Baliabideen Antolamendurako Plan (hemendik aurrera, NBAP) honen aplikazio-eremuak Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Naturagune Babestuaren aldea (ES 2110024) eta haren babes-eremu periferikoa hartzen ditu barne. Hauek dira NBaren oinarritzko parametroak:

1.1 taula. Naturagune Babestuaren identifikazioa eta kokapena 'Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa'	
Izena	Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa
Natura 2000 kodea	ES2110024
Parke naturalaren kodea (Valderejo)	ES211001
Parke naturalizat aitortu zen data (Valderejo)	1992/01
BBE izendatu zen data	2000/11
BIL gisa proposatu zen data	1997/12 (Valderejo) eta 2000/11 (Sobrón)
KBE izendatu zen data	2016/03
Azalera (ha)	6.815,71
Gehieneko altitudea (m)	1.361
Gutxieneko altitudea (m)	475,6
Batez besteko altitudea (m)	914,2
Lurralde historikoa	LH Araba (% 100)
Eskualde biogeografikoa	Mediterranea

Naturagune Babestuaren eta haren babes-eremu periferikoaren kokapena eta zedarritzapena dekretu honen I. eranskineko dagozkien mapetan irudikatuta daudenak dira. EHAAren bisorean kontsulta daitezke, eta GeoEuskadi Euskadiko Datu Espazialen Azpiegituraren Atariko fitxategi digitalak bistaratu edo deskargatu daitezke.

2. artikulua.- Gunea babesteko eta antolatzeko arauen egitura eta edukia

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Naturagune Babestuko NBAP honek integrazio harmoniko bat proposatzen du. Gainera, indarreko araudi sektorialetik datozen zehaztapenak biltzen ditu, baita arau eta irizpide berriak ere, proposamen integral bat antolatzeko. Proposamen horrek, hain zuzen, natura-baliabideen kontserbazioa, Batasuneko eta eskualdeko intereseko habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona eta guneari lotutako sektore ekonomikoen jardueraren mantentzea bermatu behar ditu. Horrez gain, haren erabilera publiko egokia ziurtatu behar du.
2. Plan honek Valderejoko Naturagune Babestuari buruzko jatorrizko NBAParen helburu eta irizpide asko hartzen ditu barne eta, orobat, Valderejoko sektorea, Sobrón eta Árcenako mendilerroaren gainerako aldeak Natura 2000 sarean sartzearen ondoriozko helburu eta irizpide berriak txertatzen ditu. Aldi berean, aipatutako NBAPa onetsi zenetik promulgatu diren lege sektorial berriak (natura-baliabideen kontserbazioari aplikatzekoak) biltzen ditu.
3. Natura Baliabideen Antolamendurako Planaren zehaztapenak honela banatzen dira:
 - a. Helburuak eta printzipioak. Haien xedea da naturagune babestuko natura-baliabideak antolatzeko estrategia bideratzea. Horretarako, natura-ondarea kontserbatu eta babesteko jarduketak garatzen dituzten administrazio publikoen eta agenteen esku-hartze lehentasunak

ezartzen dira; organo eskudunek lehentasun horiek aintzat hartu beharko dituzte plan eta proiektu publikoak prestatzean, txostenak egitean eta gune horri eragiten dioten erabilerak eta jarduerak baimentzean.

- b. Arauketa orokorrak. Kontserbazio-helburuak erdiesteko beharrezkoak diren betebeharrak, debeku, baldintza eta irizpideen multzoa osatzen dute. Haien xedea da erabileren eta jardueren garapenean arau edo muga orokorrak ezartzea, NBan dauden natura-baliabideak, habitatak, basa-flora eta basa-faunako espezieak eta natura-ondareko beste elementu batzuk kontserbatzeko helburuarekin. Oro har, administrazio publikoentzat eta tokiko erabiltzaileentzat dira.
 - c. Eremukako arauketak. Zehaztapen horien xedea da arauak edo mugak ezartzea naturagune babestuen zonakatzearen arabera. Arauketa horien bidez, honako hauek integratu nahi dira: bai NBaren eremua sektorizatu den zona bakoitzean dauden funtsezko elementuak babesteari buruzko xedapenak bai zona horietan egon daitezkeen eta aipatutako elementuen kontserbazioan eragina izan dezaketen erabilerei eta jarduerari buruzkoak.
 - d. Politika sektorialak bideratzeko erreferentziako irizpideak. Idatz-zati horretan, NBan gara daitezkeen jardura-sektoreen planifikazioan aplikatu beharreko jarraibideak eta irizpideak biltzen dira, a) idatz-zatiko helburu eta irizpide orokorrekin bat etorriz.
 - e. NBan eragin nabarmena izan dezaketen plan, proiektu, programa eta jarduketan ingurumen-ebaluazioari buruzko arauketak.
 - f. Planaren aplikazioari eta kontserbatu beharreko habitat eta espezieen egoerari buruzko jarraipen-plana.
4. Administrazio sektorialek eman beharreko baimenak bazter utzi gabe, naturagune babestuan baimendutako erabilerak eta jarduerak gauzatzeko, Naturagune Babestuen kudeaketaren arduradun den organoak (hemendik aurrera, organo kudeatzailea) gainbegiratu beharko ditu eta, hala badagokio, horietarako baimena eman beharko du, NBAPan, Valderejoko Parke Naturalaren Erabilera eta Kudeaketa Zuzentzeko Planean (hemendik aurrera, EKZP) eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan hala xedatuta dauden kasuetan.

3. artikulua. Helburuak eta printzipioak

- 1. Natura-baliabideen antolamendua eta kudeaketa zuzendu behar dituzten helburuak Natura Ondareari eta Biodibertsitateari buruzko abenduaren 13ko 42/2007 Legean (hemendik aurrera, NOBL) eta apirilaren 15eko 1/2014 Legegintzako Dekretuaren, Euskal Autonomia Erkidegoko Natura Kontserbatzeko Legearen testu bategina onartzen duenaren (hemendik aurrera, NKLTB), 1. eta 2. artikuluetan ezarritakoak dira. Era berean, Euskal Autonomia Erkidegoko 2020rako Geodibertsitatearen Estrategian eta Euskal Autonomia Erkidegoko 2030erako Biodibertsitate Estrategian edo haien eguneraketetan aipatzen diren helburuak ere aintzat hartuko dira.
- 2. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan, helburu horiek honela zehazten dira:
 - 2.1. Biodibertsitatearen babesa bermatzea, NBaren eremuan habitat naturalak, basa-fauna eta basa-flora kontserbatuz, horiek kontserbazio-egoera onean mantenduz edo leheneratuz, Batasuneko interesekoetan arreta berezia jarrita, baita eskualdeko interesekoetan ere, balio ekologiko handiagoa edo kalteberatasun eta bitxitasun nabarmenak dituztenetan.

Helburu horrek, halaber, honako hau dakar berekin:

- a. NBko baso naturalen kontserbazio-egoera hobetzea, okupaturiko azalera handituz, baso-masa autoktonoen egitura eta osaera hobetuz, hobekien kontserbatutako enklabeen oraingo egoera babestuz eta ekosistema horiei lotutako flora-espezie eta fauna-espezie mehatxatuen kontserbazioa, populazio-eboluzioa eta bideragarritasuna bermatuz.
 - b. Txilardien, sastraka esklerofiloen eta larreen multzoaren oraingo azaleraren eta mosaiko-antolaketaen kontserbazioa bermatzea, atzera egitea saihestuz eta abeltzaintza-kudeaketarako jarraibideak, habitaten eta lotutako basa-espezieen kontserbazio-egoera onarekin bateragarriak direnak, ezarritik.
 - c. Harkaitzei eta kobei lotutako Batasuneko eta eskualdeko intereseko habitat eta espezieen kontserbazio-egoera ona gordetzea edo lortzea, ingurune horietako berezko hegazti harkaiztarren, kiropteroen eta flora mehatxatuaren populazioen kontserbazioa, berreskurapena eta bideragarritasuna bermatuz eta NBak espezie horiek hartzeko duen gaitasuna hobetuz.
 - d. NBko gune hezei lotutako Batasuneko eta eskualdeko intereseko habitaten eta haiei lotutako flora-populazioen kontserbazio-egoera ona gordetzea edo lortzea.
 - e. NBko ibai-sistemaren funtzionaltasun osoa mantentzea, kontserbatzea eta berreskuratzea, intereseko espezie ugari hartzen dituzten habitat desberdinen berezko eremu gisa eta dibertsitatea eta prozesu ekologikoak mantentzen laguntzen duen igarobide ekologiko gisa. Horrek, berriz, zera dakar berekin:
 - NBko ibai eta erreketako uren kalitatea eta haietako ur-masen egoera ekologiko ona bermatzea.
 - Urari lotutako habitatak, fauna-populazioak eta flora-populazioak aktiboki kontserbatzea eta hobekien ordezkartuta daudenak babestea. Haien heldutasunaren, egiturazko konplexutasunaren eta biodibertsitatearen alde egitea.
 - Ur-bazterreko igarobide jarraitua lortzea, ibai-sistemako dibertsitate ekologikoa eta haren funtzio bioklimatikoa bermatzen dituenak.
 - f. Gune honetan bizi diren hegazti migratzaileen eta habiagileen populazioak babestea eta berreskuratzea, NBak hegazti-talde bakoitzerako duen harrera-ahalmena hobetuz.
- 2.2. Naturagune Babestuan garatzen diren prozesu ekologikoei buruzko ezagutza sakontzea. Oro har Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroan dauden natura-baliabideen eta Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitat eta espezieen kontserbazio-egoeraren ezagutza zehatza erdiestea.
 - 2.3. Nekazaritzako, nekazaritza eta abeltzaintzako eta basogintzako jarduera tradizionalen mantentzea sustatzea, NBan kontserbatu behar diren habitat naturalen eta basa-espezieen kontserbazioarekin bateragarriak diren eta horretan laguntzen duten heinean.
 - 2.4. Natura-baliabideak modu antolatuan eta jasangarrian kudeatzea, oraingo eta etorkizuneko belaunaldientzako ingurumen-, gizarte- eta ekonomia-onura handienak sortzeko.
 - 2.5. NBko biztanleen bizi-estandarrik hobetzea, ongizate-maila handiagoa, ingurune naturala babesteko funtsezko helburuari laguntzen diona, lortzeko.

- 2.6. Lurzoruaren erabilera jasangarria bermatzea, haren babeseta kontserbazioa zainduz; izan ere, baliabide berriztaezintzat, giza jardueren funtsezko euskarritzat, paisaiaren elementutzat eta kultura-ondarearen artxibotzat jotzen da.
- 2.7. Paisaiaren eta ondare geologikoaren narriadura edo suntsiketa saihestea (alderdi horiek bereziki garrantzitsuak dira Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroan), haien edertasuna eta nortasuna babestea eta narriatutako eremuak berreskuratzea.
- 2.8. NBko ondare geologikoa babestea, haren ezagutza hobetuz eta bertan dauden Interes Geologikoko Lekuen garrantzia jendarteratuz.
- 2.9. Naturagune Babestuan dagoen kultura-, arkeologia- eta arkitektura-ondarea zaintzea eta haren ikerketaren alde egitea, Euskadiko kultura-ondareari ekarpena egiteko asmoz.
- 2.10. NOBLaren 47. artikuluekin bat etorritik, Natura 2000 sareko kanpo- eta barne-koherentzia ekologikoa hobetzeko egokiak diren ahaleginak egitea; horretarako, fauna florako basa-espezieen populazioen migrazioarako, banaketa geografikorako eta haien arteko truke genetikorako oinarritzkoak diren edo funtsezko garrantzia duten paisaiako edo lurraldeguneetako elementuak kontserbatu eta, hala badagokio, babestuko dira.
- 2.11. Ekosistemen, horietako habitaten eta basa-flora eta basa-faunako espezieen kontserbazio-egoera egokia ziurtatzea, klima-aldaketara egokitzeko gai den eta haren ondorioak arintzen laguntzen duen ingurune erresiliente bat edukitzeko asmoz.
- 2.12. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBari eragiten dioten erabakiak hartzeko prozesuetan gizartearen partaidetza sustatzea, bereziki NBan lursailak dauzkaten biztanleen eta udalerrien partaidetza, eta herritarrek kontserbazioan parte har dezaten bultzatzea.
- 2.13. Organo publiko eskudun guztien erakunde-koordinazioa hobetzea eta dagoen ingurumen-araudia eta sektoreko araudia egokitzea, horrelakorik ez daukaten natura-ondareko elementuei babes-elementu berriak emateko.

CAPÍTULO 2. NATURAGUNE BABESTUAN ORO HAR APLIKATU BEHARREKO ARAUAK

Kapitulu honetako arauketak naturagune babestu osoan aplikatzen dira oro har. Ondoren, garatu eta zehaztu egiten dira, gunearen zonakatzearen araberrako arauketen bidez.

1. atala. Natura-ondarea babesteko arauketak

4. artikulua.- Natura 2000 sarearen koherentzia ekologikoa

1. Natura 2000 sarearen barne- eta kanpo-koherentzia hobetzeko asmoz, bai Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren eremuan bai NB horren eta Natura 2000 sareko gainerako espazioen arteko konexio ekologikoko guneetan, berariazko neurriak hartuko dira konektagarritasun ekologikoari laguntzen dioten lurraldeko elementuak (ibaietako ur-bazterretako landaredia, baso-espezie autoktonoen arboladiak, finken mugetako eta landa-bideen ertzetako heskai naturalak) babesteko edo berreskuratzeko. Era berean, basa-faunarentzat egokitzeko eta iragazkortzeko neurriak hartuko dira hori behar duten azpiegiturretan.
2. Ingurumen-ebaluazioak horren kontrako ondorioak atera arren NOBLan xedatutako salbuespenezko baldintzak betez egin behar den jarduketa orotan, beharrezko konpentsazio-neurri guztiak hartu beharko dira Natura 2000 sarearen koherentzia globala bermatzeko eta kontserbatu behar diren eta jarduera horrek eragin dien elementu guztien kontserbazio-egoera egokia ziurtatzeko.
3. Lurzoruaren landare-estalki babesgarria (batez ere sute baten ondoren) berritzearekin bateraezinak diren erabilera-aldaketa edo jarduera-aldaketa guztiak debekatuta daude, NBko organo kudeatzaileak aldeko txostena eman ezean.
4. NB honetan kontserbatu beharreko habitaten funtzio ekologikoa zatikatzeko eta galtzeko prozesu berriak dakartzaten jarduketak debekatuta daude.

5. artikulua.- Ekosistemen, habitaten, basa-fauna eta basa-florako espezieen eta ondare geologikoaren oinarritzko babesa

1. Kontserbatu beharreko ekosistemen, habitaten, flora-populazioen eta fauna-populazioen (NBAP honetan zehar aipatzen direnen) babes-eremuek zabalera jakin bateko perimetro-zerrenda bat izan behar dute; zerrenda hori, kasu bakoitzean, natura-ondareko elementu horiek (ekosistemek, habitatek, flora-populazioek, habiek, aterpeek, gordelekuak eta abarrek) okupaturiko arearen kanpoko ertzetik neurtu behar da. Organo kudeatzaileak ezarri behar dituen babes-eremuak alde batera utzita, honako hauek ezartzen dira:
 - Ur-ibilguen babes-banda: 10 m-ko zerrenda, lursailaren gainean neurtuta eta ibilguaren kanpoko ertzetik zenbatuta.
 - Eremu hezeen babes-eremua: 30 m-ko perimetro-zerrenda gisa neurtzen da, lursailaren gainean, kasuan kasuko hezegunearen kanpoko mugatik zenbatuta.
 - Istingen, flora-populazioen eta fauna mehatxatuaren kokapenen babes-eremua (habiak, gordelekuak, aterpeak, etab.): 10 m-ko perimetro-zerrenda gisa neurtzen da, lursailaren gainean, elementu horiek okupatutako arearen kanpoko mugatik zenbatuta.
2. Oro har, debekatuta dago basa-flora eta basa-fauna babestuetako espezieen aleak biltzea edo harrapatzea, bereziki Batasuneko interesekoak edo eskualdeko interesekoak (NBAP honen *II. eranskinean, memorian*, zerrendatuta daude), Espainiako Espezie Mehatxatuen Katalogoan, Espezie

Mehatxatuen EAEko Katalogoan, Babes Bereziko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrendan, Hegaztien Zuzentzarauaren (2009/147/EB) I. eranskinean eta Habitat Zuzentzarauaren (92/43/EEE) II., IV. eta V. eranskinetan barne hartutako espezieei dagozkienak, baita ondare geologikoko elementuak biltzea eta suntsitzea ere.

- a. Landareak direla-eta, debekatuta daude horiek suntsitzeko, mutilatzeko, mozteko edo erauzteko asmoa eta haien habitataren suntsipena dakartzaten jarduketa baimendu gabe guztiak.
 - b. Fauna-espezieei dagokienez, debekatuta daude horiek (larbak, kumeak eta arrautzak barne) hiltzeko, horiei jazartzeko edo eragozteko asmoz egindako jarduketa baimendu gabe guztiak. Era berean, debekatuta dago haien habitata eta, bereziki, habiak, untxi-zuloak, ugalketaguneak, negu-tokiak, atsedeen hartzeko edo elikatze lekuak suntsitzea.
 - c. Bi kasuetan, «galtzeko arriskuan» edo «kaltebera» kategorietan katalogatuta dauden espezieentzat, debekatuta dago ale biziak zein hilak edukitzea, naturalizatzeko, garraiatzea, saltzea, ikusgai jartzea, inportatzea eta esportatzea. Debeku bera aplikatzen zaie landareen propaguluei eta atalei. Gainera, debekatuta dago haien haziak, polena edo esporak biltzea, erregelamenduz zehazten diren kasuetan izan ezik.
 - d. Natura-ondareko beste elementu batzuk, hala nola fosilak, espeleotemak (estalaktitak, estalagmitak, etab.) edo mineralak, direla-eta, debekatuta dago elementu horiek edo bestelako formazio eta egitura bitxiak baimenik gabe biltzea edo suntsitzea.
3. Urtarrilaren 1etik abuztuaren 15era bitartean, debekatuta dago hegazkin txikiek, ultra-arinek, helikopteroek, parapenteek, delta-hegalek, droneek eta antzekoek 1.000 m baino gutxiagoko garaieran hegan egitea, larrialdiko edo erreskateko kasuetan izan ezik, habiak egiteko aldiaren hegazti harkaiztarrak babesteko helburuarekin.
 4. Faunaren pozoidurak gertatzen badira, Natura Babesteko Batzorde Nazionalak onetsitako Pozoidura Kasuetarako Jarduketaren Protokoloa aplikatuko da. Gainera, indarreko legeriatik datozen oinarritzko jarraibideak eta ildoak ezarriko dira, baita ingurune naturalean pozoia lege kontrako erabileraren aurka borrokatze estrategiak eta ekintza-planak ere.
 5. NBko organo kudeatzaileak «Basa-fauna eta basa-florarentzako elementu natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario ireki georreferentziatua» sortzeko, prestatzeko eta argitaratzeko prozesua aztertuko du. Inbentario horretan sartzen diren elementuak babestu egingo dira; beraz, eragin ahal dien edozein jardura egitekotan, haien kontserbazioa arriskuan jarriko ez dela ziurtatu beharko da. Horretarako, organo kudeatzaileak, kasu bakoitzean, beharrezkotzat jotzen dituen babes-eremuak ezarri ahalko ditu berariazko kontserbazio-neurriak eskatzen dituzten inbentarioko elementuetarako.
 6. Kudeaketa-tresnak edo berreskurapen-tresnak dauzkaten espezie katalogatuei, bestalde, beren onespenezko arauetako xedapenak aplikatuko zaizkie. Era berean, NBAP honen indarraldian flora-espezieak eta fauna-espezieak kudeatzeko edo berreskuratzeko onesten diren planetako xedapenak aplikatuko dira.
 7. *Orchis cazorlensis* eta *Petrocoptis lagascae* espezieak babesteko eta berreskuratzeko jarduketetan, "EAEko landaredi baskularraren zerrenda gorrian 'galtzeko arrisku larrian' dagoen landaredia berreskuratzeko planak egiteko oinarri teknikoak" izeneko erreferentziako dokumentuan (IHOBE,

2011ko otsaila) edo hori ordezkatzeko eta eguneratzen duten beste dokumentu tekniko eta zientifiko batzuetan jasotako berariazko berreskurapen-planak beteko dira.

8. Besteak beste, berariazko neurri hauek hartuko dira karramarro autoktonoa babesteko eta NBko erreketan egotea sustatzeko: arrantzatze debekuari eutsiko zaio, egun dauden populazioen inbentarioa eta ebaluazioa egingo dira eta aleen translokazioa egingo da ahalmena duten baina espezieak orain okupatzen ez dituzten erreken tartean.
9. NBko organo kudeatzaileak NBan galdu diren fauna eta florako basa-espezie autoktonoak berriro sartzeko sustatu ahal du, erreferentzia idatzi fidagarriak dauzkatenak eta populazioak beste leku batzuetan edo itxian dituztenak barne, batez ere espezie horiek berriro sartzeko lagungarria bada Batasuneko intereseko espezieen edo habitatuen kontserbazio-egoera egokia leheneratzeko. Hala badagokio, espezieak berriro sartzeko proiektuek NOBLaren 55. artikuluan ezarritakoarekin bat etorri beharko dute.
10. Oro har, espezie mehatxatuentzako bizi-aldi sentikorretan, debekatuta daude haien gune erabakigarrietara hurbiltzea dakarten jolas-jarduera antolatu edo komertzialak, organo kudeatzaileak baimena eman ezean. Baimen horretan, jardura gauzatu ahal izateko baldintzak (pertsonek kupoa, distantziak, langile laguntzaileen gaikuntza, etab.) finkatuko dira.

6. artikulua. Koben eta lotutako basa-espezieen babesari buruzko arauketak

Arauketa hauek turismoak ustiatu gabeko koben multzoari (EB 8310 KOD) eta lotutako basa-espezieei aplikatzekoak dira, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren eremuan, eskala dela-eta kartografiatu ezin direnak barne.

1. Erabilera publikoa barrunbeetan

- 1.1. Organo kudeatzaileak barrunbeetarako sarbidea eta erabilera espeleologikoa arautuko ditu. Hartara, berariazko kudeaketa-plan bat ezarriko du, saguzarrek kolonizatutako haitzuloetan kontuan hartu beharreko irizpideak jasotzen dituen, talde horren kudeaketa-planetan sartutako helburu, jarraibide eta jarduketetan oinarrituta.
- 1.2. Aipatutako kudeaketa-plana eduki arte, kiropteroen lehentasunezko aterpeak diren kobetarako sarbide orokorra debekatuta dago, bereziki Purón ibaiko zenobioan. Barrunbe horietan, jardura zientifikoak edo ikerketa-jarduerak soilik baimenduko dira eta NBko organo kudeatzaileak zehazten dituen baldintzen arabera egin beharko dira. Sartzeko salbuespenezko baimenak ematen badira, emandako baimenen eta haien inguruabar azpimarragarrien erregistroa egin beharko da.
- 1.3. Debeekatuta dago espezie babestu horiek behatzea eta haien erregistro grafikoa edo soinu-erregistroa egitea lehentasunezko aterpeetatik 250 m baino gutxiagoko distantziara postu finkoak ezarri, organo kudeatzaileak berariaz baimendutako pertsonentzat eta jarduerentzat izan ezik.
- 1.4. Beharrezkoa denean, eta batez ere lehentasunezko aterpeetan, itxiturak instalatu edo ordezkatu dira, bai saguzarrak igarotzea bai aire-korronteen erregimena bermatzeko moduan.

1.5. Pertsonen presentzia monitorizatuko da, lurpeko lehentasunezko aterpeetan dauden kolonien eragozpen-iturriak identifikatzeko asmoz.

1.6. Gainerako kobetarako bisita erregulatu egingo da, mota guztietako bisitarientzako baimenen sistema baten bitartez; sistema horrek enklabe horien erabilera-baldintzak jendarteratzea ahalbidetuko du. Erregulazio hori bat etorriko da lehen aipatutako Barrunbeak Kudeatzeko Planarekin.

1.7. Gainerako barrunbeetan turismo-, kirol- edo zientzia-xedeak dituzten talde antolatuak sartuko badira, NBko organo kudeatzaileari jakinarazi beharko zaio. Organo horrek, modu arrazoituan, sartzea debekatu ahalko du, edo sartzeko baldintzak ezarri: pertsonen kopurua, egonaldiaren iraupena, etab.

1.8. NBko kobetako jolas-erabilerak edo turismo-erabilerak sustatzeko jarduerak, jendea sartzeko gaikuntza-proiektuen eta egokitzapen-proiektuen bitartekoak, edo azpiegiturak zein ekipamenduak instalatzea, ordeztzea nahiz aldatzea eskatzen dutenak, lekuaren osotasunari kalterik egingo ez diotela egiaztatu ondoren soilik baimenduko ditu organo kudeatzaileak, dagokien ingurumen-ebaluazioko prozedura gauzatu eta gero, bidezkoa bada. Aipatutako azterketek, gutxienez, lekuaren ezaugarri mikroklimatiko, faunistiko, paleoarkeologiko eta geomorfometrikoei buruzko lehenagoko ikerketak hartu beharko dituzte barne.

1.9. Barrunbeetan sartu eta egon bitartean, baldintza hauek bete beharko dira:

- a. Debekatuta dago barrunbeentzat exogenoak diren materialak, naturalak zein artifizialak, sartzea edo metatzea, baita argiztatzeko baliabide gisa karburoa erabiltzea ere.
- b. Debekatuta dago lurpeko formazio geomorfologikoetako elementuak hondatzea edo horiei kalte egitea.
- c. Barrunbeetan seinaleak eta edozein motatako ekipamendu finkoa instalatzeko, NBko organo kudeatzailearen baimena eduki beharko da.
- d. Barrunbeen erabiltzaileek sortzen dituzten zabor eta hondakin guztiak bildu, kanpora eraman eta leku egokian utzi beharko dituzte.
- e. Debekatuta dago barrunbeen barruan suak piztea, pintaketak egitea edo seinaleak jartzea.

2. Ikerketa-jarduerak barrunbeetan

2.1. Indusketa arkeopaleontologikoak eta pertsona espezializatu gabeek parte hartzen duten jarduera espeleologikoak baimendu ahalko dira baldin eta kiropteroen koloniarik hartzen ez duten barrunbeetan edo kiropteroak bertan bizi ez diren aldietan egiten badira.

2.2. Jarduera espeleologikoan zehar baliabideei buruzko ezagutza aurrerapenen bat (galeria berriak, faunaren inguruko informazioa, etab.) agerian jartzen bada, NBko organo kudeatzaileari jakinarazi beharko zaio. Horrek, berriz, natura kontserbatzeko arloan eskumena duen Eusko Jaurlaritzako organoari helaraziko dio informazioa.

2.3. Ekosistema hipogeoetako fauna ornogabearen kontserbazioa ziurtatzeko asmoz, ikerketa zientifikoko jardueretan baldintza hauek hartuko dira kontuan:

- a. Ez zaio km² bakoitzeko ikerketa-talde bati baino gehiagori baimentzen ornogabeak harrapatzeko tranpak jartzea.
- b. Tranpa horiek ezingo dira geratu hiru hilabete baino gehiago barrunbe txikietan (500 m baino gutxiagoko garapen planimetrikoetan) eta sei hilabete baino gehiago barrunbe handietan.
- c. Ez da baimenduko ale berriak biltzea aurreko kanpaina amaitu zen egunetik gutxienez urtebete igaro arte.
- d. Harrapaketa-kanpaina bukatutakoan, barrunbeetan jarritako tranpa eta gailu guztiak kendu beharko dira.

7. artikulua. Harkaitzetako habitatei eta espezie harkaiztarrei buruzko arauketak

Arauketa hauek harkaitzen multzoari (EB 8210 KOD), hartxingadien (EB 8130 KOD), lapiazeti, megaforbio-eremuei (EB 6430 KOD) eta lotutako espezieei aplikatzekoak dira, eskala dela-eta kartografiatu ezin direnak barne.

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren eremua Interes Berezikoko Gunea da hegazti nekrofagoentzat, *Euskal Autonomia Erkidegoan Europar Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planari* jarraikiz. Ondorioz, eta alde batera utzi gabe NBAP honetan jasotako gainerako arauketak bete behar direla, aipatutako planeko zehaztapenak ere aplikatzekoak izango dira.
2. Organo kudeatzaileak aldizka zehaztuko ditu sai zuriarentzako eta, hala badagokio, sai arrearentzako eta ugatzarentzako gunek kritikoak. Kautelaz, eta NB honetan sai zuriarentzako eta sai arrearentzako gunek erabakigarriak zehazten ez diren bitartean, honako hau joko da espezieak babesteko gunetzat: sai zuriak habiak egiten dituen lekuen inguruan 1.000 m-ko erradioan eta sai arreak habiak egiten dituen lekuen inguruan 500 m-ko erradioan dagoen gunea, ugaltzeko saioak egiaztatzen diren eremuak barne, baita etzaleku komunalak ere. Eremu horietan, orobat, Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planean ezarritako prebentziozko erregimena aplikatuko da.
3. NBaren eremua, halaber, Bonelli arranoaren edo arrano eperzalearen (*Hieraaetus fasciatus*) banaketa potentzialeko eremua da, Arabako Lurralde Historikoan espezie hori kudeatzeko planaren arabera. Plan horretan, La Torca eremua (NBaren ekialdean dago, Sobrónko jurisdikzioko lurraldeetan) interes berezikoko gunetzat hartzen da. Beraz, plan horrek gunek horri dagokionez jasotzen dituen zehaztapenak ere aplikatzekoak dira.
4. Debekatuta dago behatzeko eta erregistro grafikoa edo soinu-erregistroa egiteko postu finkoak instalatzea hegazti harkaiztarrengandik 250 m baino gutxiagoko distantziara eta umatze-toki posibleetatik, paratzeko ohiko lekuetatik, apurtzeko eta jateko eremuetatik 500 m baino gutxiagoko

distantziara, NBko organo kudeatzaileak baimena eman ezean; baimen horretan, eraginpeko lurralde-eremua ezarri beharko da, aipatutako babes-perimetroaren arabera.

5. Sai zuriarentzako gunerak erabakigarrietatik 1000 m-ko erradioan eta sai arrearen umatze-kolonietatik eta NBan dauden gainerako hegazti harkaiztar mehatxatuek habiak egiten dituzten guneeetatik 500 m-ko erradioan egin behar diren obra, lan eta jarduerak espezie bakoitzarentzako aldi erabakigarrietatik kanpo egingo dira, behar bezala justifikatutako ezinbesteko kasuetan izan ezik; horrelakoetan, NBko organo kudeatzailearen baimena eduki beharko da.

Urtarrilaren 1etik abuztuaren 15era bitartean, jendearentzat itxita egongo dira, behintzat, zidor hauek:

- a. Vallegrull zidorra osorik.
- b. Lerón zidorra.
- c. La Sierra zidorra, Portillo La Sierratik Recuencoraino.

Sarbide mugatuko datak eta lekuak aurrerapen zientifiko eta teknikoaren arabera aldatu ahalko dira; arauketa hori EKZParen bidez aldatuko da.

6. Organo kudeatzaileak, era justifikatuan, eskalada eta aldi baliadunak arautu ahalko ditu, edo distantziak murriztu, lurraldeetako erosotasuna ziurtatutzat jotzen duten gunerak erabakigarrietan edo sai-kolonietan.
7. Halaber, beste edozein nahasmendu mugatu ahalko da, kontuan hartu ez arren kokapenagatik, iraupenagatik edo maila akustikoagatik NBan funtsezko elementutzat jotzen diren espezieen umatzeari, elikadurari edo atsedeneri kalte egin ahal badio, bereziki, sai zuriarentzako (eta, hala badagokio, ugatzarentzako eta Bonelli arranoarentzako) gunerak erabakigarrietan, espezie horientzat ezarritako aldi erabakigarrietan.

8. artikulua. Eremu hezeei eta haien lotutako espezieei buruzko arauketak

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko eremu hezeek eta 5.1 artikuluan definitutako haien babes-eremuaz gain, arauketa hauek lintzura alkalinoei (EB 7230 KOD), zohikaztegi karetsuei (EB 7210* KOD), trabertino-formazioak dituzten iturburu petrifikanteei (EB 7220* KOD), ur oligomesotrofiko karetsuei (EB 3140 KOD) eta aintzira eutrofiko naturalei (EB 3150 KOD), eskala dela-eta kartografiatu ezin direnei, aplikatzekoak dira.
2. Eremu hezeetako ingurunean hartu beharreko prebentziozko neurriak.
 - a) Debekatuta dago hezeguneetan edozein jarduketa egitea NBko organo kudeatzaileak berariaz baimendu ez badu.
 - b) Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan inbentariatutako eremu hezeak hondatzea edo deuseztatzea ekar dezakeen edozein plan, programa, proiektu edo jarduerak eragin nabarmena ekar dezake eta, beraz, egokiro ebaluatu behar da.
 - c) Gizakiak hornitzeko edo animaliek edateko ur-hargune berriak egiteko erakunde eskudunak (Konfederazio Hidrografikoak) emakida eman behar badu, organo kudeatzaileak aldeztu aurretik baloratu beharko du. Horretarako, URAk erakunde horri kontsulta egingo dio Konfederazio Hidrografikoak autonomia-erkidegoari egiten dion kontsulta-izapidean. Hargune berriek edo dauden

harguneen aldaketek, berez edo beste aprobetxamendu batzuekin konbinatuta eremu hezei eta haien babes-eremuei eragin ahal badiete, ezingo dute eragin nabarmenik sortu kontserbatu beharreko elementuetan.

3. Basogintza-lanak eremu hezeen ingurunean.

- a) Eremu hezeekin mugakideak diren baso-aprobetxamenduetan 13. artikuluan (basogintza-erabilerak) ezarritako baldintzak beteko dira.
- b) Dauden eremu hezeetan eta istingetan, debekatuta dago makinak pasatzea eta lurrean landaketetarako zuloak egitea. Enklabe horietako inguruneke lurzoruen izaera hidromorfikoa dela eta bereziki sentikorrak direnez zapaltzeari eta lehortzeari dagokienez, mugatuta egongo da hezeguneen ingurunean makina astunak erabiltzeko, pistak egiteko eta ibilgailuak zirkulatzeko aukera, eta behar-beharrezkoa denean soilik baimenduko da.
- c) Eremu horien ingurunean pistak handitu edo mantentzeko, berariazko neurriak hartu beharko dira higitzeko arriskuak txikiagotzeko helburuarekin.

4. Abeltzaintza-erabilerak eremu hezeen ingurunean.

- a) Abere-zamak doitu egingo dira eremu hezeen ingurunean gainlarratzea saihesteko asmoz.
- b) Aziendari ahalik eta gehien mugatuko zaio belardi menditarretako habitaten barruan dauden eremu hezeetarako sarbidea, batez ere zohikaztegiatako (7210*, 7230), trabertino-formazioak dituzten iturburu petrifikanteetako (7220*), ur oligomesotrofikoetako (3140) eta aintzira eutrofikoetako (3150) habitaten ingurunean. Habitataren jarraipenean narriadura egiaztatzen denean, NBko organo kudeatzaileak azienda sartzeari debekatuko du eta, hala badagokio, eremua hesituko du.
- c) Debekatuta dago babes bereziko eremuetan barne hartutako hezeguneetako eta istingetako hesien barrualdera sartzeari NBko organo kudeatzailearen baimenik gabe.
- d) Eremu hezeen babes-eremuan (5.1 artikuluan definitu da), debekatuta dago simaurrak, kareztadurak, ongarri kimikoak, produktu fitosanitarioak edo herbizidak erabiltzea, baita sua ere, salbuespenezko eta organo kudeatzaileak baimendutako arrazoi justifikatuak egon ezean. Edonola ere, organo horrek ziurtatu beharko du ez zaiola eragiten babestu beharreko elementuaren osotasunari.
- e) Debekatuta dago drainadurak eraikitzea NBko eremu hezeen inbentarioan sartutako habitatetan.

5. Habitaten eta espezieen babesa eremu hezeetan

- a) Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek NBko anfibio-komunitatearen habitata hobetzeko jarduketak aintzat hartuko dituzte, hala nola, idoiak eta enklabe hezeak leheneratu eta sortzea. Horretarako, kokapen onuragarrienak hautatuko dituzte, zenbait alderdiren arabera: espezieen banaketa, ugalketagune ezagunak, lekualdaketa-ibilbideak, lursailen jabetza, aukerari lotutako irizpideak, etab. Jarduketa horiek batez ere espezie mehatxatuenetan ardaztuko dira: gailurretako uhandrea (*Ichthyosaura alpestris*), hegoaldeko apo pintatua (*Discoglossus jeanneae*) eta apo lasterkaria (*Bufo calamita*).

- b) Fauna mehatxatuaren jarraipena egiteko lanetan, batez ere ibai-ibilguei edo eremu hezei lotutakoari dagokionez, laginketak desinfekzio nahikoarekin egingo dira, agente patogenoak eremu batetik bestera transmititzea saihesteko.

9. artikulua. Ondare geologikoko elementuei buruzko arauketak

1. Inbentariatuta dauden edo etorkizunean inbentaria daitezkeen ondare geologikoko elementuek NBAP hau aplikatuz dagozkien babes-araubidea edukiko dute, baita haren indarraldian onets daitezkeen arauen ondoriozkoa ere.
2. Oro har, NBko interes geologikoko lekuetan (IGL), erabilera eta jarduketa hauek debekatuta daude:
 - a. Zuzenean edo zeharka IGLa suntsitzea edo haren morfologia nabarmen aldatzea ekar dezaketen jarduerak.
 - b. Airearen, lurzorua eta azaleko edo lurpeko uren kalitatean zuzeneko nahiz zeharkako eragin kaltegarria duten edozein motatako jarduerak, isuri solidoak eta likidoak.
 - c. Bide-, energia- eta telekomunikazio-azpiegitura berriak.
 - d. Kanpoko publizitatea, elementu geologikoa hautematea nabarmen galarazten edo oztopatzen duten kartelak edo bestelako elementuak jartzea, IGLa edo NBa interpretatzearekin erlazionatutako seinaleak izan ezik.

10. artikulua.- Espezie exotiko inbaditzaileak

1. Indarreko araudiarekin bat etorritik, edozein prozeduraren bidez harrapatu, atxiki edo naturatik ateratzen diren Espezie Exotiko Inbaditzaileen Espainiako Katalogoko fauna-espezieen eta flora-espezieen aleak ezingo dira ingurune naturalera itzuli, ikerketari lotutako arrazoiengatik izan ezik. Partikular batek harrapatzen edo atxikitzen baditu, partikularrak foru-organo eskudunari eman beharko dio alea edo aleak, edo, bestela, ingurune naturaletik kendu edo ezabatu.
2. Debekatuta dago, NB guztian, Espezie Exotiko Inbaditzaileen Espainiako Katalogoko espezieekin edo inbaditzeko gaitasuna dutelako zantzuak edo ebidentzia zientifikoak dituzten espezieekin birpopulaketak egitea, Estatuko Administrazio Orokorreko Basa Fauna eta Floraren Batzorde Zientifikoaren irizpenak ezartzen duen moduan, *Eucalyptus* sp. generoari dagokionez.
3. Espezie Exotikoen Espainiako Katalogoko espezie exotikoak egoteari lotutako biodibertsitate-galera saihesteko helburuarekin, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek horiek deuseztatzea edo kontrolatzea xede duten jarduketak txertatuko dituzte, bereziki lekuko kontserbazio-helburuak arrisku handienez jar dezaketenei (*Cortaderia selloana*, *Robinia pseudoacacia*, *Mustela vison*, *Pacificastacus leniusculus*, *Trachemys scripta*, *Carassius auratus*, etab.) dagokienez.

11. artikulua.- Paisaiaren babesa

1. NBaren eremuan, EAEko Nekazaritza eta Basozaintzako Lurralde Plan Sektorialaren (*irailaren 16ko 177/2014 Dekretuaren* bidez behin betiko onetsi zen) D dokumentuan (eranskinetan) jasotako paisaiari buruzko eranskinean bildutako nekazaritza eta basozaintzako erabileretarako paisaia-

antolamendurako jarraibideak ezarriko dira. Halaber, *Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde-antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzearen gaineko ekainaren 3ko 90/2014 Dekretuan* xedatutakoa beteko da, baita paisaia babesteko planen bidez eta, hala badagokio, paisaiari buruzko zehaztapenak txertatzeko jada onetsi diren edo onetsiko diren lurralde-plan partzialen aldaketen bidez egindako garapenean xedatutakoa ere.

2. NBan ekingo zaien jarduketa guztietan, paisaian duten eragina behatu beharko da, ahalik eta inpaktu txikiena sor dezaten. Era berean, paisaia-haustortasun handieneko eremuetan inpaktua izan dezakeen edozein jarduera-mota egitea edo instalatzea mugatuko da; horrelakoak Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideetan eta neurrietan eta NBAP hau garatzeko dokumentuetan definituko dira.
3. EKZPak eta kudeatzeko jarraibideek eta neurriek edo, hala badagokio, NBAP hau garatzeko tresnek zehaztuko dute zein eremutan egin beharko diren paisaia leheneratzeko jarduketak. Gainera, bidezkoa bada, lehentasunak, egikaritze-egutegia, aurrekontuak, etab. txertatuko dituzte.

12. artikulua.- Kultura-ondarearen babesa

Kalifikatutako kultura-ondasunek, inbentariatuta egon zein etorkizunean inbentariatu, eta balizko arkeologiaguneei egokitzen zaien babes-araubidea edukiko dute, NB bakoitzean indarrean dagoen kultura-ondarea babesteko araudia aplikatuz.

2. atala. Lurraldearen erabilerei eta aprobetxamenduei buruzko arauketak

13. artikulua.- Basogintza-erabilerak

1. Basogintza-jarduerak egitekotan, habitat naturalekin, basa-fauna eta basa-florarekin bateragarriak izan behar dute, eta horiek kontserbatzen lagundu, bereziki NBaren kudeaketan funtsezkotzat jotzen diren elementuei, NBan kontserbatu beharreko espezieek habiak egiteko eta aterpe hartzeko paisaiako elementuei eta populazioak barreiatzen eta populazioen arteko harremanak izaten laguntzen duten lotura-elementuei dagokienez. Era berean, baliabide edafikoen eta ur-baliabideen kontserbazioa bermatuko dute.
2. Debekatuta dago zuhaitzia moztea NBko organo kudeatzailearen aldeko txostenik gabe. Mozteko debeku horrek espezie autoktonoen arboladiet, ur-bazterreko zuhaixkei, heskaiei eta elordi menditarrei ere eragiten die.
3. Oro har, baso-soilketak NB guztian daude debekaturik, nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuetan eta baso-ekoizpeneko eremuetan izan ezik, baldin eta maldak %50 baino gutxiagokoak badira eta organo kudeatzaileak baimena eman badu. 5 ha baino gutxiagoko azalera bati eragingo zaio, eta gutxienez 4 urte igaro beharko dira aldameneko lurzatieta egindako bi mozketaren artean.
4. Basoaren jabeak, gehienez 2 urteko epean, baso-soilketak egin zaizkien lursailak basoberrituko ditu, baldin eta erabilera-aldaketa baimendu ez bada.

5. Oro har, debekatuta dago sua erabiltzea basogintza-jarduerak kudeatzeko tresna gisa. Organo kudeatzaileak basogintza-hondakinak erretzea onartuko du, eskaera egin eta baimena eman eta gero, horretarako adierazten diren tokietan pilatuta eta organo horrek ezartzen dituen baldintzetan erretzen badira soilik. Inoiz ez da erabilera hori baimenduko babes bereziko eta ibai-sistemako eremuetan.
6. Baso-antolamendurako planak, mendien antolamendurako proiektuak, basoen kudeaketa jasangarrirako plan teknikoak edo bestelako plan eta proiektu baliokideak eginez gero, egokitzen den ingurumen-ebaluazioko prozedura aplikatu beharko zaie. Gainera, nolanahi ere, NBko organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute, onetsi baino lehen.
7. Mendi-aprobetxamendurako urteko planek, espedienteek eta baso-sartzerako, birpopulaketetarako, enborren ateratze-bide berriak irekitzeko edo bestelako basogintza-jarduketetarako proiektuek NBko organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute baimendu baino lehen.
8. NBaren eremuan ez da baimenduko baso-espezie aloktonoen landaketarik.

9. Oro har, ez da baso-aprobetxamendurik baimenduko habitataren azalera murriztea badakar edo haren egiturazko konplexutasuna edo konplexutasun funtzionala arriskuan jartzen badu. Halaber, ez da baimenduko erabilera aldatzea xede duen edo orain espezie autoktonoak bizi diren eremuren baten deforestazioa dakarren jarduerarik, honako hauek izan ezik: zuhaitz-masak berritzeko edo hobetzeko helburua duten basogintza-neurriak, adibidez, erreserbatze-teknikak, mozketak selektiboak, osasuna zaintzeko edo leheneratzeko mozketak leheneratze naturalik gabeko unaden kasuan, espezie exotikoen deuseztapena, egur-eskariak erabilera hori baimenduta dagoen NBko eremuetan, etab. Dena den, salbuespen horiek egiteko, nahitaezkoa izango da haien heldutasun egokia eta egiturazko konplexutasuna bermatzea eta organo kudeatzaileak baimena ematea.

Aurreko paragrafoan leheneratze-mozketei buruz ezarritakoa ez da aplikatzekoa izango hariztietako eta pagadi lepatuetako unadetan. Kasu horietan, organo kudeatzaileak oin lehor eta hilen inausketak eta ordezipena baimendu ahalko ditu, baldin eta masa horien ezaugarriak mantentzearekin bateragarriak badira, arriskuan jartzen dituzten berritze-mozketak saihestuz.

NBko lepatuen baso eta unadetan, kudeaketaren helburua masa horien berezko ezaugarriak kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izango da. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek baso horiek kudeatzeko irizpideak ezarriko dituzte eta epe luzeko kontserbazio eta mantentzerako berariazko neurriak txertatuko dituzte. Halaber, debekatuta egongo da zuhaitz horiek mozteko markatzea, organo kudeatzaileak baimendu ezean. Organo horrek aipatutako eremuak, unadak eta aleak hautatzeko esku hartuko du, kontserbatu beharreko habitatak eta espezieak dauzkaten azalerak lehenesteko asmoz.

10. Ibai-sistemarekin eta eremu hezeekin mugakideak diren baso-aprobetxamenduetan, baldintza hauek beteko dira:
 - a. Batasuneko edo eskualdeko intereseko lotutako habitaten eta espezieen kontserbazioa bermatu beharko da, baita uren kalitatea ere. Ondorio horietarako, mozteko baimenetan, NBko organo kudeatzaileak jarduketa horiek baimentzeko irizpideak eta baldintzak ezarriko ditu.
 - b. Jabari publiko hidraulikoari dagokion lursail-zerrenda behintzat gordeko da basogintza-lanetatik, eta 10 m zabal den zerrenda gehigarri bat ere bai, lursailaren gainean neurtuta, ibarbasoa berreskuratu edo hobetu behar denean izan ezik.

- c. Debekatuta dago ibilguak basogintza-lanetarako makinekin zeharkatzea eta, gainera, basogintza-lan horiek egin bitartean neurriak hartuko dira solidoen ekarpena murrizteko eta hurbileko ibilguen uhertasuna saihesteko.
 - d. Ateratze-bideak ezingo dira kokatu NBAP honen 5.1 artikuluan zehaztutako babes-eremuetan eta ezingo dira horietatik igaro.
 - e. Gune horietan ezingo da mozketak-hondarrik metatu.
11. NBko organo kudeatzaileak mozteko eta erauzteko metodoak zein basogintza-lanak egiteko aldia mugatu ahalko ditu, NBko eremu bakoitzeko kontserbazio-helburuen arabera. Ingurunean inpaktu bereziki handia duten aprobetxamenduak atzematen badira, organo kudeatzaileak jarduera geldiarazi egingo du harik eta kontserbazio-helburuekin bateragarri bihurtzen den arte.
12. Debekatuta dago baso-fauna babestuko espezieek habiak, ugaltze-koloniak edo negu-tokiak egiteko plataformak dauzkaten zuhaitz-aleak moztea edo oinetik ebakitzea; arreta berezia jarriko da Batasuneko interesekoak edo eskualdeko interesekoak diren eta NBan kontserbatu behar diren espezieetan. NBko organo kudeatzaileak basogintza-jarduerak aldi baterako geldiaraziko ditu atzematen duenean jarduketak xede duen eremuan katalogatutako fauna-espezieak eta flora-espezieak daudela, eta horiek babestuta daudela bermatzeko behar diren neurriak hartuko ditu.
13. Intereseko faunak kontserbaziorako erabiltzen dituen zuhaitzak edo barrunbeak (haragijaleen gordelekuak, azkonar-zuloak, baso-abifaunaren habiak, etab.) identifikatzen direnean, basoaren egiturari eutsiko zaio xede den barrunbearen edo zuhaitzaren ingurunean. Organo kudeatzaileak zehaztuko ditu identifikatutako espezieen arabera aplikatu behar diren baldintzak eta, hala badagokio, jarduerak baztertzeko erradioak.
14. Basogintza-lanen egutegia egokitu egingo da hegazti-espezie babestuen eta kiroptero zuhaitzarren aldi erabakigarri hauetan ukipenak saihesteko, organo kudeatzaileak baimendu ezean, eta kasu horietan kontserbatu beharreko elementuei eragiten ez zaiela ziurtatuko du organo kudeatzaileak:
- a) Sai zuria: martxoaren 1etik irailaren 1era arte.
 - b) Saia: urtarrilaren 1etik abuztuaren 15era bitartean.
 - c) Basoko hegaztiak: organo kudeatzaileak zehaztuko du, espeziearen arabera.
 - d) Kiroptero zuhaitzarrak: ekainetik abuztura arte.

Organo kudeatzaileak aldi horiek aldatu ahalko ditu arestian aipatutako espezieen jarraipenetik lortzen den emaitzaren arabera.

15. Organo kudeatzaileak, halaber, NBan dauden baso-kiroptero mehatxatuek eta abifaunak habiak egiten dituzten guneak babesteko eremuak ezarriko ditu, espezie bakoitzaren beharren arabera. Sektore erabakigarri horietan, ez da baimenduko umatzeari eragin diezaiokeen inolako basogintza-jarduerarik, ugalketa hasten denetik txitak eremutik joan diren arte.
16. Debekatuta dago onddo-ardagaiak dituzten zuhaitzak erauztea, organo kudeatzaileak berariaz baimendu ezean.
17. Mozketen unean, zuhaitz handi zahar eta urtetsuak errespetatu eta kontserbatuko dira, gainbehera-egoera aurreratuan edo hilda badaude ere, horiek erabiltzen dituzten espezieen (*Cerambyx cerdo* eta beste espezie saproxiliko batzuen, pizidoen, saguzarren, ugaztunen eta abarren) garapen egokirako behar adina. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek baso-kudeaketarako berariazko irizpideak ezarriko dituzte ale horientzat.
18. Debekatuta daude lurzorua iraultzea dakarten lanak, lurra zulatzea izan ezik.

19. Basogintza-lanak (aprobetxamenduak eta landaketak) egiteko baimenek organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute. Horrek alderdi hauei buruzko baldintzak eta irizpideak ezarriko ditu: makinaren erabilera, lanak egiteko aldia, zein baldintza meteorologikotan egin behar diren, kontserbatu behar den eta aprobetxamenduak eragin ahal dion natura-ondarea babesteko neurriak, gorde behar diren zuhaitzen markaketa, pistak eta ateratze-bideak erabiltzeko eta mantentzeko baldintzak, hondakinen kudeaketa, etab.
20. Baso-bideen kopurua eta horiek eraikitze modua egokitu egingo dira zaintzari eta basogintza-lanak egiteari lotutako benetako beharretara. NBko bide-sarea egoera egokian mantenduko da, oso garrantzitsua delako suteak daudenean eta mendian norbait bilatu eta erreskatatu behar denean.
21. Ateratze-bideen trazaduraren diseinuan, %10 baino gehiagoko maldak saihestuko dira. Muga hori salbuespenezko kasuetan gainditu ahalko da, paisaia-inpaktu kaltegarriak saihesteko asmoz. Bideok ur-pasaguneak eduki beharko dituzte lursaileko hustubide naturaletan, bai iraunkorrak bai urtarokoak. Gainera, udal-bideekiko edo mendiko bide nagusiekiko lotuneak egiteko, NBko organo kudeatzaileari kontsulta egin beharko zaio aldez aurretik, haiek eraikitze era proposena zehazteko asmoz. Pisten eraikuntzan eta konponketan sobera dauden materialen metaketa zorrotasunez kontrolatuko da.
22. Edozein motatako baso-aprobetxamenduek lursailean, ur-ibilguetan, azpiegituretan edo bideetan sortutako kalteak jarduera egikaritzen duenak leheneratu beharko ditu ahalik eta lasterren eta, nolana ere, aprobetxamendua bukatzen denetik 6 hilabeteko epean gehienez.
23. NBko baso-masen gainean produktu fitosanitarioak aplikatzeko, organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko da; horrek ziurtatuko du kontserbatu beharreko habitatei eta espezieei eragingo ez zaiela. Inola ere ezingo da baimendu tratatu beharreko izurri edo efekturako berariazkoak ez diren fitosanitarioak erabiltzea edo produktu horiek aireko metodoen bitartez aplikatzea, prozesionariaren aurka borrokatzeko izan ezik, berariazko produktu biologikoen bidez. Nolanahi ere, zeharo debekatuta dago NBAP honen 5.1 artikuluan zehaztutako babes-eremuetan eta akuiferoak kutsatzeko kalteberatasun altuko edo oso altuko gunetan aplikatzea (Geeuskadin argitaratutako mapan daude jasota).
24. Debekatuta dago lurlean erorritako zur hila erauztea eta zuhaitz lepatuak, urtetsuak edo barrunbeak dituztenak moztea, gainbehera-egoera aurreratuan egon arren, baita hiltzorian dauden edo zaharrak diren eta 36 cm baino gehiagoko diametroa duten zuhaitzak ere, organo kudeatzaileak baimendu ezean, eta baldin Batasuneko intereseko habitaten eta horiei lotutako flora-espezieen eta fauna-espezieen kontserbazioa arriskuan jartzen ez bada.
25. NB honetako ibilgu publikoetan eta ibaien eta erreken zortasun- eta zaintza-eremuetan jarduketak egiteko, sektoreko administrazio eskudunak eman beharko du baimena, aplikatzekoa den sektoreko araudiaren arabera. Organo kudeatzailearen aldeko txostena jaso beharko da.
26. Lurzorua higadura-prozesuetatik babesteko oinarritzko funtzioa betetzen duten mendietan, higagarritasun altuko gunetan edo %50 baino gehiagoko maldak duten gainazalean, ez da baimenduko mendiaren babes-funtzioa arriskuan jar dezakeen baso-aprobetxamendurik, eta babes-funtzio hori lehenetsi egingo da beste edozeinen gainetik. Baso-antolamendurako planek zehaztuko dute zein gainazal babestu behar diren baso-ustiapenetik arrazoi hori dela eta.
27. Baso-masen heldutasunaren alde eta basoko basa-faunako espezieentzako basoko habitaten harrera-ahalmenaren alde egiteko helburuarekin, seneszentzia-unadez edo mikroerreserbez eta

habitat-zuhaitzez osaturiko sare bat diseinatuko da; zuhaitz horiek egokiro banatuta egongo dira titulartasun publikoko mendien gainazalean, naturagune babestuko babes bereziko eremuekin konektatzeko elementuak izan daitezten.

- 27.1. Seneszentzia-unadak edo mikroerreserbak. Baso-maneiutik kanpo utziko da basoaren azaleraren %5 eta %10 bitartean, eboluzio naturalaren alde egiteko. Esku-hartzetik salbuetsita dagoen azalera 1 ha eta 4 ha bitarteko unadetan banatuko da. Mikroerreserben sarea NBko baso natural moten adierazgarria izango da.
- 27.2. Habitat-zuhaitzak. Basoko hegazti eta kiropteroentzako harrera-ahalmen handiena daukaten zuhaitzak era sakabanatuan kontserbatuko dira, adibidez, ale handiak (DBH > 40 cm), estrahelduak, lehen 10-12 metroetan adarrik ez daukatenak edo pizidoek zulatutako barrunbeak eta hutsuneak dituztenak, gainbehera-egoera aurreratuan egon arren, baita hilzorian dauden edo zaharrak diren zuhaitzak ere. Balio kuantitatibo orokor gisa, gomendatzen da mendian zutik dauden 8-10 zuhaitz estraheldu uztea hektarea bakoitzeko, 35-40 cm baino gehiagoko diametrokoak, eta 20-40 m³ hektarea bakoitzeko maneiaturako basoetan.
- 27.3. Era berean, eremu irekietan edo larreen unadetan zuhaitz bakanduak kontserbatuko dira. Salbuetsita egongo dira pertsona edo ondasunentzako arriskua ekar dezaketen edo ibilguen gaitasun hidraulikoa arriskuan jar dezaketen aleak, zubiak daudelako edo buxatu eta uraldien ondorea areagotu dezaketen beste elementu batzuk daudelako.
- 27.4. Lepatu-arboladien epe luzeko kontserbazio eta mantentzerako berariazko neurriak txertatuko dira. Halaber, debekatuta egongo da zuhaitz horiek mozteko markatzea, organo kudeatzaileak baimendu ezean. Organo horrek aipatutako eremuak, unadak eta aleak hautatzeko esku hartuko du, kontserbatu beharreko habitata eta espezieak dauzkaten azalerak lehenesteko asmoz.
- 27.5. Lurrean eta zutik dagoen zur hilaren helburu-balioak ezarriko dira, espeziearen eta masa- edo unada-motaren arabera.
- 27.6. Egiturazko dibertsitatea eta espazio-heterogeneotasuna areagotzeko neurriak:
 - a. Masa mistoak mantendu eta sustatuko dira gainerako helburuekin bateragarriak diren unadetan, baita ekotonoen presentzia ere.
 - b. Masen barne-egitura dibertsifikatu egingo da, honako hauen aldakortasuna areagotzeko: diametroak, adar eta adaburuen estratuak, agregazio-maila desberdinetako oinen banaketa-ereduak, adin-moten dibertsifikazioa, etab.
 - c. Neurriak txertatuko dira zuhaitz-, zuhaixka- eta belar-estratuek sortutako heterogenotasun bertikala sustatzeko eta habitat-mota bakoitza eratzen duten segida-egoera eta ingurumen-gradiente desberdinetako berezko landarediak sortutakoa ere sustatzeko.

- d. Espazio irekien kudeaketa aktiborako neurriak hartuko dira: unada irekiak, askotariko forma eta tamainetakoak, mantentzea eta sortzea, larreen plangintzan eta baso-suteen prebentzioan integratuta.

27.7 Baso-antolamendurako plan teknikoan jarraipen- eta berrikuspen-fasean, basoen “naturaltasun-indize” bat txertatuko da. Indize konposatu horretan, gutxienez, honako alderdi hauek bildu behar dira:

- Flora bereizgarriaren dibertsitatea, ugaritasuna, egoera eta joera (flora-katalogoan oinarrituta).
- Basoko hegaztien egoera eta joera.
- Koleoptero saproxilikoaren ugaritasuna eta dibertsitatea.
- Basoko kiropteroen ugaritasuna eta dibertsitatea.

14. artikulua.- Nekazaritzako eta abeltzaintzako erabilerak

1. Nekazaritzako eta abeltzaintzako jarduerak egiteko, NBan kontserbatu beharreko habitat naturalen eta espezieen kontserbazioarekin bateragarriak izan behar dute, eta horiek kontserbatzen lagundu.
2. Ez da baimenduko ardi-, zaldi-, behi-, ahuntz- eta erle-aziendaz bestelako abererik NBko lursail publikoetan, organo kudeatzaileak berariaz baimendu ezean; organo horrek baloratu beharko du gunea kontserbatzeko helburuekin bateragarria ote den.
3. Ahuntz-azienda larratzeko, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan, guneko larre-habitatak eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko planean eta aplikatzekoa den foru-araudian ezarritakoa beteko da. Nolanahi ere, abeltzaina bertan dagoenean soilik baimentzen da ahuntz-azienda larratzea. Horrez gain, debekatuta dago mendietan eta baso-eremuetan, publikoak zein pribatuak izan, zuhaitz-masa naturalen eta basoko birpopulaketa- eta berritze-masen garapenei kalte egiten dienean, baita babes bereziko eremuetako hartxingadietan, harkaitzetan, lapiazetan eta megaforbioen eremuetan ere.
4. NB osorako abeltzaintza-antolamendu integrala egingo da, larre-habitatak eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko plana garatuz, abeltzaintza-jarduerari buruzko irizpide orientagarriak aintzat hartuta.

Plan horretako zehaztapenak, nolanahi ere, bateragarriak izan beharko dute Naturagune Babestuko beste elementuetarako ezarritako kontserbazio-helburuekin, bereziki, ibaiei, errekaetoei, eremu hezeei, basoei eta flora eta fauna mehatxatuei dagokienez.

Kudeaketa-planak, gutxienez, zehaztapen hauek bildu beharko ditu:

- a. NBko larreak eta txilardiak kontserbazio-egoera egokian mantentzearekin bateragarriak diren baliabideen eta bazka-ahalmenaren kalkulua.
- b. Gunean identifikatutako larratze-eremu bakoitzari dagokionez, NBko larre eta txilardietako habitatak kontserbazio-egoera egokian mantentzearekin bateragarriak diren abere-zamen zehaztapena eta abeltzaintza-jarduera garatzeko baldintzena.
- c. Larreen sorketa eta hobekuntza:
 - Eralda daitezkeen azalerak
 - Eraldatzeko metodoak
 - Dauden larreen zaintzak eta hobekuntzak

- d. Larratze-aldien zehaztapena, espezieen eta eremuen arabera, abere-presioa ingurune naturalaren jasate-ahalmenera egokitzeko helburuarekin, gainlarratze-egoerak edo azpilarratze-egoerak saihestuz.
 - e. Azienda mantentzeko behar diren larre-baliabideak bermatzeko prozesuak.
 - f. Ingurumenaren ikuspuntutik sentikorrenak diren enklabeak (eremu hezeak, flora eta fauna mehatxatuetako espezieentzako intereseko enklabeak, etab.) babesteko neurriak, gainlarratzea saihesteko asmoz.
 - g. Azienda kanpoan uzteko itxituren ezarketa, bai kontserbatu beharreko flora-enklabe zehatzak babesteko, bai gutxiegi erabiltzen diren gunek jakin batzuk erabilarazteko, gainlarratzea egiten den gunek erabili beharrean. Abeltzaintza-azpiegituren zuzenketa, konponketa eta eraikuntza.
 - h. Larreak eta abeltzaintza-azpiegiturak hobetzeko behar diren inbertsioak, oraingo azienda mantentzeko eta NBko natura-baliabideen gaineko inpaktuak saihesteko beharrezkoak direnak.
5. Mendi publikoen titularrak diren entitateek larreak arautzeko ordenantzak eman beharko dituzte, larre-habitata eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko planeko zehaztapenei jarraikiz; ordenantzek organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute.
6. NBko saguzar-espezie diferenteentzako kalitate oneko habitata daudela bermatuko da, landaredi autoktonozko belardien eta heskaien presentzia sustatuz, eskuragarri dauden txokoak handitzeko asmoz.
7. Larre-habitata eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko plana egin bitartean, larre berrien ezarpen eta mantentzerako sastraken sasi-garbitzeak egiteko, abeltzaintza-jarduerarako irizpide orientagarriak kontuan izango dira eta baldintza hauek beteko dira:
- Abeltzaintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuetan eta nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuetan dauden sastraka bihurtutako larreetan jardungo da. Sasi-garbitzeak puntualki bakarrik baimenduko dira; lurzati txikiei eragingo diete, non abere-zamaren bidez berreskuratutako larreen geroagoko mantentzea bermatu ahal den.
 - Ez da sasi-garbitzerik baimenduko Batasuneko intereseko habitatek okupaturiko gunetan, batez ere eremu hidroturbosoetan, helburua ingurune horien kontserbazio-egoera ona mantentzea den kasuetan izan ezik. Horrelakoetan, lanak eskuz egingo dira, makineria astunik baliatu gabe.
 - Flora eta fauna mehatxatuak dauden enklabeak eta haien babes-eremuak (EKZP honen 5.1 artikuluan definituak) gordeko dira, Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieen ugalketaguneak barne. Debeku horretatik salbuetsita egongo dira enklabe horien aldeko kontserbazio-egoera mantentzeko helburua duten jarduketak. Organo kudeatzaileak sasi-garbitzeak egiteko aldi baterako mugak ezarri ahalko ditu, espezie babestuak kontserbatzeko helburuen arabera.
 - Era berean, ur-ibilguei, ibarbide-hondoei, arboladietara, heskaiei, mugei eta abarri lotutako zuhaitz-landaredi zein zuhaixka-landaredi naturala daukaten enklabeak gordeko dira. Heskai-sistemak erabiliko dira muga gisa.
 - Larre berrietan, gutxienez haien azaleraren %5 erabiliko da espezie autoktonoen arboladiak sortzeko edo Batasuneko intereseko habitata mantentzeko. Gainazal horiek kokatzeko,

lehentasuna emango zaie gune hauskorrek (eremu hezeak, etab.) babesteko helburuei eta, horrelako gunerik ez badago, paisaia hobetzeko irizpideei.

8. Debekatuta dago sua erabiltzea landaredia edo landare-hondakinak erretzeko, larreak berritzeko xedeekin edo gunean tradizionalki onartutako beste erabilera batzuetarako, NBko organo kudeatzaileak baimendu eta kontrolatu ezean, eta kasu horretan hedadura txikietan eta horretarako adierazitako lekuetan egingo da. Inoiz ez da erabilera hori baimenduko babes bereziko eremuetan.
9. Debekatuta dago Batasuneko intereseko edo eskualdeko intereseko larre-habitatetako tipikotzat jotzen ez diren belar-espezieekin berrereintzea.
10. Kultura-ondarea babesteko guneetan egiten diren jarduketetan, ondasun horien narriadura saihesteko behar diren neurriak hartuko dira.
11. Debekatuta dago azienda basoko berritze-eremuetan eta birpopulaketa-eremuetan sartzea.
12. Itxiturak instalatzean, basa-faunaren barreiadura eta mugimenduak bermatzeko eta haren heriotza saihesteko behar diren materialak erabili eta baldintzak beteko dira, salbu eta biodibertsitateari dagokionez sentikorrek diren eremuak, nekazaritza-laboreak eta abereentzako egonlekuak babesteko, gainlarratzea duten guneak baliatu beharrean gutxiegi erabiltzen diren larratzegune jakin batzuk erabilarazteko edo helburu zientifikoekin instalatzen badira. Nekazaritza, abeltzaintza, basogintza edo zientziaren eremuetan kalteak saihesteko xedea duten itxituretarako baimena babestu behar den denborara mugatuko da. Itxitura berriek organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute baimendu baino lehen.
13. Oro har, debekatuta dago produktu fitosanitarioak eta ongarriak (satsak eta medeagarriak), simaurrak, mindak eta arazketako lohiak erabiltzea NBko Batasuneko intereseko nekazaritza eta abeltzaintzako habitatetan, batez ere belardi menditarretan eta txilardietan. Salbuespenezko inguruabarretan, NBko organo kudeatzaileak praktika horiek baimendu ahalko ditu, behar bezala justifikatutako eskari puntualak badira, lurzorua analizatu ondoren eta ingurune hauetako espezie tipikoei, lurzorua dinamikari eta baliabide hidrologikoei eragiten ez zaiela aztertu eta gero. Nolanahi ere, zeharo debekatuta dago NBAP honen 5.1 artikuluan definitutako babes-eremuetan aplikatzea.
14. Debekatuta dago nekazaritzako eta abeltzaintzako ustategiei lotutako eraikin berriak eraikitzea, nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuan izan ezik.
15. Zuhaitz-masen baso-larregintzako aprobetxamendua erabilera horrekin bateragarriak diren masetara zuzenduko da.
16. Debekatuta dago abere hilak uztea leizeetatik, arrakaetatik edo ur-ibilguetatik hurbil.
17. Irizpide orokor gisa, eta organo kudeatzaileak salbuespenezko baimena eman ezean NB honetako titulartasun publikoko mendietan geldialdi begetatibo bat ezartzen da, zeinean azizendak gunetik kanpo geratu beharko duen, larreei neguko atsedena emateko helburuarekin; horretarako, abeltzaintza-instalazioetan edo lursail partikularretan egon beharko du. Geldialdi begetatibo horrek, guneko batez besteko datu klimatikoetan oinarrituta, azaroaren 16tik martxoaren 31ra arte iraungo du (biak barne). Organo kudeatzaileak, arrazoi klimatikoengatik edo behar bezala justifikatutako bestelako arrazoiengatik, data horiek aldatu ahalko ditu, bai gune osoari bai azienda-motari dagokienez.

15. artikulua.- Ehiza eta arrantza

1. NBa, osorik hartuta, ehiza-kudeaketako unitate bat da, eta bertan dauden lursailak ehiza-araubide bereziko lursailtzat jotzen dira.
2. Ehiza-jarduerak bateragarria izan beharko du NBan kontserbatu beharreko habitatak, fauna-populazioak eta flora-populazioak babesteko helburuekin. Gune osorako ehiza antolatzeko plan tekniko bat egin arte, agiri hauetan xedatutakoaren arabera ehizatuko da: NBAP hau, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPa, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideak eta neurriak, ehiza-barrutiak kudeatzeko planak eta ehiza arautzen duten urteroko foru-arauak.
3. Gaur egun Valderejoko Parke Naturalean dauden ehiza-espezieak basurdea eta orkatza dira. NBaren gainerako lekuetan, ehiza antolatzeko plan teknikoak ezartzen dituen espezieak ehizatuko dira; plan horrek, nolahi ere, NBko organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko du. Espezie-zerrenda hori Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan, NBko ehiza antolatzeko plan teknikoan eta ehizari buruzko foru-arauetan aldatu ahalko da, populazioen egoeraren arabera, eta NBko organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko du.
4. Aurrekoarekin bat etorriz, NBaren ehiza-kudeaketa osoa egiteko eta horrek NBAP honetan ezarritako kontserbazio-helburuak betetzea erraztu dezan, ehiza antolatzeko plan tekniko bakarra idatziko da, Naturagune Babestu osoa barne hartzen duena.

Plan horrek honako hauek zehaztu eta, hala badagokio, mugatuko ditu:

- Ehiza-aprobetxamendua egin ahal zaien espezieak, haien populazioen kontserbazio-egoeraren arabera.
 - Basa-faunaren aterpeak izateagatik ehizarako ez diren lursailak diren NBko eremuak; horietan, Ehizaren martxoaren 17ko 2/2011 Legearen 24. artikuluan ezarritako araubidea aplikatuko da.
 - Faunaren erreserba-eremurako edo aterperako xedatzen diren ehiza kontrolatuko eremuak, lege horren 15.7 artikuluan oinarrituta.
 - Gune erabakigarrien inguruko babes-eremuak (habiak egiteko eta umatzeko eremuak, elikadura gehigarriako eremuak edo apurtzeko, jateko eta paratzeko ohiko lekuak), NBan babestu behar diren fauna mehatxatuko espezieak kudeatzeko eta berreskuratzekeo planetan ezarritako aldietan; plan horiek jada onetsita egon daitezke, edo NBAParen indarraldian onetsi.
 - NBan ehiza-jarduera eta erabilera publikoa bateragarri egiteko behar diren segurtasun-eremuak eta prebentziozko neurriak.
 - Espezie katalogatuak kudeatzeko planetan (indarrean daudenetan edo etorkizunean onets daitezkeenetan) ehizari dagokionez jasotzen diren neurriak.
5. Aurrekoa gorabehera, Ehizaren 2/2011 Legearen 23. artikuluan xedatutakoaren ondorioetarako, lursail hauek ez dira ehizatzeke izango:

- a. Gaur egun ehiza-aprobetxamendurik ez daukaten eremuak (erreserba-eremuak eta barrutietako erreserbak).
- b. Babes bereziko eremuak (eremu hezeak eta haien babes-eremuak barne).
- c. Ibai-sistema.
- d. Onetsita dagoen edo NBAParen indarraldian onets daitekeen kudeaketa- edo berreskurapen-plana daukaten basa-espezie mehatxatuen gune erabakigarriak.

Eremu horietan ez da inolako ehiza-jarduerarik baimenduko, arrazoi biologikoak, zientifikoak edo osasunari lotutakoak daudenean edo pertsonentzako, laboreentzako edo faunarentzako kalteak saihesteko direnean izan ezik. Kasu horretan, baimenak organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko du, eta organo horrek finkatuko ditu aplikatu beharreko baldintzak. Inoiz ez da baimenduko espezie mehatxatuentzako zuzeneko eragina, arriskuak edo eragozpenak ekar ditzakeen jarduketarik, ezta selektiboa ez den harrapaketa-metodoric ere.

6. Ehiza antolatzeke plan teknikoak onetsi arte, prebentziozko neurri hauek hartuko dira:

- a. Hegazti nekrofagoentzat, *“Euskal Autonomia Erkidegoan Europar Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Baterako Planaren”* 13. artikuluan ezarritakoari jarraituko zaio; plan hori maiatzaren 22ko 229/2015 Foru Aginduaren bidez onetsi zen Arabako Lurralde Historikoan.
- b. NBan dauden eta hegazti nekrofagoak kudeatzeko planean aipatzen ez diren espezie harkaiztar mehatxatuentzat, 500 metroko babes-erradioak ezarriko dira haien gune erabakigarrien inguruan. Dena den, Bonelli arranoen ugalketa-bikote bat finkatuz gero, ehiza larriko uxaldien egutegia egokitu egingo da, habiak egiteko puntuen inguruko 1,5 km-ko erradioan jarri beharreko kakoak beti jar daitezen espeziea ugaltzeko aldi erabakigarritik (otsailaren 1etik uztailaren 15era bitartean) kanpo.
- c. NBko babes bereziko eremuan sartutako gainerako eremu harkaiztarretan (24. artikuluko 2.1 eta 2.4a idatz-zatietan deskribatu dira), debekatuta egongo dira ehiza larriko uxaldiak 500 m-ko erradioan, urtarilaren 1etik abuztuaren 31ra bitartean, organo kudeatzaileak berariaz baimendu ezean; horretarako, natura-ondareko elementuen kontserbazioa bermatu beharko da.
- d. Era berean, okil beltzen habietatik edo, hala badagokio, espezie horrek okupatutako unada mugatutik 400 m-ko erradioan, debekatuta dago otsailaren 1etik abuztuaren 15era bitartean ehizatzea, NBko organo kudeatzaileak baimendu ezean. Organo kudeatzaileak urtero ezarriko du babes-eremu horren zedarritzapena, eta bai babes-perimettoa bai debekualdia egokitu ahalko ditu, ehiza-modalitate bakoitzerako, populazioen egoeraren eta inguruneke lursailaren ezaugarrien arabera.

7. Ehiza antolatzeke plan teknikoak neurriak, arauak edo jarraibideak ezarri beharko ditu Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieentzako zuzeneko eragina, arriskuak edo eragozpenak saihesteko eta NBko kontserbazio-helburuekiko bateragarritasuna bermatzeko. Halaber organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko du aprobetxamendua adjudikatu aurretik. Era berean, ehizaren aprobetxamendua urtero arautzen duten dekretuetan eta foru-aginduetan, une bakoitzean beharrezkoak diren aldaketak txertatuko dira, aipatutako kontserbazio-helburuarekin bat etorrarazteko asmoz.

8. Salbuespenez, arrazoi biologikoak, zientifikoak edo osasunari lotutakoak daudenean edo pertsonentzako, laboreentzako edo faunarentzako kalteak saihesteko gomendagarria denean espezie jakin batzuetako aleak harrapatzea edo haien populazioak murriztea, egokiak diren baimenak eman ahalko dira, organo kudeatzaileak aldeko txostena eman ondoren; organo horrek finkatuko ditu kasu bakoitzean aplikatu beharreko baldintzak.
9. Ehizakotzat jotzen den espezie baten populazioak gainbeheran daudela egiaztatzen bada, organo kudeatzaileak espeziearentzako debekualdia proposatu ahalko du, eta populazioak berreskuratzeko neurriak gaitu. Nolanahi ere, ez da harrapakarien kontrolik baimenduko ehiza-espezieen populazioak hobetzeko metodo gisa.
10. Kirol-arrantza oro har debekatuta dago NBko ibai eta erreketan, Sobróngo urtegiaren izan ezik. Hala ere, organo kudeatzaileak baimendu ahalko du, hala badagokio, ibaien tarte baxuetan, baldin eta haren arauketa bateragarria bada fauna-populazioen, flora-populazioen eta NBan dauden Batasuneko intereseko habitaten kontserbazio-helburuekin. Arrantza-jarduera horiek ibaien ahalmen pisizigenikoa errespetatu beharko dute eta arrain-populazioentzako arriskurik ekartzen ez duten modalitateen bidez egin beharko dira.
11. Debekatuta dago arrantza-fauna edo ehiza-fauna aloktonoko espezieak edo barietateak askatzea edo horiekin birpopulaketak egitea.
12. NBan fauna ustekabean edo legez kontra sartzen bada, ez da haren ehiza-aprobetxamendua edo arrantza-aprobetxamendua baimenduko. Aitzitik, espezieak kontrolatzeko neurri egokiak ezarriko dira horiek deuseztatzeko.
13. Basa-espezieen barreiadura-fenomeno edo birkolonizazio naturaleko fenomeno naturalak gertatzen direnean eta horiek nolabaiteko mehatxua dakartenean, ez da ez ehiza-aprobetxamendurik ez arrantza-aprobetxamendurik baimenduko, eta jarraipen-neurri egokiak sustatuko dira espezie horien kontserbazio-egoera ona ziurtatzeko.

16. artikulua.- Erauzketa-erabilerak

NKLTBaren 19.4 artikuluan ezarritakoa betetzeko eta NBAP honen II. eranskinaren (memoriaren) 3.4.6 idatz-zatian egindako analisian oinarrituta, erauzketa-jarduerak debekatuta daude Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren mugen barruan.

17. artikulua.- Erabilera industrialak, eraikinak eta azpiegiturak

1. NKLTBaren 13. artikuluan ezarritakoarekin bat etorritik, bai parke naturalak bai Natura 2000 sareko lekuak naturagune babestuak dira. Lurralde-antolamendurako tresnek eta hirigintza-plangintzak inguruabar hori jasoko dute eta toki horietan bermatuko dute dauden habitat naturalak, espezieak eta natura-ondareko gainerako elementuak kontserbatuko direla, agiri honetan finkatutako helburuen arabera.
2. Hirigintza- eta eraikuntza-jarduerak NBaren eremuan finkatuta dauden hirigunetara (Lalastra, Lahoz eta Sobrón) mugatuta egongo dira eta ez da hirigintza-hazkunderik baimenduko aipatutako gunetan bermatzen ez bada. Eremu horietan, udalerrri bakoitzeko hirigintza-planeamendu orokorrean ezarritako eraikuntza-baldintzak beteko dira, NBAP honetan zehaztutako alderdietan izan ezik.

Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko lurraldearen gainerako tokiak lurzoru urbanizaezin gisa sailkatuta egongo dira, eta lurzoru horien hirigintza-eraldaketa bidegabetzat joko da, Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legearen 13. artikuluen arabera.

3. Hauek dira NBan baimendutako eraikuntza-erabilerak, zeinek bere artikuluan ezarritakoari jarraitzen dion hiri-eremuak kanpo utzita:

3.1. NBaren hornidurarekin eta erabilera publikoarekin erlazionatuta daudenak, organo kudeatzailearen baimena dutenak eta haren helburuarekin bat datozenak.

3.2. Sistema orokorrekin edo onura publikoko beste sistema batzuekin erlazionatuta dauden eta NBaren lurraldean nahitaez kokatu behar diren eraikinak.

4. Ez da baimentzen bizitegi-erabilerarako eraikin berriak eraikitzea. Salbuespenez, organo kudeatzaileak baratze- edo abeltzaintza-ustiapen ekonomikoei lotutako bizitegi-erabilerarako eraikuntzak baimendu ahalko ditu nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuetan soilik, baldin eta lurzoruari eta hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legearen 31. artikuluan eta lege hori garatzen duten premiazko neurriei buruzko 105/2008 Dekretuan zehazten diren baldintzak betetzen badituzte.
5. Abeltzaintza-erabilera estentsiboko kontserbazio-eremuetan eta nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuetan, abeltzaintza-ustiategiei lotutako eraikinak eta instalazioak baimentzen dira, baliatzen dituen ustiategiaren neurriarekin proportzionalak badira eta ustiategi hori lurzoruaren erabilerari lotuta badago.
6. Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapen bati edo nekazaritza eta abeltzaintzako zein basogintzako eraldaketarako landa-industria txikiei lotutako eraikuntza bat eraikitzeke, handitzeko edo eraberritzeko edozein baimen-eskaerak organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko du.
7. Mendiko paisaiaren hauskortasuna eta kalteberatasuna, NBko zati handi bateko aldapa malkartsuak eta haien ingurumen-balio garrantzitsuak bateraezinak dira NBaren eremuan bide-azpiegitura berriak eraikitzearekin; beraz, baimendu daitezkeen jarduketak dagoen bide-sarea mantentzera eta, hala badagokio, hobetzera mugatuko dira.
8. NBa hegaztientzako babes bereziko eremu bat denez, ez da baimentzen energia edo fluidoak garraiatzeko, telekomunikazioetarako edo antzeko xedeetarako aireko azpiegitura berriak eraikitzea. Salbuespenez, eta badauden azpiegitura eta eraikinetarako zerbitzu gisa edo NBko zerbitzurako, eta behar bezala justifikatutako kasuetan, NBko organo kudeatzaileak baimendu ahalko ditu.
9. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek dauden eta hala behar duten azpiegiturak basa-faunarentzat egokitzeko eta iragazkortzeko neurriak ezarriko dituzte, mota guztietako garraio-azpiegiturak, komunikazio-azpiegiturak eta energia sortzeko azpiegiturak barne, baita haien osagai artifizialak ere (deribazio-kanalak, karga-ganberak, drainatze-sareak, kanadar pasabideak, etab.). Halaber, erabiltzen ez diren baso-pistak leheneratzeko neurriak ezarriko dituzte.

Faunarentzako puntu beltzak detektatzen badira, bai bide-sarean, bai sare elektrikoan edo NBko beste azpiegitura batzuetan, istripu-tasa murrizteko ekintzak gauzatuko dira, fauna-pasabideak egokituz, lineak zuzentzeko jarduketak eginez, etab., bai NBko azpiegitura-sarean bai haren babes-eremu periferikoan.

10. NB guztian debekatuta daude gasa, petrolio eta produktu deribatuak garraiatzeko azpiegiturak. Lurpeko gainerako azpiegitura linealak (kolektoreak, ur-eroanbideak, telekomunikazio-sareak, linea elektrikoak, etab.), ahal bada, badauden azpiegitura eta zortasunetan bermatuko dira, organo kudeatzaileak egokiro ebaluatu eta haien aldeko txostena eman ondoren.
11. NBa, osorik hartuta, 'babes-eremutzat' jotzen da, *abuztuaren 29ko 1432/2008 Errege Dekretuak, goi-tentsioko linea elektrikoetako hegaztien elektrokuzioaren eta talken ondoriozko heriotzak murrizteko neurriak ezartzen dituenak, xedatutakoaren arabera, Ingurumen eta Lurralde Politikako sailburuaren 2016ko maiatzaren 6ko aginduan (horren bidez, arriskupean dauden hegazti-espezieen ugalketa, elikadura, barreiadura eta kontzentrazioarako lehentasunezko eremuak mugatzen dira eta hegazti-faunaren babes-eremuak argitaratzen dira, non goi-tentsioko aireko linea elektrikoetan ez elektrokutatze edo talka ez egiteko neurriak aplikatuko baitira)* ezarri bezala. Beraz, dauden lineei dagokienez, aipatutako araudian ezarritako arauketak aplikatu beharko dira.
12. Organo kudeatzaileak telekomunikazio-antenen instalazioa mugatu ahalko du babes bereziko eremuaz eta ibai-sistemaz bestelako eremuetan, naturagune babestuko kontserbatu beharreko elementuei eragin ahal dionean. Instalazio horiek organo kudeatzailearen baimena eduki beharko dute, eta organo horrek debekatu ahalko du paisaia-hauskortasun handieneko eremuetan horrelakoak eraikitzea.
13. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren mugen barruan, debekatuta dago haize-parkeak eta lotutako azpiegiturak instalatzea. Hona hemen bateraezintasun horren arrazoiak:
 - a. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBa hegaztientzako babes bereziko eremua da, Hegaztien Zuzentarauaren babesean izendatua. Árcenako mendilerroko harkaitzetan eta gailurrerian, NB horretako funtsezko kontserbazio-helburu diren hegazti-espezie mehatxatuak bizi dira eta egiten dituzte habiak. Espezie horietatik gehienak nabarmenki kalteberak dira mota horretako instalazioekiko.
 - b. Hasiera batean haize-instalazioak koka litezkeen eremuak bat datoz interes bereziko habitat eta espezieekin, harkaitz eta larre menditarretako inguruneen lotutakoekin, eta horiek NB honetako babestu beharreko eta kontserbazio bereziko funtsezko elementuak dira.
 - c. NBko harkaitzak eta mendi-gailurreriak lehen mailako paisaia-baliabideak dira EAEko testuinguruan.
14. Oro har debekatuta daude instalazio industrialak, fluidoak, substantzia kimikoak eta erabilera horri lotutako hondakinak metatzeko biltegiak, baita NBko intereseko habitatei edo espezieei eta natura-ondareko beste elementu batzuei narriadura nabarmena ekar diezaikeen beste edozein jardura ere.
15. Bordak eta aterpeak handitu, berregituratu edo erreformatzeko, NBko organo kudeatzailearen baimena eduki beharko da. Inguruneke paisaiarekin adosten diren materialak baliatuko dira. Era berean, obra-hondakinak inguruntetik kendu beharko dira.
16. Kiropteroen edo intereseko beste espezie batzuen aterpeak dauden eraikinetan, zubietan edo bestelako azpiegiturretan obrak egiteko, organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko da eta une oro bermatu beharko da haien kolonien eta aterpeen kontserbazioa.
17. Titulartasun publikokoak zein pribatukoak izan, eraikinak birgaitzeko eta estalkiak edo kultura-ondareko elementuak (hala nola txabolak, baselizak, zubiak, errota, etab.) konpontzeko obretarako lizentziek eta baimenek, kiropteroen aterpeak dauden NBaren eremuan, berariaz aipatuko dituzte horiek babesteko bete behar diren baldintzak. Arauketa horretan, besteak beste, debeku hau sartuko da: ezingo da birgaitzeko eta konpontzeko lanik egin maiatzetik abuztura bitartean, ezta hibernatzeko hilabeteetan ere (abenduaren 1etik otsailaren 28ra bitartean), organo kudeatzaileak

berariaz baimendu ezean; hartara, organo horrek espezieon eskakizunak eta azpiegituren kontserbazio-beharrak hartuko ditu kontuan.

Nolanahi ere, debekatuta dago produktu organokloratuak edo organofosforatuak erabiltzea zuraren tratamendu intsektizidetan, bai eraikinak eta instalazioak zaharberritzean bai horiek birmoldatzean. Permetrinak erabili ahalko dira, Naturagune Babestuko organo kudeatzailearen baimenarekin, maiatzetik abuztura bitarteko alditik kanpo. Sarbide errazeko tokietan kiropteroen koloniak edo aterpeak aurkitzen badira, organo kudeatzaileak kasu bakoitzean aproposak diren neurriak hartuko ditu horietan bandalismoa saihesteko.

18. Debekatuta daude zaborteak, hondakindegia, materialen, ibilgailuen edo makinen aldi baterako zein behin betiko bilketa edo metaketa eta haien mantentze-lanak, NB osoan, organo kudeatzaileak salbuespenezko arrazoiengatik baimendu ezean. Hori gertatuz gero, horretarako berariaz adierazitako lekuetan egingo dira bakarrik, eta inoiz ez kontserbatu beharreko habitatetan. Gainera, hala badagokio, hondakinak hondakindegietan biltegitratuta eta betelanak eginda ezabatzea arautzen duen otsailaren 24ko 49/2009 Dekretuan ezarritakoa hartuko da aintzat.
19. Debekatuta dago Babes Bereziko Eremuetan (NBAP honen 5.1 artikuluan definitutako babes-eremuen barruan) pista berriak eraikitzea. Orobat debekatuta daude gune erabakigarrietatik igarotzen direnak edo sai zuria eta beste espezie harkaitzar mehatxatu batzuk egon ohi diren puntuetarako sarbidea errazten dutenak. NBko gainerako aldeetan, basogintza-lanetarako, suteak itzaltzeko eta nekazaritzako eta abeltzaintzako jardueretarako erabiltzen direnak soilik baimenduko dira, organo kudeatzaileak aldeko txostena eman ondoren. Sustatzaileak beharra justifikatu beharko du, diseinu eta trazadurarako hautabideak aipatu, obraren eragina ebaluatu, eta sor daitekeen ingurumen-inpaktua txikiagotzeko hartuko dituen neurrien berri eman. Trazaduraren diseinuan, %10 baino gehiagoko maldak saihestuko dira. Muga hori salbuespenezko kasuetan gainditu ahalko da, paisaia-inpaktu kaltegarriak saihesteko asmoz. Bide horiek ur-pasaguneak eduki beharko dituzte lursaileko hustubide naturaletan, bai iraunkorrak bai urtarokoak. Pisten eraikuntzan eta konponketan sobera dauden materialen metaketa zorroztasunez kontrolatuko da.
20. Instalazio ez-linealak debekatuta daude, NBko kontserbazio-helburuak (ikerketa, zerbitzuak, etab.) lortzeko balio dutenak izan ezik. Inoiz ez, nolanahi ere, babes bereziko eta ibai-sistemako eremuetan. Instalazio horiek organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute, eta organo horrek debekatu ahalko du paisaia-hauskortasun handieneko eremuetan horrelakoak instalatzea.

18. artikulua.- Ur-baliabideen erabilera

1. Uren legearen testu bateginaren 59.7 artikuluan ezarritakoarekin bat etorriz, emari ekologikoak ez dira erabiltzekoak; aitzitik, ustiapen-sistemei oro har ezartzen zaien murrizketatzat hartu behar dira.
2. Bestalde, Natura 2000 sareko eremu babestuek eragin nabarmenak jaso dezaketenez emari ekologikoen erregimenen arabera, emariok habitatetan edo espezieen aldeko kontserbazio-egoera mantentzeko edo leheneratzeko egokiak izango dira, haien eskakizun ekologikoak beteko dituzte eta haientzat ezinbestekoak diren funtzio ekologikoak epe luzean mantenduko dituzte. Babestu beharreko espezieei dagokienez, emari ekologikoen erregimenaren helburua izango da espezie horien funtzionaltasun ekologikoa babestea eta mantentzea (ugaltzeko, umatzeko, elikatzeko eta atsedean hartzeko guneak), baita habitatena ere, espezie horiek babesteko araudietan jasotako betekizun eta jarraibideekin bat etorriz.

3. NBko uren aprobetxamendurako emakidetan, eremu horri dagozkion plan hidrologikoetan ezarritakoa aplikatuko da, arroaren arabera eta betiere, aukera guztien artean, habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona mantentzeko edo leheneratzeko onuragarriena den emari-erregimena esleituz, haien eskakizun ekologikoak (ugalketa, umatzea, elikadura eta atsedena) betetzeko eta haientzat ezinbestekoak diren ur-masen funtzionaltasun ekologikoa epe luzean mantentzeko.
4. Uren aprobetxamendurako emakida berri bakoitzerako espedientearen esparruan, haren beharra, teknikoki bideragarriak diren hautabideak eta aukeratutako irtenbidearen ingurumen-egokitasuna analizatu beharko dira, eta gunean kontserbatu beharreko elementuetan eta bereziki eremu hezeetan eragin nabaririk sortuko ez dela bermatu. Erregimen hidraulikoa nabarmenki aldatzea badakar, ebaluazioa proposa egingo zaio.
5. Organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko da ur-aprobetxamenduetarako emakida berriak eman aurretik edo indarrean dauden emakiden funtsezko ezaugarriak aldatu aurretik.
6. Baimendutako erabileren funtzionamendu zuzenerako ezinbestekoak diren azpiegiturak eraikitzea eta mantentzea baimentzen da, kontserbatu beharreko elementuen babesa arriskuan jartzen ez badute edo arriskuan jartzeko aukerarik sortzen ez badute.
7. Organo kudeatzaileak, arro-erakunde eskudunaren aurrean, emarien adarren zaintza eta kontrola sustatuko ditu, edozein aprobetxamendu-motatarako, baita emari ekologikoen erregimenaren aplikazioa ere, ur-aprobetxamendurako emakida zahar eta berrietan. Hartara, arreta berezia jarriko du emariak murrizteak NBko kontserbazio-helburuak erdiesteko mehatxu handiagoa ekar dezakeen kasuetan.
8. Era berean, arro-erakunde eskudunaren aurrean, ur-baliabideen aprobetxamendurako instalazioen egituren egokitzapena sustatuko da, ur-inguruneari lotutako espezieen mugikortasuna eta ziklo biologikoaren garapena zailtzen badute. Egokitzapen horretan, zenbait jarduketa egingo dira faunaren goranzko nahiz behegantzako zirkulazioa ahalbidetzeko, ibai-konektagarritasuna hobetzeko eta finkatutako emari ekologikoen erregimena kontrolatzeko.
9. Debekatuta dago NBan baimendutako erabilerei, suteak itzaltzeko edo biodibertsitatea hobetzeko xedatuta ez dauden putzuak eta biltegiak eraikitzea edo instalatzea. Ura atxikitze edo biltegitratzeko xedea duten instalazioak (adibidez, edanlekuak, uraskak, putzuak edo biltegiak) eraikitze, uren aprobetxamendurako nahitaezko emakidaz gain (hala badagokio), organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko da; organo horrek haren kokapenaren egokitasuna ebaluatuko du, babestu beharreko habitaten eta espezieen kontserbazioari eta eremu hezeetako erregimen naturalaren mantentzeari dagokienez. Instalazio horiek anfibioren edo basa-fauna babestuko beste espezie batzuen heriotza saihesteko neurriak izango dituzte.
10. Lotutako edanlekuak eta itxiturak halako moduan eraiki eta mantenduko dira non putzuz betetako eremuetan azienda sartzeko saihestuko den. Ur-harguneek, nolahi ere, eremu horiek mantentzeko nahikoa den emari askea utziko dute.
11. Ezingo da aplikatu produktu fitosanitariorik, ongarririk, araztegiko lohirik, konpostik, mindarik edo simaurrik. Halaber, aplikazio horietarako erabilitako makinak ezingo dira garbitu putzuz beteta dauden edo elurra duten lursailen gainean, ezta ur ibili edo geldien gainean ere.

12. Edozein obra hidrauliko egiteko, organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko da.
13. Debekatuta dago zentral hidroelektriko berriak instalatzea.

19. artikulua.- Erabilera publikoa

1. Erabilera publikoko kudeaketa helburu honen menpe egongo da: NBaren eremuko habitat naturalen, basa-faunaren eta basa-floraren kontserbazioa bermatzea, bereziki gunearen kudeaketan funtsezkotzat jotzen diren elementuena. Ingurune naturaleko elementu bitxien eta kalteberenen kontserbazioa beti lehenetsiko zaio erabilera publikoaren eskariari. Beraz, organo kudeatzaileak beharrezkotzat jotzen dituen premiazko neurriak eta mugak ezarri ahalko ditu, babes-helburuak betetzeko asmoz, batez ere babes bereziko eremuetan; hain zuzen, eremu horietan ez da baimenduko habitantentzako, espezieentzako eta kontserbatu beharreko beste elementu batzuentzako mehatxu-faktorea ekar dezakeen jarduerarik.
2. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBa kudeatzeko jarraibideak, erabilera publikoari dagokionez, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan eta NB honen multzoko Erabilera Publikoko Planean (EPPan) zehaztutako dira; azken plan hori organo kudeatzaileak egin beharko du. Plan horietan, berariazko irizpideak, arauketak eta neurriak ezarriko dira, gutxienez alderdi hauei buruz:
 - Interpretazio-zentroak.
 - Atsedenlekuak.
 - Mendi-ibiliak, txirrindularitza, zaldiketa eta haien ibilbideak.
 - Kirol-jarduerak.
 - Espeleologia.
 - Erabilera publikoko jarduera antolatuak eta komertzialak, basa-espezieen aprobetxamendu publikoan oinarritutako jarduerak barne (ornitologia).
 - Kanpaldiak.
 - Basa-produktuen bilketa.
 - Mota guztietako ibilgailuen sarbideak eta zirkulazioa.
 - Lan-txakurrak, laguntza-txakurrak, itsu-txakurrak, etab.

EPPak Naturagune Babestua sektoretan banatu ahalko du erabilera publikoari dagokionez duen kalteberatasunaren arabera, ezarritako zonakatzea, NBAP honetan erabilera eta jardueretarako xedatutako mugak eta basa-espezie mehatxatuentzako aldi erabakigarriak kontuan izanik.

3. Guneako balio natural, sozial edo kulturaletan aldaketa nabarmenak dituzten edo izan ditzaketen jarduerak organo kudeatzailearen baimena behar dute.
4. Debekatuta dago NBan kanpinak instalatzea.
5. Kanpaldi libre kontrolaturako eta kanpaleku antolatuetarako baimenak mugatu egingo dira harrera-ahalmen nahikoa duten guneetara, kontserbazio-helburuekin bat etorriz eta dauden aterpe edo atsedenlekuen ingurunean.

6. Oro har, txirrindularitza eta zaldiketa debekatuta daude NB honetako zidor-sarean, organo kudeatzailearen baimena eduki ezean edo Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan edo NBko Erabilera Publikoko Planean ezartzen diren eremuetan egin ezean, beste erabilera batzuekin bateragarriak direla zehaztu ondoren eta ibiltariek eta paseariek zidor-sareari ematen dioten erabilera lehenetsiz.
7. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBaren barrualdean aisia-jarduera antolatuak egiteko, organo kudeatzaileari aurrerapen nahikoarekin jakinarazi beharko zaio, eta organo horrek jarduerok burutzeko baldintzak zehaztu ahalko ditu, kontserbatu beharreko elementuen gaineko eragin nabariak saihesteko asmoz; dena den, baliteke beste baimen batzuk beharrezkoak izatea, kasuan kasuko jardueraren arabera.
8. Kirol-ekitaldi antolatu masiboek (adibidez, mendiko lasterketek, orientazio-lasterketek, mendi-martxek, BTT edo zaldizko martxek eta bestelakoek) eta guztiz edo neurri batean NBaren eremuan garatzen diren erabilera publikoko jarduera komertzialek organo kudeatzailearen baimena eduki beharko dute; organo horrek gunean eta kontserbazio-xedeetan sor daitezkeen eraginak identifikatu beharko ditu eta, horietan oinarrituta, prebentziozko neurriak eta neurri zuzentzaileak ezarri eta jarduerak kontserbatu beharreko elementuetan duen inpaktuaren jarraipena egiteko protokolo bat diseinatu.

Organo kudeatzaileak jarduera horiek garatzen diren aldia eta eremua mugatu ahalko ditu, NBko kontserbazio-helburuak eta zonakatzea aintzat harturik. 5.1 artikuluan definitutako babes-eremuak eta babes bereziko eremuak errespetatuko dira gutxienez; horietan ez dira erabilera horiek baimenduko, behar bezala justifikatutako salbuespenezko arrazoiak daudenean izan ezik, eta baldin eta natura-ondareko elementuen kontserbazioa bermatzen bada.

Oro har, jarduera horiek ez dira gaueko ordutegian baimenduko, dauden atsedenleku, ekipamendu edo azpiegiturei lotutako erabilera publikoko eremuetan izan ezik.

NB honen barrualdean aisia-jarduera antolatuak egiteko, organo kudeatzaileari aurrerapen nahikoarekin jakinarazi beharko zaio, eta organo horrek jarduerok burutzeko baldintzak zehaztu ahalko ditu, kontserbatu beharreko elementuen gaineko eragin nabariak saihesteko asmoz; dena den, baliteke beste baimen batzuk beharrezkoak izatea, kasuan kasuko jardueraren arabera.

9. Debekatuta dago eskalatzeko bide berriak irekitzea eta jarduera hori horretarako baimendutako leku eta aldietatik kanpo egitea; leku eta aldi horiek eskalada arautzeko planetan ezarrita daude, eta foru-erakundeek aldizka eguneratzen dituzte.
10. NBko lurralde osoan debekatuta dago jolas-xedeekin egurra moztea organo kudeatzailearen baimenik gabe. Inoiz ez da erabilera hori baimenduko babes bereziko eremuetan.
11. Debekatuta dago jolas-xedeekin sua piztea, horretarako gaitutako lekuetan eta aldietan izan ezik.
12. Debekatuta dago NBko bisitariak barrualdean aparkatzea, horretarako gaitutako eremuetan, zirkulazio askeko bideetan eta Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan definitutako diren leku baimenduetan izan ezik. Debeku horretatik salbuetsita daude NBko

landaguneetako auzotarrak. Aparkalekuak diseinatzean, atsedenlekuaren ahalmena kontuan hartuko da eta sor dezaketen paisaia-inpaktua saihesteko ahalegina egingo da.

13. NB honetako zirkulazio mugatuko bide eta pistetan ibilgailu motordunak erabiltzeko modua Diputatuen Kontseiluaren ekainaren 26ko 52/2007 Foru Dekretuan araututa dago. Nolanahi ere, debekatuta dago NBko zirkulazio mugatuko bide eta pistetan ibilgailu motordunak erabiltzea, baita Lalastra-Lahoz errepide-tartean ere. Bide horiek NBko zerbitzuek (zaintza, sorospen eta salbamendukoek) eta beste administrazio batzuek beren eskumenak (JPHaren zaintza eta kontrola, etab.) gauzatzean eta baimendutako erabileretarako (nekazaritza, abeltzaintza eta basogintzakoetarako) soilik erabili ahalko dituzte. Era berean, ehiza-jarduerarako egun baliodunetan soilik, organo kudeatzaileak ehiztarien ibilgailuak igarotzea baimendu ahalko du, betiere berak aldeztu aurretik adierazitako aparkalekuetaraino, edo ehiza larriko piezak biltzeko eta beste zerbitzu puntual batzuetarako.
14. Txakurrek lotuta joan beharko dute erabilera publiko intentsiboko atsedenlekuetan, bideetan eta zidorretan, baita larre-eremuetan ere abereak dauden aldietan. Arau horretatik salbuetsita daude laneko txakurrak, abereei laguntzen dietenak edo NBko zaintza-jarduketetan eta kudeaketa-jarduketetan (erreskateetan, etab.) parte hartzen dutenak eta, ehizatze aldi baliodunean, ehiza-txakurrak ere bai.
15. Debeekatuta dago gunean lasaitasuna eta baretasuna hondatzea ihes-hodi librean duten ibilgailuak, megafonoak, turutak, musika-tresnak, irrati-gailuak edo antzekoak erabiliz, bolumen gogaikarria edo NB honetan kontserbatu beharreko espezieetan eragin kaltegarriak izan ditzakeen bolumena badute.
16. Barrunbe bat bisitatzea errazteko xedea duten eta kobaren barruan geratu behar diren babes-elementuen (pitoien, soken eta abarren) instalazio orok NBko organo kudeatzailearen berariazko baimena eduki beharko du.
17. NBaz kanpoko pertsonen edo erakundearen menpe dagoen hezkuntza-azpiegituren instalazio orok (instalazioek, panelek, seinaleak eta abarrek) NBko organo kudeatzailearen baimena eduki beharko du.
18. Halaber, aintzat hartu gabeko beste edozein nahasmendu mugatu ahalko du organo kudeatzaileak, haren kokapena, iraupena edo maila akustikoa dela-eta sai zuriaren umatzeari, elikadurari edo atsedenari kalte egin ahal badio espeziearentzako gunerak erabakigarrietan, ezarritako aldi erabakigarrietan.
19. Debeekatuta dago bideak eta ibilbideak margo edo beste elementu ezabaezinez balizatzea edo markatzea, NBko GR, PR edo zidorretatik kanpo. NBaz kanpoko taldeek antolatutako ibilbideetan seinaleak jartzea ezinbestekotzat jotzen bada, NBko organo kudeatzailearen baimena eduki beharko dute, eta markatu beharreko ibilbidea, pertsonen kopurua eta egingo diren data doia zehaztu beharko dira. Ekitaldi berezietan erabilitako edozein motatako seinaleak kendu egin beharko ditu baimendutako taldeak berak jarduera burutu eta berehala.
20. NBaz kanpoko seinale guztiak (errotuluak, oroitzapenezko edo hilobietako plakak edo monumentuak, mendizaleen postontziak, etab.) ahalik eta gehien mugatuko dira, iraunkorrak zein

behin-behinekoak izan. Komenigarritzat joz gero, organo kudeatzaileak baimendu eta arautu beharko ditu seinale horiek.

21. NBan instalatzen diren kartelek edo seinaleek ezingo diete elementu naturalei edo kultura-ondasunei eragin edo kalterik egin.

20. artikulua.- Zientzia- eta ikerketa-jarduerak

1. NBko ikerketa-jarduerak, ahal denean, honetan ardaztuko dira: gunee babestuan kontserbazio-jarraibideak ezartzean eta biodibertsitatearen eta geodibertsitatearen kontserbazio-egoera zehaztean eta horren jarraipena egitean. Horretarako, arreta berezia jarriko dute mehatxu-maila handiagoa edo kontserbazio-egoera txarragoa duten Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitatetan eta espezieetan, baita beren funtzionaltasun ekologikoagatik eta ekosistemen egoeraren adierazle izateagatik funtsezkoak izan daitezkeen espezieetan ere. Funtsean, alderdi hauek hartuko dira aintzat: banaketa, populazioen kontserbazio-egoera eta jasaten dituzten presio eta mehatxuak.
2. Horri dagokionez, NBan egiten diren zientzia- eta ikerketa-jarduerak natura-ondareko elementu jakin batzuei emango diete lehentasuna, hain zuzen ere kontserbatzeko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa ezinbesteko gunetzat dutenei (II. eranskinaren, memoriaren, 3.2.4 idatz-zatia).
3. NBko zientzia- edo ikerketa-jarduerak NBko organo kudeatzaileari jakinarazi beharko zaizkio, gauzatu baino lehen.
4. Berariaz debekatuta dago ale edo material naturalak biltzea, mineralak, fosilak, espeleotemak (estalaktitak eta estalagmitak) zein flora-espezieen edo fauna-espezieen aleak izan, ikerketa-lanak xede dituztenak edo aprobetxamendu arautuak direnak izan ezik, aipatutako organo kudeatzailearen baimena badaukate.
5. Funtse publikoez finantzaturako zientzia- edo ikerketa-jardueretan NBko natura-ondarearen ezagutzan agerian jartzen den edozein aurrerapen NBko organo kudeatzaileari jakinarazi beharko zaio. Horrek, bestalde, Eusko Jaurlaritzako organo eskudunari emango dio lan horien datuen eta emaitzen berri, Euskadiko Naturari buruzko Informazio Sistemari (ENIS) informazioa eguneratuta edukitzeko helburuarekin. Horrez gain, informazio hori argitaratzeko eta jendarteratzeko laguntza eta erraztasunak emango ditu, natura-baliabideen babeserako arriskurik ez badakar. Funtse publikoez finantzatuta ez dauden azterketetan edo lanetan, aktiboki sustatuko da xedapen hori betetzea.
6. Jendaurrean jarri beharreko agiri guztiak, NBAP honen helburuekin zerikusia daukaten eta baliabide publikoez kontratatzen eta finantzatzen diren NBari buruzko lan zientifiko eta teknikoek dibulgaziozko laburpen bat jasoko dute, herritarrek erraz ulertzeko modukoa, eta hori ingurumen-organismoari bidaliko zaio ENISen sartzeko.

CAPÍTULO 3. NATURAGUNE BABESTUAREN ZONAKATZEAREN ARABERAKO ARAUKETAK ETA BABES-EREM U PERIFERIKOA

1. atala. Naturagune Babestuaren zonakatzea eta babes-eremu periferikoa

21. artikulua.- NBaren zonakatzea kontserbatu beharreko habitaten eta espezieen banaketaren arabera eta gunearen erabileraren arabera

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Naturagune Babestuaren zonakatzearen xedea da eremu bakoitzaren barruan erabileren eta aprobetxamenduen berariazko antolamendua ezartzea; eremu horiek beren balio naturalak, kontserbazio-egoera eta kalteberatasuna kontuan izanik bereizi dira, baita dauden erabilerak eta aurreikusitako joerak aintzat hartuta ere.

Gainera, zonakatze horrek gunea Natura 2000 sarean sartzea eragin duten habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera ona mantentzeko edo lortzeko beharrari erantzuten dio. Halaber, natura-ondareko elementu guztiak babestea du helburu, geodibertsitatea barne, erabilera publikoarekin eta jarduera ekonomikoen mantentzearekin batera, baldin eta gorde nahi diren balioekin bateragarriak badira.

2. NBaren zonakatze-mapa I. eranskinean dago. Eremu hauek bereizi dira:

Eremua	Azalera (ha)	N Baren azaleraren %
a) Babes bereziko eremuak	1.046,73	% 15,36
b) Basogintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak	2.007,51	% 29,45
c) Abeltzaintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak	1.037,04	% 15,22
d) Baso-ekoizpeneko eremua	2.186,62	% 32,08
e) Nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuak	356,5	% 5,23
f) Ibai-sistema	153,49	% 2,25
g) Hiri, ekipamendu eta azpiegituretarako eremuak	27,83	% 0,41
Guztira	6.815,71	% 100,0

22. artikulua.- Babes-eremu periferikoa

NKLTBaren 19.2 artikuluan ezarritakoaren ondorioetarako, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Naturagune Babestuko babes-eremu periferiko bat ezartzen da; eremu hori 100 metroko zabalerako babes-banda da, gunearen kanpoko mugatik neurtuta, hiriguneak kanpo utzita.

2. atala. Babes bereziko eremuak

23. artikulua.- Definizioa

Habitat natural edo espezie bakanen edo oso mehatxatuen ordezkaritza onenak hartzen dituzten lurraldeko gunek dira. Beren bitxitasunagatik, ezaugarri adierazgarri edo estetikoengatik eta basa-

faunaren edo basa-floraren kontserbaziorako garrantzitsuak izateagatik balio natural gailenak dauzkaten enklabeei dagozkie.

24. artikulua.- Deskribapena eta kokapena

1. Eremu honek 1.046,73 ha hartzen ditu, hau da, NBaren guztizko azaleraren % 15,36, eta horretatik % 93,6 OPMetan dago. Eremu hauetan, Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitat-mota eta espezie-mota hauen ordezkartza onenetako batzuk daude, NBko funtsezko elementu gisa hautatuak eta memoriaren (II. eranskinaren) 3.2 idatz-zatian zehatz-mehatz deskribatuak:

- a. Harkaitzetako eta kobetako habitatak. Lotutako interes bereziko flora eta fauna (hegazti harkaiztarrak eta kobetako eta antzeko inguruneetako kiropteroak).

Árcenako mendilerroko harkaitzetan habia egiten duten hegaztiak hauek dira: sai zuria (*Neophron percnopterus*), sai arrea (*Gyps fulvus*), arrano beltza (*Aquila chrysaetos*), belatz gorria (*Falco tinnunculus*), belatz handia (*Falco peregrinus*) eta hontz handia (*Bubo bubo*). Noizbehinka, ugatza (*Gypaetus barbatus*) eta Bonelli arranoa (*Aquila fasciata*) ere ikus daitezke.

Aipatutako habitatez gain, NBko harkaitzek Batasuneko intereseko beste habitat batzuk hartzen dituzte, adibidez, mendiko megaforbioak (6430), horiek kontserbatzeko funtsezko gunek baitira, eta kobak (8310); azken horiek bereziki garrantzitsuak dira eremu honetan dagoen kiroptero-komunitatearentzat. Gainera, flora eta fauna mehatxatuetako espezie askoren aterpeak dira.

- b. Baso natural eta erdinaturaletako habitatak dituzten masak (garrigak, erkameztiak, hariztiak, pagadiak, amilburu-oineko basoa, *Pinus pinaster* espezieko pinudiak). Lotutako basa-flora eta basa-fauna (basoko hegaztiak, kiropteroak eta basoko beste ugaztun batzuk, basoko ornogabeak).
- c. Txilardi, sastraka esklerofilo eta larreetako habitatak. Lotutako interes bereziko flora eta fauna (ingurune irekietako abifauna).
- d. Eremu hezeetako habitatak: habitat lenitikoak eta higroturbosoak.

2. Hautatutako gunek Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko enklabe hauetan daude:

2.1. Gailur eta harkaitzetako eremuak.

- a. Santa Anako, Vallegrulleko eta Purón ibaiko haitzarteko eremuetako kareharritzko harkaitzak eta lotutako habitatak. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 486,62 ha-koa, Valderejoko sektorearen hego-mendebaldeko muturrean hedatzen dena, Gaubeako 141., 142., 143. eta 148. OPMetan. Nagusiki kareharritzko harkaitzez, hartxingadiez, larre harritarrez eta txilardiez osaturiko eremu zabala da; pagadiak eta amilburu-oineko baso mistoak ere badaude bertan, baita garrigak eta ezpeldiak ere hego-orientazioko mazela eguzkitsuenetan. Purón ibaiko zenobia ere hartzen du barne, kiroptero mehatxatuentzako intereseko koba.
- b. Recuenco eta Sillarrejoko gailurreria, Valderejon. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 42,27 ha-koa, Gaubeako 121., 147. eta 148. OPMetan, Recuencoko eta Sillarrejoko tontorren artean hedatzen dena. Kareharritzko harkaitzez, hartxingadiez, larre harritarrez, txilardiez eta amilburu-oineko pagadi basofiloek osaturiko gailur-lerro estua da.

- c. Karria haitzeko ekialdeko sektoreko harkaitzak, Arrayuelas eta Karria haitzaren artean, Valderejon. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 59,85 ha-koa; Recuenco-Sillarreo gailurreriaren jarraipena da. Gaubeako 110., 113. eta 145. OPMetan dago eta harkaitzak, hartxingadiak eta amilburu-oineko baso mistoak eta pagadiak hartzen ditu barne.
- d. Kareharrizko harkaitzak eta amilburu harritsuko oineko basoak Cueto eta La Mota artean, Sobrónen. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 211,35 ha-koa, kareharrizko harkaitzez, hartxingadiez eta amilburu harritsuko oineko pagadi kaltzikolez osatua. Gaubeako 134. OPMan dago.
- e. Mazo haitzeko hego-mendebaldeko magala eta harkaitz-azaleratzeak, Sobróngo hego-ekialdeko muturrean. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 234,07 ha-koa, kareharrizko harkaitzez eta garrigez osatua; Lantaróngo eta Gaubeako 57. eta 140. OPMetan dago.
- f. Kareharrizko amilburu-oineko harkaitz-azaleratzeak eta baso mistoak (9180*) Bachicaboko gailurrerian, 81,41 ha-koak; Gaubeako 108. eta 140. OPMetan daude. Bachicabo mendiko ekialdeko mazeletako ezepeak eta sabinadiak ere hartzen dituzte barne.
- g. La Torcako amildegiko harkaitz-azaleratzeak eta kareharrizko amilburu-oineko baso mistoak (9180*), Sobróngo mendebaldeko sektorean. Natura eta paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 47,24 ha-koa; azalera horren % 74,3 57. OPMan (La Torca) dago.

2.2. Basoak

- a. Las Torcas eta Cuervo haitzeko ipar-mazelako pagadi azidofiloak (9120), Valderejon. Paisaiagatiko kontserbazio-intereseko gunea, 27,96 ha-koa. NBan dauden Batasuneko intereseko habitat-mota horretako eta tamaina handi samarreko alde bakarrak dira. Gaubea udalerriko 143. eta 145. OPMetan daude. Malda handiko eremuetan dauden eta babes-funtzio garrantzitsua duten baso naturalen beste azalera txiki batzuk ere hartzen dira barne; funtzio hori beste erabilerei nagusitu behar zaie.
- b. Haritzak (*Quercus robur*) dituen enklabea, Sobróngo haitzartean. Hautatutako gunek, 0,78 ha-koak, *Quercus robur* espezieko ale taldekatu gutxi batzuk dituen unada bat hartzen du barne eta Arabako mendebaldeko muturrean dauden espezie horretako populazio bakanetako bat da. Lantarón udalerriko 57. OPMan dago.
- c. *Pinus pinaster* espezieko pinudi naturaletako enklabeak, Sobrónen. Hautatutako gunea, 5,74 ha-koa, 57. OPMan (Lantarónen) eta 140. OPMan (Gaubean) dago.

2.3. EAEko Hezeguneen Inbentarioko hezeguneak eta haien babes-banda, 30 m-koa; funtsezko elementu hori barne hartzen duten Batasuneko intereseko habitaten mugatik neurtuko da, agiri honi erantsitako habitaten kartografiarekin bat etorriz:

- a. I. taldea: Valderejoko idoiak (GA16: 1-19), Polledoko istingak (B1A2), Cotillo-Puróngo amildegiko istinga (B1A3).
- b. III. taldea: Cotillo-La Tejerako amildegiko istinga (B1A20), La Cocinillako istingak (B1A21: 1-3), Corroko istingak (B1A10: 7-15), Lantaróngo istingak (B1A17: 1-3).
- c. Lahozko idoiari (GA-16-05) dagokionez, balio natural azpimarragarriak gabeko idoi artifiziala da; beraz, ez da sartu babestu beharreko eremu hezeen artean, NBko zonakatzeko-kartografian (I. eranskinean) ikus daitekeen moduan.

2.4. Enklabe txikiak. Eskala dela-eta edo zuhurtziagatik kartografiatu ezin diren beste enklabe batzuk ere barne hartzen dira babes bereziko eremu gisa:

- a. Espezie nekrofagoen gune erabakigarriak edo etorkizunean izendatuko diren gune erabakigarriak.
- b. Flora mehatxatuko espezieen kontserbaziogune bereziak edo etorkizunean izendatuko diren kontserbazioguneak eta haien babes-perimetroatik; azken hori gutxienez 10 m-koa izango da, haien kokapen ezagunen ingurukoa. Galtzeko arriskuan dauden espezieentzat, kontserbaziogunea haien berreskurapen-planeari zehaztutakoa izango da.
- c. Turismoak ustiatu gabeko kobak (8310), beste eremu batzuetan sartuta daudenak eta eskala dela-eta kartografiatu ezin direnak.
- d. *Cladium mariscus* espeziea duten istingak (7210*), trabertinoetako landaredia (7220*) eta istinga basofiloak (7230), beste eremu batzuetan sartuta daudenak eta eskala dela-eta kartografiatu ezin direnak, eta 30 metroko babes-perimetroatik haien inguruan.

25. artikulua.- Helburu orokor eta eragileak

1. Babes bereziko eremuetarako kontserbazio-helburu orokorra da haien dinamika naturalaren alde egitea, ahalik eta giza esku-hartze txikienarekin, kontserbazioa beste erabilera batzuen gainetik lehenetsiz eta haien bilakaera naturalaren jarraipena eginez.

2. Helburu orokor horrek helburu eragile hauek dakartza:

2.1. Balio altuko enklabe horiek babestu eta kontserbatzea, haien dinamika naturalaren alde eginez, ahalik eta esku-hartze txikienarekin eta haietan eta haien ingurunean egiten diren jarduerak kontrolatuz.

2.2. Hobekien kontserbatuta dauden baso-masen naturaltasuna, heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna bultzatzea.

2.3. Batasuneko intereseko habitaten kontserbazioa bermatzea eta habitat horiei lotutako flora-espezieen eta fauna-espezieen kontserbazioa, populazio-eboluzioa eta bideragarritasuna bermatzea, batez ere NBko funtsezko elementu hauek:

- a. Basoetako habitatak. Baso naturalek okupaturiko azalera handitzea eta haien egitura eta funtzioak hobetzea.
- b. Harkaitz-habitatak eta kobak, mehatxu-faktoreak txikiagotu eta kontrolatzeko eta habitat horien ezagutza hobetzeko asmoz.
- c. Espezie harkaiztarrak. Helburua da espezie harkaiztar mehatxatuak kontserbatzea, habiak egiten dituzten guneak zorrotasunez babestuz, elikadura- eta bizi-eremuaren beharrezko gutxienerako azalera kontserbatuz eta berezkoak ez diren heriotza-arrazoia ezabatuz.
- d. Basoetako eta kobetako kiropteroak. Helburua da kolonien kopurua eta tamaina mantentzea eta ahal den neurrian handitzea eta haien aterpe-, ugalketa- eta elikadura-habitaten ezaugarri fisikoak, biologikoak eta ingurumen-ezaugarriak kontserbatzea eta hobetzea, espezie guztiek habitat horiei ematen dieten erabilaren fenologia ezagutzea, hau da, hibernatzen duten eta umatzen diren aldiak, baita gizakiek haiekiko dituzten jarrerak hobetzeko hezkuntza-jarduerak sustatzea ere.

- e. Eremu hezeak. Helburua NBko hezegune nagusiak babestea da, kontserbazio-egoera egokia lortu edo manten dezaten.
- f. NBko eremu hezeei lotutako Batasuneko edo eskualdeko intereseko fauna, bereziki *Ichthyosaura alpestris*, *Epidalea calamita* eta *Discoglossus jeanneae* espezieak, mehatx-faktoreak murriztu eta kontrolatzeko, haien populazioak hobetzeko eta haien kontserbazio-egoeraren ezagutza areagotzeko.
- g. Flora mehatxatua. Helburua da babes bereziko enklabe horiei lotutako flora mehatxatuko populazioak monitorizatzea eta dauden berreskurapen-planetan ezarritako neurriak betearaztea. Era berean, berariazko kudeaketa-planik ez daukaten flora mehatxatuko espezieak berreskuratzeko planak egitea bultzatuko da.

2.4. Paisaiako elementu bakanak eta balio geologiko eta paisaia-balio bereziko guneak babestea eta kontserbatzea.

2.5. NBan eta haren babes-eremu periferikoan dauden interes geologikoko lekuen ezagutza hobetzea, haien balioa azpimarratzea eta haien garrantzia jendarteratzea.

2.6. Arkeologia-ondarea eta paleontologia-ondarea babestea eta kontserbatzea.

2.7. Baso helduei lotutako biodibertsitatearen ikerketa eta jarraipena sustatzea.

26. artikulua.- Erabilera-araubide orokorra

1. Eremu hauek baliabide eta bitxitasun naturalak kontserbatzeko eta babesteko dira. Horretarako, egiten diren jarduerak zorrotasunez kontrolatuko dira. Basa-flora eta basa-fauna babesteko beharrezkotzat jotzen denean, banatzen diren eremuak edo enklabeak mugarritatu edo markatuko dira, baita hesitu ere, beharrezkoa balitz.
2. Salbuespenez, organo kudeatzaileak jarduketak proposatu ahalko ditu, habitaten eta haiei lotutako espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko eta haien osotasun ekologikoa arriskuan jar dezaketen mehatxuak geldiarazteko helburuarekin soilik.
3. Oro har, erabilera-araubideak lehentasuna ematen die habitaten eta haiei lotutako espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko eta haien osotasun ekologikoa arriskuan jar dezaketen mehatxuak geldiarazteko xedea duten jarduketei.

27. artikulua.- Basogintza-erabilerak

1. Gutxienez, baso autoktonoko oraingo masak mantenduko dira, eta horietan egiten diren basogintza esku-hartzeen xedea haien egitura eta funtzioak hobetzea izango da.
2. Zaintzeko eta suteetatik babesteko basogintza-jarduketak baimentzen dira.
3. Debekatuta dago eremu honetako basoetatik zur hila erauztea, xede komertzialak dituzten aprobeitxamenduak, egur-eskariak eta biomasa-aprobeitxamenduak egitea, toki-hornidurarako bada ere.

28. artikulua.- Abeltzaintza-erabilerak

1. Abeltzaintza-erabilerak baimentzen dira, baldin eta ez badute arriskuan jartzen natura-ondareko elementuen edo lotutako prozesu ekologikoen kontserbazio-egoera, eta betiere Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko zuzentarauek eta neurriek eta, hala badagokio, NBaren multzoko Larreen Antolamendurako Planak araututakoaren arabera. Erabilera honetatik salbuetsita daude harkaitzen eremuak (EB 8210 KOD), hartxingadiak (EB 6430 KOD), lapiazak eta megaforbioen eremuak (EB 6430 KOD), haltzadiak (EB 91E0* KOD) eta eremu hezeak, haien kontserbazio-egoerak erabilera hau mugatzea aholkatzen badu; NBko organo kudeatzaileak erabakiko du hori eta behar diren prebentziozko neurriak hartuko ditu.
2. Debekatuta dago eremu hauetan ahuntz-azienda larratzea edo egotea.
3. Debekatuta dago eremu hauetan larreak sortzea.

29. artikulua.- Azpiegiturak

1. Baimenduta dago zaintza-lanetarako eta suteak itzaltzeko pistak mantentzea eta ibilgailuek zirkulatzea, baita suaren aurka borrokatzeko ur-biltegiak instalatzea ere, organo kudeatzaileak baimendu ondoren.

30. artikulua.- Erabilera publikoa

1. Babes bereziko eremuak erabilera publiko mugatuko gunetzat joko dira Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Erabilera Publikoko Planak egingo duen sektORIZAZIOAN.
2. NBko organo kudeatzaileak baimendutako jarduera zientifikoak, hezigarriak eta ingurumen-dibulgazioko jarduketak egin daitezke, guneon osotasun ekologikoari eragiten ez badiote. Ildo horretan, ikusi orobat kobei eta lotutako espezieei buruzko arauketak.
3. Kiropteroen lehentasunezko aterpea ez diren barrunbeetan espeleologia eta indusketa arkeopaleontologikoak egitekotan, Barrunbeak Kudeatzeko Planari jarraituz eta NBko organo kudeatzailearen baimenarekin egingo dira. Ikusi orobat kobei eta lotutako espezieei buruzko arauketak.

3. atala. Basogintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak

31. artikulua. Definizioa

1. Baso autoktono natural edo erdinaturalak diren guneak dira, bai publikoak bai pribatuak; horietan, intentsitate baxuko baso-aprobetxamenduak egiten dira, eta baso-erabilera masen kontserbazio-egoera onarekin bateragarria izan daiteke.

Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroan, ezaugarri hauetakoren batek definitzen ditu eremuak:

- a. Mendi publiko edo pribatuak, zeinetan baso natural edo erdinaturalak nagusitzen diren.

- b. Batasuneko interesekoak edo eskualdeko interesekoak diren eta NBko funtsezko elementutzat jotzen diren habitaten presentzia.

32. artikulua.- Deskribapena eta kokapena

- 1. Eremuak 2.007,51 ha hartzen ditu, hots, Naturagune Babestu guztiaren azaleraren %29,45. %89 OPMetan dago. Hauek dira zedarritzatutako eremu nagusiak:

- 1.1. Vallegruleko mendilerroko hego-mendebaldeko, Cuervo haitzeko hegoaldeko mazelako eta Recuencoko iparraldeko garrigak (9340), Valderejoko sektorean, eta Sobróngo hegoaldeko erdiko erkameziak (9240) eta garrigak.

- 1.2. Pagadi azidofiloak (9120) eta kaltzikolak (G1.64 eta 9150) eta Tilio-Acerion mazelako basoak (9180*), aurreko kategorian sartuta ez daudenak; oro har azalera diskretuetako gunetan banatuta daude, zenbait amildegita honoa edo ipar-orientazioak okupatzen dituzte eta bi sektoreetan barreiatuta daude.

- 1.3. Era berean, kategorian honetan Sobrón sektoreko sastraka esklerofiloetako eremu batzuk (ezpeldiak, 5110, eta sabinadiak, 5210) sartzen dira, baita txilardiak ere (4090), eskuarki Valderejoko sektorean, malda handiko eta hego-orientazioko mazelen gainean.

- 2. Hauek dira habitat horiei lotutako Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieen taldeak:

- 2.1. Flora: baso-inguruneen lotutako espezieak, hala nola *Buxbaumia viridis*, *Ruscus aculeatus*, *Ilex aquifolium*, *Quercus robur*, *Taxus baccata*, *Paeonia officinalis* subsp. *Microcarpa*.

- 2.2. Fauna: baso-inguruneen lotutako espezieak:

- a. Kiropteroak: *Myotis myotis*, *Barbastella barbastellus*.
 - b. Ugaztunak: basakatuak (*Felis silvestris*), muxar grisa (*Glis glis*) eta lepahoria (*Martes martes*).
 - c. Ornogabeak: lepidopteroak, adibidez, *Euphydryas aurinia*, *Euplagia quadripunctaria*, koleoptero saproxilikoak.
 - d. Basoko hegaziak: zapelatz liztorjalea (*Pernis apivorus*), arrano sugezalea (*Circaetus gallicus*), aztore arrunta (*Accipiter gentilis*), gabirai arrunta (*Accipiter nisus*), arrano txikia (*Hieraaetus pennatus*), zuhaitz-belatz europarra (*Falco subbuteo*), lepitzuli eurasiarra (*Jynx torquilla*), okil beltza (*Dryocopus martius*), okil txikia (*Dendrocopos minor*), etab.

33. artikulua. Helburu orokor eta eragileak

- 1. Eremu hauetan, habitatak eta lotutako espezieak babestea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea da lehentasuna. Baso-aprobetxamenduek ez dute arriskuan jarri behar lekua izendatzea eragin duten habitaten, flora-espezieen, fauna-espezieen eta haien osotasun ekologikoaren mantentzea. Baso-kudeaketa jasagarria naturagune babestuko biodibertsitatea hobetzera bideratu behar da.

- 2. Helburu orokor horrek helburu eragile hauek dakartza:

- a. Zuhaitz-masen aprobetxamendua bateragarri egitea Batasuneko edo eskualdeko intereseko baso-habitaten kontserbazio-egoera onarekin, basogintza-erabilera estentsiboaren antolamenduaren bidez.
- b. Baso naturalek okupaturiko azalera osoa handitzearen alde egitea.
- c. Baso-masa autoktonoen naturaltasuna, heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna hobetzea. Hobekien kontserbatuta dauden enklabeak beren oraingo egoeran gordetzea.
- d. Basoko habitatei lotutako fauna mehatxatuko espezieen espazio-banaketa, dibertsitatea eta populazio-maila areagotzea: basoko kiropteroak, kiroptero zuhaitzarrak, ugaztunak, basoko abifauna, ornogabe saproxilikoak, etab.

34. artikulua. Sustatutako erabilerak

1. Basoko habitaten eta Batasuneko eta eskualdeko intereseko lotutako espezieen kontserbazio-egoera egokia lortzearen menpe egongo da basogintza-erabilera estentsiboa, haientzako funtsezko gunea baita Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBa.

35. artikulua. Baso natural eta erdinaturaletako habitaten babesa

1. 9180* habitatari —kareharrizko amilburu-oineko baso mistoei— dagokionez, horko populazioak bakanduta daudenez eta iritsiezinak direnez, naturaltasun-maila altua duenez eta kontserbaziorako lehentasuneko denez, ez da gomendagarritzat jotzen hori eraldatu edo galtzea beste habitat-mota batzuen mesedetan. Beraz, NBan kartografiatutako habitat-mota horretako unada guztiak esku-hartze orotatik babestuko dira. Bereziki, bai zutik bai lurrean dagoen zur hila mantendu behar da.
2. Era berean, eta 9540 habitatari —itsas pinuen pinudi naturalei— dagokionez, NBan kartografiatutako habitat-mota horretako unada guztiak esku-hartze orotatik babestuko dira, eta unada naturaletan baso-heldutasun bikaina lortzea xede duten esku-hartzeak soilik baimenduko dira.
3. Malda handiagatiko edo lurzoru eskasengatiko higadura-arriskuak atzematen diren eremuetan, zuhaitz-estalkia leheneratuko da eta ordezkapen-etapa serialetara eboluzionatzea eta arboladiak eratzea sustatuko da.

36. artikulua. Basogintza-erabilerak

1. Oro har, eremu hauetan sustatutako erabilera baso natural eta erdinaturalen kontserbazio-egoera hobetzeko jarduketei dagokie. Horretarako egokitzen jotzen bada, baso garai irregularren masa bihurtzeko ahalegina egingo da; alegia, ahalik eta egiturazko eta berariazko dibertsitaterik handiena, hazien bidezko berritze naturala eta lurrean eta zutik dagoen zur hilaren presentzia sustatuko dira eta neurri nabarmenak edukitzeagatik apartekoak diren zuhaitzak kentzea saihestuko da.
2. NBko lepatuen baso eta unadetan, kudeaketaren xedea masa horien berezko ezaugarriak kontserbatzea eta haien kontserbazio-egoera hobetzea izango da.
3. Gutxienez, baso autoktonoko oraingo masak mantenduko dira eta baso horiek eremu hauetan okupaturiko azalera handitzeko ahalegina egingo da, bereziki titulartasun publikoko mendietako lursailetan.

4. Planifikatutako baso-aprobetxamenduak baimentzen dira, baldin eta aprobetxamendu-metodoa ez bada baso-soilketak. Tokiko kontsumorako egur-eskariak eta biomasa-aprobetxamenduak ere baimenduta daude, zuhaitz-masaren heldutasunaren eta egiturazko konplexutasunaren garapen egokia bermatzen badute. Ez da baimenduko baso-aprobetxamendurik, egur-eskaririk edo biomasa-aprobetxamendurik eremu hauetan ezarri beharreko seneszentzia-unadetan edo mikroerreserbetan.
5. Inoiz ez da mozteko markatuko habiak dituen edo bertan fauna mehatxatua dagoelako ebidentziak dauzkan zuhaitzik.
6. Zuhaitz-masa nagusian txertatutako habitat txikiak (adibidez, soilgune txikiak, eremu hezeak, zohikaztegiak eta zingiradiak) egoera egokian mantenduko dira, arrainen, anfibioen, intsektuen eta abarren ugalketa-zikloan duten funtzioa betetzeko moduan.
7. Debekatuta daude lurzorua iraultzea dakarten lanak, landaketa berrietan lurra zulatzea izan ezik.
8. Debekatuta dago baso-pista berriak irekitzea.

37. artikulua. Baso-baliabideen antolamendurako planetan eta mendien antolamendurako proiektuetan edo plan dasokratikoetan sartu beharreko helburuak

Biodibertsitatea areagotzeko eta basoko inguruneetako habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko xedearekin, aipaturiko planak eta proiektuak egiteko eta onesteko eskumena daukan organoak helburu hauek sartuko ditu titulartasun publikoko mendiaren:

1. Ingurune naturala kontserbatzeari eta jasangarritasunari buruzko irizpideak dituen baso-kudeaketa bat sustatzea, eremuan dauden baso-masa autoktonoen kontserbazioaren eta eboluzio naturalaren alde eginez.
2. Eremuko baso-masak pixkanaka tokiko berezko landaredi-sorta potentzialari dagozkion baso naturaletara pasatzea sustatzea.
3. Batasuneko intereseko habitatak eratzen dituzten masa naturalen egiturazko konplexutasuna eta dibertsitatea areagotzeko neurriak edukitzea.
4. Neurri eta egoera guztietako (zutik zein lurrean dagoen) zur hilaren bolumena handitzea.

38. artikulua. Baso-baliabideen antolamendurako planetan eta mendien antolamendurako proiektuetan edo plan dasokratikoetan sartu beharreko irizpideak.

Biodibertsitatea areagotzeko eta basoko inguruneetako habitaten eta espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko xedearekin, aipaturiko planak eta proiektuak egiteko eta onesteko eskumena daukan organoak xedapen hauek sartuko ditu titulartasun publikoko mendiaren:

1. Organo kudeatzailearekin koordinatuta, kontserbatu beharreko espezie edo komunitateentzako sektore erabakigarriak identifikatuko dira. Honako hau jotzen da sektore erabakigarritzat: espezie batek urtero populazioa mantentzeko garrantzitsua den bere ziklo biologikoko funtsezko zati bat garatzen duen mendiko eremua.

Sektore erabakigarri horietan, basogintza-lanen egutegia egokitu egingo da hegazti-espezie babestuen eta kiroptero zuhaiztarren aldi erabakigarrietan ukipenak saihesteko, organo kudeatzaileak baimendu ezean, eta kasu horietan kontserbatu beharreko elementuei eragiten ez zaiela ziurtatuko du organo kudeatzaileak.

39. artikulua. Abeltzaintza-erabilerak

1. Oro har, eremu hauetan debekatuta dago larratze estentsiboa, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek eta larre-habitata eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko planak erabilera hori baimentzen duten tokietan izan ezik. Nolanahi ere, ez da larratzerik baimentzen ez berritzen ari diren basoko eremuetan ez birpopulaketetan.
2. Debekatuta dago eremu hauetan ahuntz-azienda larratzea edo egotea.
3. Debekatuta dago larre berriak sortzea.

4. atala. Abeltzaintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak

40. artikulua. Definizioa

Aldaketa gutxi izan dituzten sistema naturalak edo sistema erdinaturalak hartzen dituzten gunek, zeinetan abeltzaintza-erabilera kontrolatu batek habitat-mota jakin batzuk kontserbazio-egoera onean mantentzen baititzake. Ezaugarri hauetakoren batek definitzen ditu eremuok:

- a. Abeltzaintza-erabilera estentsiboko belar-formazioak.
- b. Txilardien eta mendiko larreen mosaikoa.
- c. Sastraka esklerofiloak.

41. artikulua. Deskribapena eta kokapena

1. Eremuak 1037,04 ha hartzen ditu, hots, Naturagune Babestu guztiaren azaleraren % 15,22. % 86,75 OPMetan dago. Sastraka eta larreetako gune garrantzitsuenak biltzen ditu; hain zuzen, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan, funtsean, Batasuneko intereseko habitat hauei dagokie: txilardi lehorrak (4030), goi-mendiko ipurudi herrestariak (4060), genistak dituzten txilardi kaltzikolak (4090), ezpeldiak (5110) eta sabinadiak (5210), larre harritar kaltzikolak (6170), orkideak dituzten edo orkidearik ez duten larre mesofiloak (6210 eta 6210(*)), *Brachypodium retusum* espezieko larre xerofiloak (6220*) eta belardi menditarak (6230*).
2. NBan, sastraken, txilardien eta larre menditarren mosaikoa, funtsean, Valderejoko sektorean dago, Vallegurul eta Lerón artean hedatzen den goi-lautada zabalean. Sobrónen, sastraka esklerofiloak, ezpeldiak eta sabinadiak hobeto ordezkaturik daude; gainerako habitata, aldiz, sektore osoan sakabanaturik dauden azalera eskuarki diskretuetan banatzen dira.

3. Hauek dira habitat horiei lotutako Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieen taldeak:

3.1. Flora: kontserbaziorako intereseko espezie ugari dituzten mendiko ingurune irekiei lotutako espezieak, adibidez, *Orchis cazorlensis*, *Orchis italica*, *Paeonia officinalis* subsp. *Microcarpa*, *Ephedra nebrodensis*, *Narcissus asturiensis*, *Narcissus nobilis*, *Narcissus bulbocodium*, *Arenaria erinacea*, *Centaurea lagascana*, *Coeloglossum viride*, *Genista eliasseñenii*, *Genista florida*, *Himantoglossum hircinum*, *Luzula nutans*, etab.

3.2. Fauna: mendiko eta landazabaleko ingurune irekiei lotutako espezieak:

- a. Kiropteroak: *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*.
- b. Mendiko eta landazabaleko hegaztiak: mendi-tuntuna (*Prunella collaris*), mendi-txirta (*Anthus spinoletta*), pirripioa (*Lullula arborea*), pitxartxar nabarra (*Saxicola rubetra*), buztangorri iluna (*Phoenicurus ochruros*), buztanzuri arrunta (*Oenanthe oenanthe*), harkaitz-zozo gorria (*Monticola saxatilis*), belatxinga mokogorria (*Pyrhacorax pyrrhacorax*), belatxinga mokohoria (*Pyrhacorax graculus*), mendi-txirriskila (*Carduelis citrinella*), mirotz zuria (*Circus cyaneus*) antzandobi arrunta (*Lanius collurio*), landa-txirta (*Anthus campestris*) eta abar.

42. artikulua. Helburu orokor eta eragileak

1. Eremu hauetarako amaierako helburua da belar-habitatak, sastraka-habitatak eta haien mosaiko-antolaketa kontserbatzea eta, aldi berean, toki-komunitateen garapen sozioekonomikoari lotutako produktu naturalen eta ingurumen-zerbitzuen fluxu jasangarria sortzea eta erakargarritasun eta balio eszeniko handiko paisaia bat mantentzea.

2. Helburu eragile hauek dakartza:

2.1. Habitaten eta lotutako espezie mehatxatuen kontserbazio-egoera onarekin bateragarriak diren abeltzaintza-kudeaketarako jarraibideak ezartzea, erregimen estentsiboko larratzearen antolamenduaren bitartez.

2.2. Batasuneko intereseko larre eta sastrakak kontserbazio-egoera onean mantentzea bermatzen duen abeltzaintza-kudeaketa bat bultzatzea, haien mosaiko-antolaketa eta oraingo azalera mantenduz, gutxienez lehentasunezkoztat jotzen direnei dagokienez: belardi mesofiloak (EB 6210* KOD), belardi lehorrak (EB 6220* KOD) eta belardi menditarrak (EB 6230* KOD).

2.3. Habitat horiekin erlazionatutako flora mehatxatuko populazioak kontserbatzea, berreskuratzeko planetan ezarritako neurriak betearaztea eta haien eraginkortasuna ebaluatzea.

2.4. Goi-mendiko eta landazabaleko abifaunaren oraingo populazioak eta haren elikaduraguneak kontserbatzea eta espezie enblematikoen ugalketaguneak berreskuratzea.

2.5. Natura-ondarea kontserbatzearekin bateragarriak diren edo horretan laguntzen duten baso-larregintzako aprobetxamenduen aukerak harmonizatzea eta hobetzea, produktibitate ekonomikoa, eskualdeko nortasuna eta eremuko biztanleen bizi-kalitatea hobetzeko modua da eta.

2.6. Abeltzainen bizi-baldintzak hobetzea.

43. artikulua. Sustatutako erabilerak

1. Eremu hauetan sustatutako erabilera sastraka, txilardi eta larre natural eta erdinaturalen kontserbazio-egoera hobetzeko jarduketari dagokie. Eremu horiei lotutako larratzeak eta abeltzaintza estentsiboak ingurumen-balioak babestearekin bateragarriak direla ziurtatu behar dute, larre, txilardi eta sastraken mosaiko-egitura irregularra mantenduz, ingurumenaren ikuspuntutik sentikorrenak diren enklabeak (eremu hezeak, flora eta fauna mehatxatuetaiko espezieentzako intereseko enklabeak, etab.) gordez eta paisaiaren dibertsifikazioaren eta biodibertsitatearen alde egiten duten inguruneko elementuak (heskai eta arboladi naturalak, harrizko hormak, etab.) babestuz. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek behar diren neurriak txertatuko dituzte eremu horietan abeltzaintza-erabilera estentsiboa lehentasunez garatzeko.
2. Debekatuta dago Batasuneko intereseko habitaten erabilera aldatzea xede duen edo horien azalera galtzea dakarren jarduera oro, baita espezie autoktonoetako zuhaitz-aleak moztea ere, organo kudeatzaileak aurretik baimendu ezean, eta baldin eta agiri honetan zehaztutako helburu orokorrak eta helburu zehatzak betetzen badira.
3. Malda handiagatik edo lurzoru eskasengatik higadura-arriskuak atzematen diren eremuetan, zuhaitz-estalkia leheneratuko da eta ordezkapen-etapa serioletara eboluzionatzea eta arboladiak eratzea sustatuko da.

44. artikulua. Abeltzaintza-erabilerak eta basogintza-erabilerak

1. Larratze estentsiboa edo erdiestentsiboa baimentzen da, baldin eta abeltzaintza-presioa ingurune naturalaren jasate-ahalmenera egokitzen bada eta gainlarratze-egoerak edo azpilarratze-egoerak saihesten badira.
2. %30 baino gutxiagoko maldetan dauden larreen sorketa eta hobekuntza eremu honetara bideratuko dira. 14.7 artikuluan (nekazaritzako eta abeltzaintzako erabilerak) ezarritakoa aplikatuko da larre berriak sortzeko sasi-garbitzeetan espezie autoktonoen arboladiak landatzeari dagokionez.
3. Debekatuta dago eremu hauetan egun dauden espezie autoktonoetako arboladiak, ezpondetako landaredia eta heskai naturalak kentzea, behar bezala justifikatuta dauden eta NBko organo kudeatzaileak berariaz baimentzen dituen kasuetan izan ezik.
4. Debekatuta dago larre berriak lantzea %30 baino gehiagoko maldak dituzten lursailetan.

5. atala. Baso-ekoizpeneko eremuak

45. artikulua. Definizioa

1. Batasuneko intereseko habitatak ez diren ekoizpen-intereseko baso-masak hartzen dituzten gunek dira. Eremuak 2.186,62 ha hartzen ditu, hau da, NBaren azaleraren %32,08.

2. Hemen, funtsean *Pinus sylvestris* espezieko pinudiak hartzen dira barne; zuhaitz hori espontaneo da eremuan eta lurzorua babesteko zeregin garrantzitsu bat betetzen du. Pinudiek NBko hedadura zabalak estaltzen dituzte, bai Valderejo sektorean bai Sobrónen. % 84,5 OPMetan dago.

46. artikulua. Helburu orokor eta eragileak

1. Eremu honetarako helburu orokorra da baso-lurzoruen produkzio-ahalmena mantentzea, basogintza-jarduerak NBaren osotasun ekologikoa arriskuan jar ez dezan.
2. Helburu orokor horrek helburu eragile hauek dakartza:
 1. Erabileren dibertsitatea mantentzea, habitaten eta espezieen dibertsitatea babestuz.
 2. Ingurunearen kalitatea kontserbatzea.
 3. Zuhaitz-masen aprobetxamendua bateragarri egitea Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitaten kontserbazio-egoera onarekin.
 4. Basogintza-erabilera intentsiboa antolatzea, NBaren osotasun ekologikoa arriskuan jarri gabe.

47. artikulua. Erabilera-araubide orokorra

Basogintza-erabilerak baimentzen dira, NBko Natura Baliabideen Antolamendurako Plan honetan habitatak, basa-florako eta basa-faunako espezieak kontserbatzeko ezarritako helburu eta irizpideekin bateragarriak diren praktikak baliatzen badira.

48. artikulua. Basogintza-erabilera

1. Baso-aprobetxamenduetan, landaredi autoktonoa, zuhaixka-espezie eta zuhaitz-espezie lagunak errespetatuko dira, batez ere eremu hezeen, istingen, ibarbideen eta ur-bazterren ingurunean. Horretarako, mozteko baimenak bereziki murriztailea izan beharko du mota horretako habitatekin mugakideak diren aprobetxamenduetan; hain zuzen ere, makinak pasatzeko eta landaketa berrietan lurra zulatzeko mugak ezarriko dira.
2. Inoiz ez da baimenduko orain espezie autoktonoak dauden eremuren baten deforestazioa dakarren erabilera-aldaketarik. Era berean, ez da baimenduko %30 baino gehiagoko maldetan dauden lursailen deforestazioa dakarren erabilera-aldaketa bat xede duen jarduerarik.
3. Mozteko baimenak emateko, irizpide teknikoak, ekologikoak, ekonomikoak eta paisaiari lotutakoak hartuko dira aintzat eta aprobetxamendua egiten zaien masen barrualdean dauden espezie autoktonoen unaden babes berezia xedatuko da, baita kontserbatu beharreko fauna-espezieena eta flora-espezieena ere.
4. 13.10. artikuluan ezarritakoa, baso-aprobetxamenduetan ur-bazterreko habitatak babesteari buruzkoa, aplikatzekoa da.
5. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobróń-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek arautuko dituzte NBaren barrualdean dauden lursailetan egin beharreko basogintza eta birpopulaketako zereginetarako diru-laguntzen araubidearen berariazkotasunak, jabeak beren mendiak birpopulatzera eta egoera onean gordetzera animatzeko xedearekin. Arauketa horrek jarraibide eta irizpide hauek hartuko ditu kontuan:
 - a. Landaketa adinkideko lurzati handietan, jabeekiko akordioak lehenetsiko dira, jabeok beren mendiak kudeatzeko planak egin ditzaten; plan horietan, espezie bakoitzaren banaketa egokiena

hartuko da kontuan, eta NBko EKZPan, NBa kudeatzeko jarraibide eta neurrietan eta sektoreko legerian ezarritako laguntzak aplikatuko zaizkie.

- b. Arrazoi fisikoak, ekologikoak edo paisaiari lotutakoak direla-eta babes berezia behar duten eremuetan, espezie autoktonoen nahitaezko gutxieneko ehunekoak baino gehiago aplikatzeko ahalegina egingo da, jabeekin adostuta.
 - c. Baso-ustiapenetan, ingurunean inpaktu txikia duten tekniken erabilera sustatuko da eta horretarako diru-laguntza emango da.
6. Planifikatutako xede komertzialak dituzten baso-aprobetxamenduak baimentzen dira, baita tokiko kontsumorako egur-eskariak eta biomasa-aprobetxamenduak ere.
7. Ekoizpenera xedatutako basa-pinuen pinudiak ondoz ondoko garbitze uniformeko mozketen bidez antolatuko dira, 120-140 urteko txandetan.

6. atala. Nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuak

49. artikulua. Definizioa

- 1. Bazka-belardi, zereal-belardi eta laboreen eremuak, heskai naturalak eta arboladi txikiren bat dituztenak; Lalastra eta Lahoz artean hedatzen dira eta haraneko leku topografiko onuragarrienak hartzen dituzte. Sobróngo sektorean garrantzi gabekoak dira.
- 2. Eremuak 356,5 ha hartzen ditu, hau da, NBaren azaleraren % 5,23.

50. artikulua. Helburu orokor eta eragileak

- 1. Eremu honen helburu orokorra da lurzoruen nekazaritza-ahalmena eta nekazaritza eta abeltzaintzako jarduerak mantentzea, baita aldi berean nekazaritza-paisaia eta kontserbaziorako balioa daukaten habitatak eta espezieak egon daitezkeen ekosistemak babestea ere.
- 2. Hauek dira eremurako planteatutako helburu eragileak:
 - 2.1. Nekazaritza-aprobetxamendua bateragarri egitea Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitaten kontserbazio-egoera onarekin.
 - 2.2. Nekazaritza-erabilera intentsiboa antolatzea, NBaren osotasun ekologikoa arriskuan jarri gabe.
 - 2.3. Larreen eta belardien abeltzaintza-erabilera antolatzea, NBaren osotasun ekologikoa arriskuan jarri gabe.

51. artikulua. Erabilera-araubide orokorra

- 1. Nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerak baimentzen dira, NBko Natura Baliabideen Antolamendurako Plan honetan habitatak, basa-florako eta basa-faunako espezieak kontserbatzeko ezarritako helburu eta irizpideekin bateragarriak diren praktikak baliatzen badira.

52. artikulua. Nekazaritza-erabilerak eta abeltzaintza-erabilerak

1. Nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerei lotutako mendiko eremuen bereizgarria den paisaia-aniztasunari eutsiko zaio: heskaiak, harrizko hormak, belardiak edo bestelakoak.
2. Oinplano berriko eraikuntzak, nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapen bati edo lotutako nekazaritza eta abeltzaintzako eraldaketa-jarduerei lotutako eraikinen handitzeak edo eraberritzeak baimentzen dira, baina hirigintza-araudia bete beharko dute, eta organo kudeatzailearen baimena eduki. Era berean, baldintza eta arau teknikoak, higieniko-sanitarioak eta ingurumenekoak bete beharko dituzte, hain zuzen, abeltzaintzako ustiatzietako arau teknikoak, higieniko-sanitarioak eta ingurumenekoak ezartzen dituen irailaren 22ko 515/2009 Dekretuaren I. eranskinean jasotakoak, baita NBAP honetan ezarritakoak ere, murriztaileagoak direnean.
3. Nekazaritza eta abeltzaintzako ustiapenek erabiltzen dituzten jardunbideak bateragarriak izango dira NB honetako natura-ondareko elementuen kontserbazio-helburuekin eta kontserbazio-irizpideekin. Baldintza hauek ezartzen dira nekazaritza eta abeltzaintzako erabilera duten lursailetarako:
 - 3.1. Urteroko laboreetarako (zerealetarako, koltzarako...), lurzorua babesteko neurriak hartuko dira %3 baino gehiagoko maldetan.
 - 3.2. Malda %3 eta %5 bitartekoa bada, maila-lerroen arabera goldatu beharko da.
 - 3.3. Malda %5 eta %12 bitartekoa bada, husteko eta iragazteko terrazak egingo dira, higadura kontrolatzeko asmoz.
 - 3.4. Nolanahi ere, urteroko laboreetarako, baimendutako gehieneko malda %12 izango da.
 - 3.5. Urte anitzeko edo noizbehinkako nekazaritza-laboreetan (ereiteko eta lurzorua goldatzeko 3 urtetik 6 urtera arteko zikloak dituzten bazka-espezieen laboreetan eta beste batzuetan), onartutako gehieneko malda %18 izango da.
 - 3.6. Ustiatzen ari diren laboreek modu berean ustiatzen jarraituko dute, eta, laborea aldatzeko edozein proiektu eginez gero, organo kudeatzaileak horri buruzko txostena eman beharko du.
 - 3.7. Lurzatiak banatzeko heskaiak eta arboladiak kontserbatu egingo dira.

7. atala. Ibai-sistema

53. artikulua. Definizioa

Naturagune babestua zeharkatzen duen ibai-sarea (beren interes bereziagatik beste babes-kategoria batzuetan sartu diren tarteak izan ezik) eta bi ertzetako babes-bandak hartzen ditu barne; azken horiek hedadura aldakorra dute, ibilguaren neurriaren arabera. Sistema lehen mailako igarobide ekologikoa da espezieak igarotzeko, barreiatzeko eta migratzeko eta populazioen arteko truke genetikoa egiteko.

54. artikulua. Deskribapena eta kokapena

1. NBan, ibai sistema Purón ibaiak eta haren ibaiadarrek ordezkatzeko dute bereziki, Molinos erreka barne. Espazio horren barruan garrantzi gutxiago duten beste ibai-ibilgu batzuk Sobróngo sektorean daude eta iparraldetik hegoaldera doazen amildegien multzo interesgarriak dira (La Torca, El Molino eta El Valle); oso malkarrak dira eta 800 metro baino gehiagoko desnibela dute Ebroren eta mendilerroaren kotarik altuenen artean. Aldizkako ibilgu horiekin lotutako landarediak bat egin ohi

du aldameneko serie potentzial klimazikoarekin, eta gutxitan bereiz daiteke ur-bazterreko berezko landaredia.

2. EAEko Ibaiak eta Errekak Antolatze Lurraldearen Arloko Plana aplikatzeko ondorioetarako, NBaren eremu guztia lehentasunezko interes naturalistikoko zonatzat joko da, eta ibai-sistema gisa zedarritzatutako eremua, era berean, lurraldearen arloko plan horren D.2 idatz-zatian definitutako ibilguaren babesgunea da.
3. Ibai-sistema NBtik igarotzen diren sare hidrografikoko ibilguen bi aldeetako babes-banda batzuen bidez ezartzen da; zabalera aldakorrekokoak dira (ibilgu publikoko mugaketa-lerrotik zenbatu behar da): 30 metro $10 < A \leq 100 \text{ km}^2$ -ko adar-arroa duten ibai-tarteetarako, 15 metro $1 < A \leq 10 \text{ km}^2$ -ko adar-arroa duten erreketarako eta 5 metro $< 1 \text{ km}^2$ -ko adar-arroa duten ur-ibilguetarako edo jariatzetarako. Halaber, Sobrón urtegia hartzen du barne NBan dagoen zatian; 35,14 ha dira guztira, hots, NBaren % 0,52.
4. Ibai-sistema definitzeko parametro horiek eta zonakatze-kartografia bat ez badatoz, artikulua honetako deskribapena gailenduko da.
5. Purón ibaiko ibarbasoa, nagusiki, flora-multzo zabal batek osatzen du. Batasuneko intereseko 91E0* habitatari, *Alnus glutinosa* eta *Fraxinus excelsior* espezieetako baso alubialei (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) dagokie; Batasuneko intereseko habitat hori Habitat Zuzentzarauaren (92/43/EEE) I. eranskinean sartuta dago eta, gainera, lehentasunezkatzat jotzen da.
6. Hauek dira habitat horiei lotutako Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieen taldeak:
 1. Lotutako intereseko fauna:
 - a. Ugaztunak: igaraba eurasiarra (*Lutra lutra*), bisoi europarra (*Mustela lutreola*) eta ipurtatsa (*Mustela putorius*).
 - b. Hegaztiak: martin arrantzalea (*Alcedo atthis*).
 - c. Arrainak: Haasi barboa (*Barbus haasi*).
 - d. Ornogabeak: ibai-karramarro autoktonoa (*Austropotamobius italicus*).
 2. Lotutako intereseko flora: *Osmunda regalis*.

55. artikulua. Helburu orokor eta eragileak

1. Helburu orokorra da NBko ibai-sistemaren funtzionaltasun osoa mantentzea, kontserbatzea eta berreskuratzea, intereseko zenbait habitat eta espezie ugari garatzen diren eremu gisa eta dibertsitatea eta prozesu ekologikoak mantentzen laguntzen duen igarobide ekologiko gisa.
2. Helburu eragile hauek proposatzen dira:
 - 2.1. Dinamika hidromorfologikoa mantentzea, NBko ibai eta erreketako uren egoera ekologiko ona eta erregimen naturaletik ahalik eta hurbilen dagoen emari ekologikoen erregimena bermatzen laguntzeko, sistema horri lotutako intereseko habitaten eta espezieen populazioen kontserbazio-egoera onerako ezinbesteko betekizuna delako.

- 2.2. Urari lotutako habitatak, fauna-populazioak eta flora-populazioak aktiboki kontserbatzea eta haien heldutasunaren eta egiturazko konplexutasunaren alde egitea.
- 2.3. Ur-bazterreko ibai-habitaten kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea, dibertsitate ekologikoa bermatzen duen igarobide ekologiko etengabea, sistema horren funtzio bioklimatikoa eta ibai-paisaiaren mantentzea berreskuratzeko asmoz.
- 2.4. Ibai-sistemari lotutako fauna mehatxatuko populazioak kontserbatzea eta haien jarraipena egitea (ugaritasuna, banaketa eta kontserbazio-egoera), espezie hauetan arreta berezia jarritz: igaraba eurasiarra, bisoi europarra, ipurtatsa eta ibai-karramarro autoktonoa.
- 2.5. Ibai-lurraldean garatzen diren jarduerak kontrolatzea, habitat eta espezieen kontserbazio-egoeran nahasmenduak saihesteko.

56. artikulua. Ibilguko babesgunea

1. Ibaien ertzetako eta ur-bazterretako lurzoruen izaera hidromorfikoa dela-eta zapaltzearekiko eta lehortearekiko sentikortasun berezia dutenez, eremu horiei eragiten dieten aprobeixamendu eta jarduketetarako baimenetan ezaugarri horiek aintzat hartuko dira, makina astunen erabilera, pisten prestaketa eta ibilgailuen zirkulazioa behar-beharrezkoak diren kasuetara mugatzeko, baita ibilguaren zeharkako gurutzeguneak eta drainadurak ere. Era berean, ingurune urtarretako ertzen ezaugarri edafikoei eta egonkortasunari eragitea saihestu behar da.

57. artikulua. Sustatutako erabilerak

1. Eremu hauetan dauden habitatak, espezieak eta haien bitxitasunak kontserbatzeko xedearekin, haien erabilera nagusia aipaturiko habitat eta espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko jarduketei eta haien aukera didaktikoen aprobeixamenduari dagokie.
2. Organo kudeatzaileak gunean kontserbatu beharreko elementuak hobetzeko, kontserbatzeko eta berreskuratzeko sustatzen dituen jarduketak baimentzen dira, habitaten eta haiei lotutako espezieen kontserbazio-egoera hobetzeko eta haien osotasun ekologikoa arriskuan jar dezaketen mehatxuak geldiarazteko xede bakarrarekin.
3. NBko organo kudeatzaileak ibai-dinamika eta ibai-morfologia kontserbatzeko eta berreskuratzeko helburua duten jarduketak bultzatuko ditu, baita habitat urtarrei lotutako landare-formazio naturalak, flora-populazioak eta fauna-populazioak kontserbatzeko eta hobetzeko jarduketak ere. Ildo horretan, ibarbasaok mantentzea eta berreskuratzea sustatuko eta lehenetsiko da, bai luzetara bai zeharka. Horretarako, ur-bazterreko landaredirik ez dagoen edo espezie aloktonoek hori ordezkatu duten ibai-ertzak basoberrituko dira, ibai-ibilguaren luzera osoan landaredi naturaleko banda jarraitu bat ezartzeko helburuarekin.

Ibarbasoa birsortu edo leheneratu behar den tarteetan, ibai-ertzetako edo inguruneke landaredi naturaleko berezkoak diren zuhaitz-espezieen, zuhaixka-espezieen, aldaxken eta hazien tokiko barietateak erabiliko dira (haltzak, lizarrak, sahastiak, etab.). Ingurumena birsortzeko edo leheneratzeko neurriak halako moduan planifikatu beharko dira non nagusiki geldialdi begetatiboan eta obrak amaitu eta ahalik eta denbora-tarte laburrenean egingo diren. Gainera, landare-espezie inbaditzaileak barreiatzea eta ugaritzea saihesteko behar diren neurriak hartuko dira.

58. artikulua. Erabilera-araubide orokorra

Administrazio hidraulikoak uren arloan dauzkan eskumenak alde batera utzita, ibai-sisteman erabilera-arauketa hau aplikatuko da:

1. Aipatutako LPSan adierazitakoarekin bat etorritik, ibai-sistema gisa zedarritzatutako eremuan debekatuta dago lursail naturala aldatzeko edozein esku-hartze (eraikinak, edozein motatako instalazioak edo eraikuntzak, bai finkoak bai desmuntagarriak, lur-berdinketak, lur-mugimenduak, etab.) egitea, onura publikoko eta interes sozialeko azpiegituren instalazioei eta obra publikoei lotutakoak nahiz kultura-ondarea babesteko behar bezala justifikatutako ekintzei lotutakoak izan ezik.
2. Oro har debekatuta daude urak beren ibilgutik normaltasunez zirkulatzea oztopatzea, zirkulazio hori aldatzea edo ibilguaren morfologia aldatzea dakarten jarduketak, azpiegiturak eta instalazioak, biodibertsitatea hobetzeko eta kontserbatzeko xedea dutenak izan ezik eta interes publikoarekin zerikusia duten arrazoiengatik salbuespenez baimendu behar direnak izan ezik, populazioen hornikuntza eta saneamendurako, erregimen hidrologikoa kontrolatzeko zein pertsonak babesteko izan. Jarduketa horiek NBko kontserbazio-helburuekin bateragarriak izan beharko dute eta, hala badagokio, behar bezala ebaluatu beharko dira. Gainera, NBko organo kudeatzailearen aldeko txostena eduki beharko dute, dagokionean arro-erakundeak baimendu aurretik.
3. Ibai-sistemako berezko zuhaitz- eta zuhaixka-masak, bai eta zuhaitz- eta zuhaixka-espezieak mantenduko dira, basogintza-jarduerak espezie aloktonoen mozketa kontrolatuetara edo espezie autoktonoen landaketetara mugatuz, baita osasuna zaintzeko edo leheneratzeko mozketa kontrolatuetara ere leheneratze naturalik gabeko unaden kasuan. Gainera, masa eta unada naturalen naturaltasun, heldutasun eta egiturazko konplexutasun bikainak lortzea xede duten basogintza-jarduketak egin ahalko dira, organo kudeatzaileak baimentzen baditu.
4. Ibai-sistemarekin mugakideak diren baso-aprobetxamenduetan, 13. artikuluko 10. idatz-zatian ezarritako baldintzak beteko dira.
5. Ibaiertzetan edo eremu hezeetan landarediaren belar-sastrakak kentzea, landare-hondarrak, zuhaitz eroriak eta abar kentzea edo ibai-ibilgutik zur-hondarrak kentzea dakarten garbiketa-lanak egiteko, sektoreko administrazio eskudunaren berariazko baimena beharko da, baita organo kudeatzailearen aldeko txostena ere; organo horrek irizpide hauek erabiliko ditu kontserbatu beharreko elementuen gaineko ondorea baloratzeko:
 - Ibarbasoaren egoera ekologikoaren gaineko efektua.
 - Ibilguaren ahalmen hidraulikoa galzorian jartzeko arriskua, zubiak edo buxa daitezkeen bestelako elementuak egoteagatik, hondarren metaketetatik uraz beheiti.
 - Uraldietan ibilguak husteko funtzioa.
 - Uholdeek edo ezponda-indusketek eragin liezaizketen jabetzarik (eraikinik, etxebizitzarik) edo azpiegiturarik (errepiderik) badagoen.
 - Espezie mehatxatuen gaineko ukipena, jarduketak egiteko aldiak.
6. A eta B motetako zerbitzu-instalazio tekniko ez-linealei dagokienez, urtegien funtzionaltasunarekin erlazionatuta eta behar bezala justifikatuta dauden jarduketak baimentzen dira.

7. NBaren eremuan baimen daitezkeen lurpeko instalazio eta azpiegitura linealek (hondakin-uren arazketarako instalazioek, kolektoreek, ur-eroanbideek, gasbideek, telekomunikazio-sareek, sare elektrikoek eta abarrek) ibilguko ezpondaren gailurretik 15 m-ra egon beharko dute, dagoeneko badagoen bide baten azpitik igaro ezean.
8. Administrazio hidrauliko eskudunak ezartzen dituen baldintzak betetzeaz gain, ibilguak gurutzatzea dakarten lurpeko azpiegituren proiektuetan (gasa, petrolioia eta produktu deribatuak garraiatzeko edo banatzeko lineetan, ur-, saneamendu- edo telekomunikazio-instalazioetan) gurutzatzeko irtenbideek ibilgua eta haren ur-bazterrak aldatzea saihestuko dute. Horretarako, ahal bada, badauden igarotze-azpiegiturak (zubiak, bideak..) erabiliko dituzte eta, aukera hori ez badago, eskuragarri dagoen teknika onenari helduko zaio, hots, eraginkorrenari eta aurreratuenari, kontserbatu beharreko lekuko elementuen gaineko inpaktua txikiagotzeko asmoz, ekonomiaren eta teknikaren ikuspuntutik bideragarria den moduan, kostuak eta onurak kontuan hartuta eta kasuan kasuko inguruabarren arabera.
9. Ur-baliabideen aprobetxamendurako emakidetan ezartzen diren baldintzak betetzeaz gain, organo kudeatzaileak zainduko du ur-inguruneari lotutako espezieen mugikortasuna eta haien ziklo biologikoaren garapena zailtzen dituzten azpiegiturak dauzkaten ur-baliabideen aprobetxamendurako emakiden titularrek behar diren jarduketak burutu ditzaten faunaren zirkulazioa, bai goranzkoa bai beheranzkoa, ahalbidetzeko, ibai-konektagarritasuna hobetzeko eta finkatutako emari ekologikoen erregimena kontrolatzeko.

Era berean, iragazkortzeko neurriak ezarriko dira, osagai artifizial jakin batzuek (hala nola drainadurek, kanadar pasabideek..) basa-faunarentzako eta etxe-faunarentzako heriotzarako puntu beltzik sor ez dezaten.

10. Jabari publiko hidraulikoan egiten diren landaketek arro-erakundearen nahitaezko baimena behar dute, eta horren esparruan bilduko da organo kudeatzailearen aldeko txostena.
11. Debekatuta daude xede komertzialak dituzten basogintza-aprobetxamenduak.
12. Debekatuta daude egur-eskariak eta biomasa-aprobetxamenduak, toki-hornidurarako bada ere.
13. Debekatuta dago zur hila erauztea, organo kudeatzaileak berariaz baimendu ezean; horrelakoetan, zuhaitz eroriak edo landare-hondarrak dauden kasuetara mugatuko da, ibilguaren ahalmen hidraulikoa galzorian jartzeko arriskua badakarte, zubiak edo buxa daitezkeen bestelako elementuak egoteagatik, hondarren metaketetatik uraz beheiti.
14. Debekatuta dago simaurrak edo produktu fitosanitarioak erabiltzea, baita sua ere, 10 m-ko banda batean, ibai-ibilguen ertzen bi aldeetan, salbuespenezko eta organo kudeatzaileak baimendutako arrazoi justifikatuak egon ezean. Edonola ere, organo horrek ziurtatu beharko du ez zaiola eragiten babestu beharreko elementuaren osotasunari.
15. Oro har, larratzea debekatuta dago ibarbasoa eta ur-bazterreko landaredia garatzen diren eremuetan. Azienda organo-kudeatzaileak berariaz adierazitako lekuetan bakarrik egongo da, eta erabilera hori debekatuta egongo da natura-ondareko elementuen edo lotutako prozesu ekologikoen (NBan kontserbatu behar direnen) kontserbazio-egoera arriskuan jar daitezkeen eremuetan.

16. Jabari Hidraulikoari buruzko Erregelamenduaren arabera, lehentasunezko fluxu-eremuan egiten diren itxitura eta hesi berri guztiek iragazkorrak izan behar dute, hau da, urek askatasunez zirkulatzea ahalbidetu, pertsonen eta ondasunen segurtasuna bermatzeko asmoz.
17. NBko ibaien eta erreken erabilera publikoaren ondoriozko kontserbazio-arazoak edo kutsadura atzematen badira, NBko organo kudeatzaileak neurriak hartuko ditu eremu edo tarte jakin batzuetan jende-oldea mugatzeko.
18. Debekatuta dago eremu hauen barnean hartutako putzuetan bainatzea.

59. artikulua. Basa-flora eta basa-faunaren babesa eta kontserbazioa

1. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek berariazko neurriak garatuko dituzte karramarro autoktonoa babesteko eta NBko erreketan egotea sustatzeko.
2. EKZPak eta kudeatzeko jarraibideek eta neurriek jarduketak xedatuko dituzte ibai-sistemari lotutako espezieen eta, bereziki, karramarro autoktonoaren kontserbazio-helburuak arriskuan jar ditzaketen espezie inbaditzaile aloktonoak kontrolatzeko. Horretarako, karramarro gorria eta karramarro seinaleduna kontrolatzeko programak garatuko dituzte.
3. EKZPak eta kudeatzeko jarraibideek eta neurriek jarduketak xedatuko dituzte NBko arrain-komunitatea osatzen duten arrain autoktonoen espezieen habitataren, banaketaren, ugaritasunaren eta kontserbazio-egoeraren ezagutza hobetzeko.
4. EKZPak eta kudeatzeko jarraibideek eta neurriek neurriak xedatuko dituzte NBko ibaietan dauden migraziorako oztopoak iragazkor bihurtzeko. Indarreko emakida-errealitatea kontuan hartuko da.

8. atala. Hiri, ekipamendu eta azpiegituretarako eremuak

60. artikulua. Definizioa

Eraikinak, ekipamenduak, harrera-eremuak eta azpiegitura eta eraikuntza artifizialak egoteagatik zortasun bereziak dituzten guneak hartzen dira barne eremu honetan. Ezaugarri hauetakoren batek definitzen ditu eremuak:

1. Errepideak, urtegiari lotutako azpiegiturak eta, oro har, naturagune babestuaren barruan dagoen eta legeria partikularrak araututako zortasunak dituen edozein azpiegitura edo instalazio.
2. Erabilera publikoko ekipamenduak dituzten guneak, jolas-erabilerarekin, ingurumen-interpretazioarekin eta ingurumen-hezkuntzarekin zerikusia duten jarduerak hartzeko edo arautzeko direnak. Gune horiek 'erabilera publiko intentsiboko gune' gisa sartuko dira Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko Erabilera Publikoko Planean.
3. Udalerrri bakoitzeko hirigintza-planeamenduan hiri-lurzorutzat, lurzoru urbanizagarritzat, komunitate-ekipamendutzat edo hiri-lurzoruaren eta lurzoru urbanizagarriaren babes-ekipamendutzat jotzen diren eremuak.

61. artikulua. Deskribapena eta kokapena

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan, Lahoz, Lalastra eta Sobróngo hiriguneetako hiri-lurzorua edo urbanizatzeko egokia den lurzorua sartzen da eremu honetan; 27,83 ha hartzen ditu (NBaren azaleraren % 0,41).
2. NBko zonakatze-mapan kartografiatu ez diren arren arestian aipatutako ezaugarriekin bat datozen bestelako eremu eta elementu linealak edo puntualak ere joko dira hiri-eremutzat eta ekipamendu eta azpiegituretarako eremutzat; beraz, mota horretako eremuei dagokien arauketa aplikatuko zaie. Honako hauek dira:
 - a. Eskualdeko eta tokiko errepideen sarea eta dagokien zortasun-eremua.
 - b. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko pistak eta zidor eta ibilbideen sarea.
 - c. Barreiatutako eraikinak eta beste azpiegitura eta eraikuntza artifiziai batzuk.

62. artikulua. Helburu orokorrak

1. NBko natura-ondarea eta kultura-ondarea babestea, badauden eta hala behar duten azpiegitura eta eraikinen paisaia-inpaktua txikiagotzeko behar diren leheneratze-neurriak hartuz.
2. Eraikuntza eta azpiegitura berriak ingurunean eta paisaian integratzea; NBko kontserbazio-irizpideekin bateragarriak izan beharko dute.
3. Naturaz gozatzea naturagunearen kontserbazioaren ondoriozko beharrekin bateragarri egitea.
4. Herria NBko ingurune natural eta kulturalera hurbiltzea ahalbidetzen duen jolas-erabilera estentsiboaren alde egitea, jendeak horri buruz duen ezagutza areagotzea eta kontserbatu beharraren inguruko sentsibilizazio handiagoa lortzea.
5. NBko periferian jolas-erabilera intentsiboaren ordezkotzako aukerak garatzeari lehentasuna ematea.

63. artikulua. Erabilera-araubide orokorra

1. Oro har, azpiegitura bakoitzerako aplikagarria den sektoreko legeriari dagokion araudia aplikatu beharko da eremu hauetan.
2. Ibilgailu motordunen zirkulazioa bide hauetan bakarrik egongo da baimenduta: bide nagusian (A-4338, San Millánetik Lalastrara) eta Sobróngo sektoreko A-2122 errepidean (BU-530) eta A-4324 errepidean (Sobrón Goira).

9. atala. Babes-eremu periferikoa

NBko babes-eremu periferikoa NBAPa onesteko dekretuaren I. eranskineko mapan, babes-eremu periferikoa deritzonengan, agertzen dena da. GeoEuskadi Euskadiko Datu Espazialen Azpiegituren Atariko bisorean kontsultatu edo horko artxibo digitaletik deskarga daiteke.

64. artikulua. Helburua

NKLTBaren 19.2 artikulua ezartzen duen moduan, eremu honen helburua da kanpoaldeko inpaktu ekologikoak eta paisaia-inpaktuak saihestea.

65. artikulua. Erabilera-araubide orokorra

1. Babes-eremu periferikoan, Habitat Zuzentzarauaren 6.2 eta 6.3 artikuluetan eta NOBLaren 46.3 eta 46.4 artikuluetan ezarritako araubidea bete beharko da.
2. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa Naturagune Babestua izatea eragiten duten helburuak eta NBAPan ezarritakoak erdiestea galarazi edo zaildu dezakeen edozein jarduketa egiteko eremu honetan, organo kudeatzailearen baimena eduki beharko da.
3. NBko organo kudeatzaileak, babes-eremu periferikoan, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 35.1.i) artikuluan ezarritakoaren arabera, Naturagune Babestuaren errealitate fisiko edo biologikoa nabariki ukitu edo honda dezakeen edozein jarduera mugatu edo geldiarazi ahalko du.

CAPÍTULO 4. POLITIKA SEKTORIALAK BIDERATZEKO ERREFERENTZIAKO IRIZPIDEAK

66. artikulua. Basogintza-sektorea

1. Basoen plangintza eta kudeaketa

- 1.1 Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko mendien baso-kudeaketa jasangarria sustatuko da, beren biodibertsitatea, produktibitatea, berritzeko ahalmena, bizitasuna eta bai orain bai etorkizunean beren funtzio ekologiko, ekonomiko eta sozialak betetzeko gaitasuna mantentzen diren, beste ekosistema batzuei kalterik egin gabe.
- 1.2 Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko baso-kudeaketa, eta batez ere mendi publikoena, baso naturalen, erdinaturalen eta ur-bazterreko landarediaren kontserbazio-egoera hobetzera eta haiek okupaturiko azalera handitzera bideratuko da, baita haien egitura, osaera eta funtzioak hobetzera ere. Kudeaketa horrek hobekien kontserbatuta dauden enklabeak oraingo egoeran mantentzen direla bermatuko du eta flora eta fauna mehatxatuetako basa-espezieen kontserbazioa, populazio-eboluzioa eta bideragarritasuna ziurtatuko ditu. Era berean, NBko zuhaitz-masen egoera begetatibo eta fitosanitario egokia zainduko da.
- 1.3 Mendi publikoen antolamendurako planak eta proiektuak edo haien berrikuspenak prestatzeko, “Proyectos de ordenación de montes. Herramientas para la conservación en los espacios protegidos” (Europarc, 2013) eskuliburuan ezarritako irizpideak beteko dira. Gainera, plan eta

proiektu horiek biodibertsitatea kontserbatzeko eta hobetzeko eskakizun berrieekin bat etorriko dira, basoko biodibertsitatea babesteko, basoen naturaltasuna eta osotasun ekologikoa hobetzeko eta ingurumen-zerbitzuak bermatzeko helburuak, adierazle neurgarriak eta berariazko neurriak barne, horiek baitira plan edo proiektuaren lehentasunezko helburuak antolamendu-arlo publiko osoan. Nolanahi ere, planok NBAP honetan jasotako zehaztapenak aintzat hartuko dituzte.

- 1.4 Oro har, espezie autoktonoetako basoberak (pagadi, erkamezti, amezti eta artadien masak) egitura irregularreko baso garai bihurtzeko xedea duten neurriak hartuko dira. Zuhaitz lepatuen basoei dagokionez, haien beharretara egokitutako berariazko kontserbazio-neurriak eta kudeaketa-neurriak hartuko dira.

Zuhaizti horien kudeaketaren helburua izango da ahalik eta egiturazko eta berariazko dibertsitate handiena erdiestea, hazien bidezko berritze naturalaren alde eginez (baso garaian), ohiz kanpoko tamainako zuhaitzak kentzea saihestuz eta zutik eta lurlean dagoen zur hilaren dentsitatea handituz. Egokiagotzat jotzen diren lekuetan, erreserbatze-teknikako jarduketak sustatuko dira, hazien bidezko berritzearen alde eginez eta fuste handieneko zuhaitzak gordetzen saiatuz, sakabanatzaile izan daitezen.

Bestalde, zuhaixka-espezie eta zuhaitz-espezie lagunen (astigarren, hurritzen...) kontserbazioa zainduko da; hori sustatu egin behar da eta balioa eman behar zaio, batez ere abifauna jateko fruituak ematen dituzten espezieei dagokionez.

- 1.5 Itsas pinuen unaden pixkanakako naturalizazioa sustatuko da (9150 habitata, pinu mesogear endemikoz osatutako pinudi mediterraneoak), haren banaketa potentzialeko eremuan, habitat horren azalera handitzeko helburuarekin. Populazio naturalen nortasun genetikoa babesteko asmoz, habitat horietan bildutako haziez hedatzea sustatuko da, bai badauden eremuen aldamenekoetan, bai estazio-ezaugarri baliokideak dituzten beste eremu batzuetan.
- 1.6 Batasuneko intereseko habitatak diren baso naturalen hedapena sustatuko da, basa-pinu espezieko koniferoen unadak pixkanaka ordezkatzuz. Horretarako, borondatzeko akordioak egingo dira baso-lurzatien jabe diren entitateekin, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko guneko berezkoak diren BIHetako baso-espezie autoktonoen landaketa sustatzeko.
- 1.7 Mendi publikoak eta pribatuak antolatzeke planek eta proiektuek mozteko txandak eta lanak egokituko dituzte NBko eremu bakoitzean ezarritako kontserbazio-helburuetara.
- 1.8 Baso-kudeaketak ziurtatu beharko du ingurumenaren ikuspuntutik sentikorrenak diren enklabeak (eremu hezeak, flora eta fauna mehatxatuetako espezieentzako intereseko enklabeak, etab.) babestuta daudela. Halaber, 7220* habitatetik hurbil dagoen ingurunearen ingurumen-ezaugarrien mantentzea ziurtatuko du, nagusiki lotutako landarediari dagokionez.
- 1.9 Kiropteroek ehizatzeke eremuetarako onuragarriak diren baso-soilguneak sustatuko dira.
- 1.10 Basoko kiropteroen habitata eratzen duten baso autoktonoen hedapena indartuko da eta dauden masak babestuko dira, helduak diren edo kota baxuenetan dauden gunetan arreta berezia jarritz. Gainera, debekatuta egongo da ale urtetsuak moztea, egur-eskarietarako bada ere, eta baso horietan zehar pista berriak sortzea. Era berean, bertan dauden abelburuen kopurua erregulatuko da.
- 1.11 Baso-masen zatikatzeko-prozesuak saihesteko neurriak hartuko dira eta kanpoko zein barruko konektagarritasuna sustatuko da, beste habitat batzuetan bermatuta, adibidez, ibaietako ur-

bazterreko landaredian, baso-espezie autoktonoen arboladietan, finken mugetako eta landa-bideen ertzetako heskai naturaletan, etab.

- 1.12 Haltzadiak kudeatzeko, ibai-ekosistema guztia ikuspuntu funtzionaletik hartuko da aintzat, komunitate guztien (belazeen, sahasien, komunitate urtarren eta abarren) arteko dinamika naturala ziurtatuz eta batzuei edo besteei lehentasuna emanez, kasuan kasuko tartearen egoeraren arabera (arriskuak, zatikatzea, ibilguaren zabalera, propietateak eta abar kontuan hartuta).
- 1.13 Baso-lursail partikularrei dagokienez, etorkizuneko antolamenduak jabearen, dagokien foru-aldundiko mendi-zerbitzuaren eta NBko organo kudeatzailearen artean adostuko dira, irizpide hauei jarraikiz:
 - a. Basoberritze orotan espezieen nahasketa lehenetsiko da. Seneszentzia-unadak edo mikroerreserbak sartzeari bultzatuko da koniferoen baso-masetan, masa linealetan edo hostozabal autoktonoen arboladietan, dibertsitate ekologikoa eta paisaia-dibertsitatea areagotzeko, basa-faunarentzako aterpeak edukitzeko eta suteen aurkako langa naturalak izateko asmoz.
 - b. Ahal denean, izurrien eta baso-gaixotasunen aurka borrokatzeko eta horiek kontrolatzeko metodo biologikoak edo integratuak erabiliko dira.
 - c. Baso-soilketak saihestuko dira.
 - d. Ahal den neurrian, baso-masen muga gisa lerro zuzenak ezartzea saihestuko da, bai espezie desberdinak erabiltzean bai mozketak eta suebakiak egitean.
 - e. Faunarentzako aterpeak eratuko dira aprobetxamendu-lanetan sortzen diren zur eta adarren kantitate txiki bat metatuz eta eraikiz. Gomendio hori komenigarria da masetan egiturazko konplexutasun urria daukaten eta azken buruan NBan dauden ugaztunei eta anfibioei bakarrik aterpeak eskaintzen dizkieten formazioetan.
- 1.14 Baso-suteen prebentzioa eta horiek itzaltzeko lanen eragingarritasuna hobetzeko, dagoen bide-sareko ertzak edo dauden beste azpiegitura lineal batzuk erabiliko dira suebaki-eremuak ezartzeko, ahal denean.
- 1.15 Zuhaitz lepatuak kontserbatzeko eta kudeatzeko neurri bereziak hartuko dira, haien balio ekologikoa, didaktikoa, etnografikoa eta are zientifikoa dela eta.

2. Baso-aprobetxamenduak eta baso-lanak

- 2.1 Baliabide edafikoen eta ur-baliabideen kontserbazioa bermatzeko helburuarekin, sasi-garbitze estentsiboak eta lur-mugimenduak mugatuko dira, eskuzko landaketa sustatuko da, landaketa mekanizatuaren ordez, eta mailakako mozketak-metodoak bultzatuko dira, adibidez, mehaketak, arboladien bidezko berritzea edo elkarren ondoko bakanketak, baso-soilketaren ordez.
- 2.2 Egur-eskarien markaketa halako moduan egingo da non unadaren kontserbazio-egoera hobetzen lagunduko baitu, baso-plangintzan organo kudeatzaileak egokitzen jotzen dituen irizpide teknikoak

eta ingurumen-irizpideak (lurrean zein zutik dagoen zur hila, zuhaitz lepatuak eta zaharrak, etab.) aplikatuz.

- 2.3 Lehendik dauden zur hilaren hondarrak errespetatuko dira eta, ahal den heinean, haien bolumena handituko da. Lurrean eta zutik dagoen zur hilaren kantitatea ebaluatuko da, abiapuntuko balio bat lortzeko, eta espezie autoktonoen basoetan egotea sustatuko da, organo kudeatzaileak espeziearen eta masa-motaren arabera zehazten dituen balioetara heltzeko asmoz.

NBari buruzko azterketa zehatzagoak eta berariazkoagoak eduki arte, helburu-balio hauek hartuko dira kontuan, erreferentzia gisa:

- Pagadietan (EB 9120 KOD) 30 m³/ha zur hil baino gehiago gomendatzen da; horietatik gutxienez 12 m³/ha 30 cm baino gehiagoko diametroko zatietan egongo dira, eta gutxienez 4 m³/ha zutik dagoen zur hil egongo da.
- Ameztietan (EB 9230 KOD), batez beste, 20 m³/ha zur hil masa helduetan eta 10 m³/ha masa gazteetan; horietatik, bolumen totalaren % 50 baino gehiago zur lodia (≥ 30 cm) izango da.
- Baso heldu maneiatuan, zur hil totalaren % 20 gutxienez zutik dagoen zur hila izango da.

- 2.4 Lurperatuta edo erdilurperatuta dagoen zura eta inguruko lurra mugitzea saihestuko da ezinbestekoa ez bada, *Lucanus cervus* espezieko larbak babesteko. Era berean, enborrak aldi baterako metatzea edo gutxienez denboraldi bat ipurditik ebakita egon den zur lehorra kentzea saihestuko da, intsektu saproxilikoaren errunaldi posibleak babesteko.

- 2.5 Zura erauzteko, baso-pisten eraikuntza eta makina astunen erabilera txikiagotzen dituzten aukerako metodoak sustatuko dira, lurzorua nahasmendua ahalik eta gehien saihesteko eta Batasuneko intereseko habitatak edo espezieak dauden guneen sargarritasuna eta zatikatzea mugatzeko helburuarekin.

- 2.6 Neurriak hartuko dira ibai-sareari egiten zaizkion solido esekien eta produktu fitosanitarioen ekarpenak txikiagotzeko eta solido esekiez kargatutako jariatze-urak azaleko uretara heltzea saihesteko.

3. Ikerketaren eta basogintza-erabilera jasangarriaren sustapena

- 3.1 Basogintza-ziurtapen jasangarriko zigiluak, hala nola FSC edo PEFC, ezartzea bultzatuko da; horien bidez, ekoizpenaren balioa handituko da eta agiri honetan NBko babes-helburuak eta kontserbazio-helburuak erdiesteko asmoz proposatu diren neurriak beteko dira.

- 3.2 Baso naturaletako eta erdinaturaletako habitaten eta lotutako espezieen kontserbazio-egoera ona lortzea eta hobetzea ahalbidetzen duten baso-kudeaketarako jarraibideak ezartzeko xedea duten ikerketa-jarduerak bultzatuko dira.

- 3.3 Baso-, ingurumen- eta klima-zerbitzuekin eta basoen kontserbazioarekin zerikusia duten laguntzen ezarketa aktiboki bultzatuko da, Euskal Autonomia Erkidegoko Landa Garapenerako Programaren esparruan.

- 3.4 Euskal Autonomia Erkidegoko Baso Inbentarioa basoko habitaten kontserbazio-egoeraren jarraipena egiteko tresna izan daiteke. Laginketa-sailen biodibertsitateari eta banaketari buruzko datuak biltzeko metodologia diseinatzean, kontserbazio-egoeraren jarraipena eta ebaluazioa egiteko Habitat Zuzentzerak ezarritako betekizunak aintzat hartuko dira.

67. artikulua. Nekazaritza eta abeltzaintzako sektorea

1. Gunearen abeltzaintza-erabilera txilardien, sastraka esklerofiloen eta larre menditarren multzoaren oraingo azaleraren eta mosaiko-antolaketaren kontserbazioa bermatzera bideratuko da, habitaten eta lotutako espezieen kontserbazio-egoera egokiarekin bateragarriak diren abeltzaintza-kudeaketarako jarraibideak ezarritik.
2. Erabilera baimendua den eremuetan, xede honetarako egokiak diren lurzoruen nekazaritza eta abeltzaintzako erabilera sustatuko da, haien gaitasun biologikoaren eta produkzio-ahalmenaren mantentzea ziurtatzen duten praktikak aplikatuz eta inguruneke ekosistemak behar bezala errespetatuz.
3. Mendiko larreen kontserbazioarekin eta arraza autoktonoen kontserbazioarekin zerikusia duten nekazaritzaren eta ingurumenaren arloko laguntzen ezarketa aktiboki bultzatuko da, Euskal Autonomia Erkidegoko Landa Garapenerako Programaren esparruan, edo etorkizunean programa horretan txerta daitezkeen beste praktika batzuekin zerikusia duten laguntzak sustatuko dira.
4. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko habitaten eta abeltzaintza-jardueraren kudeaketak helburu eta irizpide hauek edukiko ditu:
 - a. Abeltzaintza estentsibo antolatua lehenestea abeltzaintza intentsiboa edo kontrolik gabeko abeltzaintza estentsiboaren gainetik.
 - b. Alturako larreetan jarduera mantentzea, garatzen den Batasuneko intereseko habitatak errespetatuz eta larreen, txilardien eta ingurune horietan bildutako eremu hezeen mosaiko-egitura irregularra kontserbatuz.
 - c. Landaredi autoktonozko larreak eta heskaiak sustatzea, NBko fauna-espezie guztientzat eskuragarri dauden nitxoak eta kalitate oneko habitatak handitzeko helburuarekin.
 - d. Abeltzaintza-presioa ingurune naturalaren jasate-ahalmenera egokitzea, gainlarratze-egoerak edo azpilarratze-egoerak saihesteko.
 - e. Ingurumenaren ikuspuntutik sentikorrenak diren enklabeak (eremu hezeak, flora eta fauna mehatxatueta espezieentzako intereseko enklabeak, etab.) babestea.
 - f. NBko natura-ondareko elementuen gaineko inpaktuak saihesten dituzten abeltzaintza-azpiegitura egokiez hornitzea.
 - g. Abeltzaintza-ustiapenen bideragarritasun ekonomikoaren alde egitea, abeltzaintzan modu profesionalean diharduten pertsonen partaidetza eta prestakuntza sustatuz.
 - h. Produktu deribatuen kalitatea bultzatzea eta haien komertzializazioa sustatzea.
5. Larreak sortzeko edo mantentzeko belar-sastrakak kenduz gero, irizpide hauek beteko dira:

- a. Ahal denean, % 30 baino gutxiagoko malda duten guneeetan egingo da, udaberritik udazkenera arte, eta eguraldia lehorra denean.
 - b. %30 baino gehiagoko maldetan, belar-sastrakak eskuz kenduko dira. Sastraka gehien dituzten larreetan, sastraka kontrolatzeko neurri gisa, sasi-garbitzea, ahal dela, eskuz egingo da. Forma geometrikoak saihestea, lerroen jarraitutasunik ezaren alde eginez, lursailaren konfigurazioan bermatuz.
 - c. Sastrakak larreak hobetzeko asmoz kentzen direnean, jarduketa horren paisaia-inpaktua aintzat hartuko da eta sestra-kurbekiko perpendikularrak diren lerro zuzenak saihestuko dira.
 - d. Ez da belar-sastrakarik kenduko malda handiagatik edo lurzoru eskasengatik higadura-arriskuak atzematen diren eremuetan; aitzitik, horrelakoetan zuhaitz-estalkia leheneratuko da eta ordezkapen-etapa serioletara eboluzionatzea eta arboladiak eratzea sustatuko da.
 - e. Sasi-garbitzeak puntualki bakarrik baimenduko dira; lurzati txikiei eragingo diete, non abere-zamaren bidez berreskuratutako larreen geroagoko mantentzea bermatu ahal den.
 - f. Sasi-garbitzeetatik salbuetsita egongo dira habitat horietan espezie mehatxatuak dauden eremuak eta haien babes-perimetroak.
6. Agiri honetan NBaren eremu jakin batzuetan produktu fitosanitarioak erabiltzeari dagokionez ezarritakoa alde batera utzita, produktu horien erabilera oro har erregulatu eta mugatuko da, pixkanaka murrizteko eta Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitaten eta espezieen kontserbazioaren alde egiteko.
 7. Eremu hezeen ingurunean, ongarri kimikoen eta produktu fitosanitarioen erabilerarik behar ez duten nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerak sustatuko dira, adibidez, nekazaritza ekologikoari eta nekazaritza integratuari lotutakoak.
 8. Erabiltzen ez diren itxiturak kentzea sustatuko da, baita daudenak egokitzea ere, basa-faunaren mugimenduetan eragin nabarmenak atzematen diren kasuetan. Era berean, lurzatiaren arteko itxitura gisa heskaiak landatzea sustatuko da.
 9. Eremu hezeen ingurunean, ongarri kimikoen eta produktu fitosanitarioen erabilerarik behar ez duten nekazaritza eta abeltzaintzako erabilerak sustatuko dira, adibidez, nekazaritza ekologikoari eta nekazaritza integratuari lotutakoak.
 10. Polinizatzaileen ikerketa eta kontserbazioa sustatuko da. Era berean, erlezaintza jasangarriaren garapena bultzatuko da, flora-espezieen polinizazioa eta gunean dauden Batasuneko intereseko habitaten iraupena bermatzeko, basoetan, txilardietan eta larreetan arreta berezia jarritz.
 11. Larre menditarretako, txilardietako eta sastraketako habitaten kontserbazio-egoera ona lortzea eta hobetzea ahalbidetzen duten abeltzaintza-kudeaketarako jarraibideak ezartzeko xedea duten ikerketa-jarduerak bultzatuko dira.

68. artikulua. Azpiegiturak

NBAP honetan ezarritako debekuak alde batera utzita, irizpide orientagarri hauek kontuan hartuko dira NBko azpiegiturak eta ekipamendu handiak direla eta:

1. NBan pista eta baso-bide berriak eraikitzea saihestuko da eta, batez ere, Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitatei eragin diezaieketenak ahalik eta gehien murriztuko dira. Halaber, dagoen pista-sarea optimizatzeko ahalegina egingo da eta jada erabiltzen ez diren pistak kentzea sustatuko da.
2. Azpiegitura berriak (errepideak, trenbideak, energia ekoizteko eta garraiatzeko azpiegiturak, fluidoak garraiatzeko sareak, telekomunikazio-seinaleak, etab.) eta ekipamendu handiak eraikitzea saihestuko da. Horretarako, eremu horren mugetatik kanpo dauden ordezeko kokapenak edo trazadura-irtenbideak aztertuko dira.
3. Egokiro ebaluatu ostean baimentzen diren lurpeko azpiegitura linealak (kolektoreak, ur-eroanbideak, gasbideak, telekomunikazio-sareak, sare elektrikoak, etab.), ahal bada, badauden azpiegitura eta zortasunetan bermatuko dira.
4. Eraikuntza eta azpiegitura berrien iragazkortasun ekologikoa eta paisaia-integrazioa bermatuko dira.
5. Badauden edo sortu berri diren pisten ertzetan marko zabala eta irregularrez babestutako arbola-landareen instalazioa sustatuko da, haien paisaia-inpaktua txikiagotzeko, konektagarritasunaren alde egiteko eta ingurunea dibertsifikatzeko xedearekin.
6. Komunikazio-bide nagusien ingurunean kutsadura akustikoa murrizteko neurriak hartuko dira.
7. Erreferentzia moduan, pisten gehieneko dentsitate bat ezartzen da NBko eremu bakoitzerako:

<i>Babes bereziko eremuak</i>	<i>Debekatuta</i>
<i>Basogintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak</i>	<i>Gehieneko dentsitatea: 10 m/ha</i>
<i>Abeltzaintza-erabilera estentsiboa duten kontserbazio-eremuak</i>	<i>Gehieneko dentsitatea: 10 m/ha</i>
<i>Baso-ekoizpeneko eremuak</i>	<i>Gehieneko dentsitatea: 30 m/ha</i>
<i>Nekazaritza eta abeltzaintzako ekoizpeneko eta landazabaleko eremuak</i>	<i>Gehieneko dentsitatea: 30 m/ha</i>
<i>Ibai-sistema</i>	<i>Debekatuta, gurutzeguneetan izan ezik</i>
<i>Hiri, ekipamendu eta azpiegituretarako eremuak</i>	<i>Ez dagokio</i>

8. Badauden eta erabiltzen ez diren pistak leheneratzeari emango zaio lehentasuna, berriak eraiki beharrean.

69. artikulua. Erabilera publikoaren plangintza eta kudeaketa

1. NBko ingurune naturalaren erabilerak eta gozamenak haren ingurumen-balioak eta balio kulturalak errespetatzen dituztela bermatuko da eta balio horien ezagutza sustatuko da, haien garrantzia agerian jarritz eta kultura-ondarea kontserbatzeko egiten duten ekarpena jakitera emanaz.
2. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBko Erabilera Publikoko Plana onetsi arte, irizpide orientagarri hauek beteko dira:
 - a. Erabilera publikoko jarduerak eta ekipamenduak NBko eremu bakoitzaren gaitasunera eta kalteberatasunera egokituko dira, jardueren intentsitatea aintzat harturik.

- b. Harreraguneak eta atsedenlekuak behar diren azpiegiturez hornituko dira seinaleei, altzariei eta zerbitzuei dagokienez.
3. Kanpaldi libre kontrolaturako eta kanpaleku antolatuetarako baimenak mugatu egingo dira harrera-ahalmen nahikoa duten gunetara, NBko kontserbazio-helburuekin bat etorritz. Horrelako jarduerak, jolas-erabilerarako instalazio finkoak, piknikguneak, kanpinak eta erabilera publikoaren kudeaketarako eta funtziorako behar den ekipamendua NBarekin mugakideak diren gunetara eta eragin sozioekonomikoko eremuko hiriguneetara bideratuko dira oro har. Harrera-ahalmen nahikoa duten puntu zehatzetan metatuko dira, eta, horretarako, organo kudeatzailea NBko udalekin eta administrazio-batzarrekin koordinatuko da.
4. Organo kudeatzaileak analisi diagnostiko bat egingo du jakiteko Turismo Jasangarriko Europako Ziurtapenaren (CETS) lorpena gune babestu osora hedatzeko aukerarik badagoen, turismo jasangarriaren printzipioak aplikatzeko borondatezko konpromisoan oinarrituta, naturagune babestuen kudeatzaileentzat eta enpresentzat, estrategiak partaidetzaren bidez zehazteko.
5. NBko erabilera publikoaren kudeaketa bat etorriko da kontserbazio-konpromisoekin, gizartearen itxaropenekin eta zenbait erakundek, hala nola UICNek (International Union for Conservation of Nature), EUROPARCek (Europako Parke Natural eta Nazionalen Europako Fundazioa), EWSek (European Wilderness Society), EUSKALITEK (Bikaintasunerako Euskal Fundazioa) edo AENOREk (Espainiako Normalizazio Erakundea), eremu horretarako proposaturiko estandarrekin.
6. EPPak NBaren erabilera publikoaren eta jende-oldearen jarraipena egiteko sistema bat ezarriko du, NBaren erabilera publikoaren tamaina eta espazio- eta denbora-banaketa ezagutzeko helburuarekin, jarduera horien kudeaketa etengabe egokitzeko oinarria baita.

70. artikulua. Gobernamentua

1. NBaren plangintzan eta kudeaketan nahasitako administrazio publikoek eskurapenerako, errentamendurako, gozamenerako, zortasunerako edo antzeko beste figura batzuk eratzeke neurriak bultzatuko dituzte balio ekologiko altuko finketan, batez ere NBan kontserbatu beharreko elementu oso mehatxatuentzako puntu erabakigarriak direnean, horrelakoak hartzen dituztenean edo aukera-irizpideek gomendatzen dutenean.
2. Lurraldearen jabe eta erabiltzaile diren pertsonak eta entitateak NBko balio eta baliabide naturalen kontserbazioan eta erabilera egokian nahasten dituzten kudeaketa-formulak bultzatuko dira.
3. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan eragina duten agenteen eta sektoreen (nekazaritza eta abeltzaintzako, basogintzako, ehizako, turistikoen eta abarren) prestakuntza, sentsibilizazioa eta aholkularitza indartuko dira, NB honetarako planteatutako kontserbazio helburuak erdiesteko eta kontserbazio-neurriak eraginkortasunez aplikatzea lortzeko xedearekin.
4. NBko inguruneke herritarrek gunearen kudeaketan nahasiko dira, eskain ditzakeen zerbitzuei lotutako jardueretan integratzearen alde eginez.
5. Sektore pribatuak eta udal-eremuak NBko kontserbazio-jarduketan finantzaketan edo kudeaketan parte hartzea errazten duten formulak bultzatuko dira.

6. Herritarrek boluntariotza-programen bidez laguntzea sustatuko da, baita lurraldea zaintzeko borondatezko akordioak egitea ere, jabeen, zaintza-entitateen eta beste agente publiko eta pribatu batzuen etengabeko lankidetzaz errazteko.
7. Babes bereziko eremuetan erakunde publikoek lursail partikularrak eskuratzeari emango zaio lehentasuna, ahalik eta gehien babesteko ikuspuntutik kudeatu ahal izateko.
8. Zenbait erabileraren arteko gatazka badago, ingurunean inpaktu txikiena duten jarduerak lehenetsiko dira, baita orokorragoak izateagatik erabiltzaile gehiagori onura ekartzen dietenak ere, baldintza beretan.
9. Organo kudeatzaileak komunikazio-plan bat zehaztuko du; bertan, komunitate-laguntzen eta beste laguntza publiko batzuen onuradun izan daitezkeenentzako informazio-jarduketak eta sustapen-jarduketak xedatuko dira, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBrako ezarritako kontserbazio-helburuak lortzen laguntzen duten neurriak aplikatzeko.

71. artikulua. Ingurumen-arloko hedapena eta hezkuntza

1. Administrazio publikoek garatzen dituzten ingurumen-hezkuntzako programek NBaren ezagutza hobetzeko edukiak hartuko dituzte barne, gunean dauden Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitat eta espezieen balioen ingurukoak, biodibertsitatearen eta geodibertsitatearen kontserbaziorako, baita nekazaritza eta basogintzako jarduerak habitaten eta basa-espezieen kontserbazio-egoeran duten eraginaren ingurukoak ere, gizartea horiek babestu beharraz kontzientziatzeko helburuarekin. Programa horiek bai jendearentzat oro har bai NBko eremuan garatzen diren erabilera eta jardueretan inplikaturik dauden sektoreetako teknikarientzat izango dira, bereziki eragin-eremuko biztanleentzat.
2. NBan kontserbatu beharreko flora eta faunako basa-espezieen garrantziari, egoerari eta oraingo arazoei buruzko informazio, dibulgazio eta sensibilizaziorako jarduerak bultzatuko dira, baita pozoia erabileraren ondorioei, beste inpaktu batzuei eta haienentzat planteatutako kontserbazio-helburuei buruzkoak ere, proposatzen diren kontserbazio-neurrien aplikazio eraginkorra erdiesteko asmoz. Gizartearentzat oro har eta, batez ere, tokiko herritarrentzat eta gunearen erabiltzaile eta bisitarientzat, ikastetxeentzat eta espezie-talde horien eta haien habitaten kontserbazio-egoeran eragin handiena izan dezaketen jarduerak egiten dituzten pertsona eta taldeentzat izango dira.
3. NBaren eremuan eragina duten sektoreen prestakuntza, sensibilizazioa eta aholkularitza indartuko dira, espezie exotiko inbaditzaileak egotea, hedatzea eta lehian aritu ahal izatea saihesteko helburuarekin.

72. artikulua. Garapen sozioekonomikoa

1. Administrazio publikoek, ahal duten neurrian, NBaren eragin-eremuan ekonomia dibertsifikatzen lagunduko dute, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroarentzat ezarritako kontserbazio-helburuekin bateragarriak diren jarduera ekonomikoen alde eginez eta horien garapena sustatuz.

2. NBa eskualdeko produktu eta zerbitzuetarako erreferentzia izatearen alde egingo da, NBaren dibulgazio-baliabideen bitartez Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko eragin sozioekonomikoko eremuaren gaitasun ekonomikoa oro har eta gaitasun turistikoa bereziki sustatuz.
3. Europako Batzordeak definitutako Batasuneko lagundutako finantzaketarako bideak aplikatuko dira NB honetan Natura 2000 sarearen helburuak erdiesteko behar diren kontserbazio-neurriak eraginkortasunez egikaritzeko. Ildo horretan, Landa Garapenerako Europako Nekazaritza Funtza (LGENF), Euskal Autonomia Erkidegoan Landa Garapenerako Programaren (LGP) bidez antolatzen baita, Natura 2000 sarea kudeatzeko lehen mailako tresna da, besteak beste.

73. artikulua. Klima-aldaketara egokitzeko irizpide orientagarri orokorrak

NBAPak, klima-aldaketara egokitzeko estrategia gisa, “ekosistemetan oinarritutako egokitzapen” delakoa ezarri du. Haren xedea da ekosistemak kontserbazio-egoera onean mantentzea eta, horrela, ahalik eta erresilientziarik handiena lortzea. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek klima-aldaketarako egokitzapena barne hartzen duten jarraibideak eta neurriak finkatu beharko dituzte eta printzipio hauetan oinarrituta egiturako dituzte:

- Ikuspegi globala eta integratzailea hartzea, gunek babestuak eta horiek dauden lurraldea unitate funtzional bakartzat jotzen dituenak.
- Ziurgabetasuna kudeatzea, erabakiak hartzeko informazio zientifikorik onena oinarri hartuz eta egindako ekintzen emaitzak etengabe ebaluatuz.
- Aldaketa beti hor dagoen prozesu gisa txertatzea eta ekosistemek ingurumen-egoera berrietara eta perturbazio naturalen erregimenaren aldaketetara egokitzeko duten gaitasuna areagotzea.
- Testuinguru berri baterako gobernamendu-tresna berriak garatzea, agente gehiago barne hartuz, gizarte-babesa eta klima-aldaketaren ondorioei buruzko sentsibilizazioa hobetuz.

CAPÍTULO 5. INGURUMEN-EBALUAZIOA

74. artikulua. Ebaluazio egokia

1. Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan NOBLaren 46.4 artikuluan ezarritakoa aplikatuko da, plan, programa edo proiektuen ebaluazio egokiari dagokionez.
2. Aurrekoa gorabehera, NKLTBaren 4.2 artikuluko f) idatz-zatian ezarritakoaren arabera, NBAP ororen zehaztapenetan zehaztu behar da zein jarduera, obra edo instalazio publikok nahiz pribatuk bete behar duten ingurumen-inpaktuaren ebaluazioaren araubidea.
3. Bestalde, NBAP honetan plan, programa, proiektu edo jarduera batzuk identifikatu dira, zeinek eragin nabarmena eduki baitezakete Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko NBan kontserbatu beharreko natura-ondareko elementuen kontserbazio-helburuen lorpenean edo hori oztopa baitezakete; beraz, horiei buruzko analisi zehatza eta ebaluazio egokia egin beharko dira. Hauek izango dira, gutxienez:
 - 3.1. Kokapenaren arabera eta gunean kontserbatu beharreko elementuetan, habitatetan, espezie kalteberetan eta, bereziki, kontserbaziorako Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa ezinbestekotzat daukaten horietan duten eraginaren arabera, eremu hauetan programatzen diren planak, programak edo proiektuak eta jarduerak:
 - a) Babes bereziko eremu harkaiztarrak. Babes bereziko eremuetan hegazti harkaiztarren kontserbazioari edo berreskuratze-aukerei eragin diezaieketen jarduketak.
 - b) Hegazti nekrofagoentzako gune erabakigarriak. Hegazti horien kontserbazioari edo berreskuratze-aukerei eragin diezaieketen jarduketak, EAEn Europar Batasunaren Intereseko Hegazti Nekrofagoak Kudeatzeko Plan Bateratuaren 6. artikuluan ezartzen den moduan.
 - c) *Quercus robur* espezieko haritzak dituen enklabea, *Pinus pinaster* espezieko pinudi naturalak eta Bachicabo mendiko ezpeldiak eta sabinadiak, Sobrónen. *Quercus robur* edo *Pinus pinaster* espezieetako aleen kontserbaziorako arriskua ekar dezakeen edozein plan, programa, proiektu edo jarduera eta Bachicabo mendiko ezpeldien eta sabinadien osotasun ekologikoa arriskuan jar dezaketenak.

- d) Flora mehatxatuko populazioen ingurunea. NBko flora mehatxatuko populazioen ingurunean eta, nolanahi ere, NBAP honen 5.1 artikuluan definitutako babes-eremuan egindako edozein jarduera.
- e) Eremu hezeen, zohikaztegien eta istingen ingurunea. NBan inbentariatutako eremu hezeak edo haien ur-erregimena aldatzea edo ezabatzea ekar dezakeen edozein plan, programa, proiektu edo jarduera, baita haien babes-eremuan daudenak ere (NBAParen 5.1 artikulua).
- f) Ibai-sistema. Ibilguaren eta haren ur-bazterren aldaketa hidromorfologiko esanguratsu bat dakarren edozein jarduketa.
- g) Interes geologikoko lekuetan eta ondare geologikoko beste elementu batzuetan, horiek aldatzea edo suntsitzea dakarren edozein jarduketa.
- h) Oro har, gunean kontserbatu beharreko Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitatak eta espezieak aldatzea edo suntsitzea dakartenean, Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroa haien babeserako funtsezko NBa bada (II. eranskinaren, memoriaren, 3.2.4 idatz-zatia).

3.2. Plan, programa edo proiektuaren xedearen arabera eta eragina jaso dezaketen kontserbatu beharreko elementuen arabera, plan edo proiektuaren tamaina edo munta edozein dela ere.

- a. Baso-antolamendurako planak, mendien antolamendurako proiektuak, basoen kudeaketa jasangarrirako plan teknikoak edo bestelako plan eta proiektu baliokideak, plangintza horrek eragina eduki ahal baitu basoko, sastraketako, larreetako habitatei dagokienez eta lotutako flora-espezieei eta fauna-espezieei (hegaztiei, saguzarrei, basoko beste ugaztun batzuei eta intsektu saproxilikoei) dagokienez ezarritako kontserbazio-helburuen lorpenean.
- b. Abeltzaintza-ustiategi intentsiboetan animaliak hazteko xedea duten instalazioen eraikuntza edo handitzea.
- c. Ibilgailuentzako pista eta bide berrien, zura ateratzeko bideen eta basogintza eta abeltzaintzako beste azpiegitura batzuen irekiera, Batasuneko edo eskualdeko intereseko habitaten azalera handiei eta gunean kontserbatu beharreko lotutako espezieei eragin ahal diezaieketelako.
- d. Baso-biomasaren aprobetxamendu komertzialerako proiektuak, espezie autoktonoen basoen egitura eta funtzioak alda ditzaketelako, eta zur hilaren presentzia murriztu.
- e. Azpiegitura hauei buruzko plan, programa eta proiektuak, kokapenerako edo trazadurarako beste aukerarik ez dagoenez NBan garatu behar badira eta aplikagarri den ingurumen-ebaluazioari buruzko araudian ezarritako atalaseak gainditzen ez badituzte:
 - Ur-baliabideen saneamendu, hornikuntza eta erregulaziorako plan eta proiektuak.
 - Sedimentuen hodiak, defentsak, dragatzeak eta kokapen-aldaketak dakartzaten proiektuak.
 - NBan dagoen errepide-sarea hobetzeko edo handitzeko jarduketak.
- f. Azaleko eta lurpeko uren hargune eta aprobetxamendu berriak edo jada dauden aldaketak, bakarrik zein beste aprobetxamendu batzuekin konbinatuta eragin nabarmena eduki ahal badute eremu hezeetan eta haien babes-eremuetan, uretako eta ur-bazterreko habitatetan, arrain-faunaren migrazioan eta errunaldian eta ugaztun eta ornogabe urtarrengan.
- g. Kirol-ekitaldi antolatu masiboak, adibidez, mendiko lasterketak, orientazio-lasterketak, mendi-martxak, BTT edo zaldizko martxak eta bestelakoak eta guztiz edo neurri batean NBaren eremuan garatzen diren erabilera publikoko jarduera komertzialak.

75. artikulua. Natura Baliabideen Antolamendurako Planaren aplikazioaren aldizkako ebaluazioa

1. NBAPa 6 urtean behin ebaluatuko da.
2. NBAPan ezarritako politika sektorialak bideratzeko erreferentziako irizpideak eta arauketak garatzeko, Valderejoko Parke Naturaleko EKZPa, Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideak eta neurriak eta NBko erabilerak eta aprobetxamenduak arautzen dituzten gainerako garapen-planak erabiliko dira, bai Valderejo sektorean bai Sobrónen. Beraz, aplikazioaren ebaluazioa, Parke Naturalari dagokion zatian, Parke Naturaleko Zuzendaritzak egiten duen eta horko Patronatuak onetsi behar duen jardueren eta emaitzen urteroko ebaluazio-memorian oinarrituko da, *NKLTBaren* 32.f artikuluaaren arabera.
3. Modu osagarrian, NBAParen ebaluazioa aplikazio-adierazleen zerrenda honetan oinarrituko da, NBAPak kontserbatu beharreko elementuei dagokienez ezartzen dituen xedapenak kontuan hartuta:

Adierazlea	Sektorea	Kontserbatu beharreko elementuak	Helburu-balioa (orientagarria)	Denbora-helmuga edo aldizkakotasuna (orientagarria)
Basa-fauna eta basa-florarentzat balioa daukaten elementu natural, kultural eta geomorfologikoen inbentario ireki georreferentziatua	Jarduera zientifikoak eta jarraipen-jarduerak	NBaren eremua. Kontserbatu beharreko elementuak		6 urte
Baso-suteen aurkako plana	Basogintza-erabilera	NBaren eremua		6 urte
NBAPra egokitzeko baso-baliabideen antolamendurako planen eta mendien antolamendurako proiektuen edo plan dasokratikoen kopurua	Basogintza-erabilera	Baso autoktonoak Eremu hezeak Larreak eta sastrakak Basoko basa-fauna eta basa-flora Ibai-sistema		6 urte
Barrunbeak kudeatzeko plana	Erabilera publikoa	Espeleologia-ondarea Kiropteroak		6 urte
Ehiza antolatzeko plan teknikoa	Ehiza	Basa-fauna		6 urte
Ehiza antolatzeko plan onetsia	Ehiza	Basa-fauna		6 urte
NB osorako Erabilera Publikoko Plana	Erabilera publikoa	NBaren eremua		6 urte
Salbuespenez emandako baimenen kopurua eta mota	Zenbait erabilera eta arauketa	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
Larre-habitata eta abeltzaintza-jarduera kudeatzeko plana	Abeltzaintza-erabilera	Sastrakak eta larreak Eremu hezeak		6 urte

Adierazlea	Sektorea	Kontserbatu beharreko elementuak	Helburu-balioa (orientagarria)	Denbora-helmuga edo aldizkakotasuna (orientagarria)
NBko kontserbatu beharreko elementuei buruzko azterketen eta ikerketa-lanen kopurua	Ikerketa	NBan kontserbatu beharreko elementu guztiak		6 urte (urtekotutako datua)
Seneszentzia-unaden eta mikroerreserben kopurua eta azalera (ha)	Kontserbazioa	Baso autoktonoak Basoko basa-flora eta basa-fauna		6 urte (urtekotutako datua)
Administrazioak NBan eskuratutako edo errentatutako lursail partikularren hektareen kopurua	Gobernamendua	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
Ingurumenari buruzko dibulgazio, sentsibilizazio eta hezkuntzako jarduketaren kopurua	Komunikazioa. Ingurumen-hezkuntza	NBaren eremua. Kontserbatu beharreko elementuak.		6 urte (urtekotutako datua)
NBan baimendutako eta egikaritutako azpiegitura-proiektuen kopurua eta ezaugarriak	Azpiegiturak	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
NBan ebaluazio egokia egin zaien planen, programen eta proiektuen kopurua	Zenbait erabilera	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
Basogintza-ziurtapen jasagarriko zigilua duten baso-ustiapenen kopurua	Basogintza	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
Lurraldea zaintzeko kontratuen, ingurumen-kontratuen eta beste akordio batzuen kopurua eta munta	Gobernamendua Basogintza-erabilera Nekazaritzako eta abeltzaintzako erabilera	NBaren eremua		6 urte (urtekotutako datua)
Espezie exotiko inbaditzaileak deuseztatze jarduketaren kopurua				

Adierazlea	Sektorea	Kontserbatu beharreko elementuak	Helburu-balioa (orientagarria)	Denbora-helmuga edo aldizkakotasuna (orientagarria)
Baso natural bihurtutako birpopulaketen azalera				6 urte (urtekotutako datua)
NBaren paisaiaren ikerketa				
Sektore pribatuak finantzatutako edo kudeatutako jarduketan kopurua				6 urte (urtekotutako datua)
Talka egiteko edo elektrokutatzeko arriskua murrizteko egokitutako lineen kopurua	Azpiegiturak	Abifauna		6 urte (urtekotutako datua)
Leheneratutako eremu hezeak (perimetroko hesiak eta landaketa, drainaduren eta harguneen kontrola)	Zenbait erabilera	Eremu hezeak eta lotutako fauna eta flora		6 urte (urtekotutako datua)
Egokitutako edo kendutako itxituren kopurua	Zenbait erabilera	Basa-fauna Basa-flora mehatxatua Habitat mehatxatuak Nekazaritzako, abeltzaintzako eta basogintzako erabilera		6 urte (urtekotutako datua)
Kendutako edo iragazkor bihurtutako oztopoen kopurua	Azpiegiturak	Ibai-sistema Basa-fauna		6 urte

76. artikulua. Babestu beharreko habitat eta espezieen kontserbazio-egoeraren aldizkako ebaluazioa

1. Valderejoko Parke Naturaleko EKZPak eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibideek eta neurriek espezie mehatxatuen populazioen erroldak eta inbentarioak aldizka eguneratzea xedatuko dute, mehatxatuen dauden Batasuneko edo eskualdeko intereseko espezieetan eta kontserbaziorako NBa ezinbestekotzat dutenetan arreta berezia jarritz (ikus II. eranskinaren, memoriaren, 3.2.4 idatz-zatiko habitaten eta espezieen zerrenda). Funtsean, alderdi hauek hartuko dira aintzat: banaketa, populazioen kontserbazio-egoera eta jasaten dituzten presio eta mehatxuak.
2. Errolden eta jarraipenen emaitzak Eusko Jaurlaritzan natura-ondarea kontserbatzearen arloan eskumena duen organoari helaraziko zaizkio, Natura 2000ri eta basa-flora eta basa-fauna mehatxatuetako espezie katalogatuei dagokienez informazioa emateko betebeharrak betetzeko xedearekin.
3. Habitat Zuzentzarauaren 17. artikuluko ebaluazio-aldiarekin bat etorritik, eta ondoren sei urtean behin, kontserbazio-neurrien betetze-mailari buruzko txosten bat egingo da, neurri horiek Batasuneko intereseko habitat-moten eta espezieen kontserbazio-helburuetan eta kontserbazio-egoeran izan duten ondoreko ebaluatzearen asmoz. Txosten hori egiteko, Eusko Jaurlaritzako organo eskudunak NBko habitat eta espezieen banaketaren eta kontserbazio-egoeraren jarraipenari buruzko datuak eta informazioa eskatu ahalko dizkio NBko organo kudeatzaileari, baita Valderejoko Parke Naturaleko EKZPan eta Natura 2000 sareko Valderejo-Sobrón-Árcenako mendilerroko KBE/BBEko gunea kudeatzeko jarraibide eta neurrietan xedatutako neurrien eta kontserbazio-jarduketan egikaritze-mailari eta eraginkortasunari buruzkoak ere.
4. Jarraipenen aldizkakotasuna egokitu ahalko da jarraipen-sare globalen diseinuan eta ezarpenean aurrera egin ahala.
5. Hurrengo taulan, agiri honetan ezarritako amaierako helburuen eta helburu eragileen jarraipena egiteko beharrezkoak diren adierazleak aipatzen dira, Naturagune Babestuan kontserbatu beharreko elementuei dagokienez. Kasu bakoitzean, abiapuntuko balioa finkatzen da eta, orientatzeko asmoz, erreferentziako helburu-balio bat eta denbora-helmuga bat ere ematen dira.

Funtsezko 1. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu- balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasun a (orientagarria)
Baso naturalak eta erdinatural ak	1.1. Baso naturalek okupaturiko azalera osoa handitzearen alde egitea	Baso naturalek okupaturiko azalera (BIH)	1.713,5 ha	% 2ko gehikuntza	2024	6 urte
		Lurraldea zaintzeko kontratuen kopurua	Ezezaguna		2024	
	1.2 Baso-masa autoktonoen naturaltasuna, heldutasuna eta egiturazko konplexutasuna hobetzea. Hobekien kontserbatuta dauden enklabeak beren oraingo egoeran mantentzea	Habitaten kontserbazio-egoera	Egokia (E) Desegokia (D) Txarra (T)	Mantentzea (E) Nabarmen hobetzea (D, T)	2024	6 urte
		Basoak antolatzeko plana idaztea	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		NBko antolamendu- eta kudeaketa-planaren ondoriozko helburuak hedatzea	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		Berritze naturala mantentzeko onargarria den abere-zama eta basa-ungulatuen zama ezagutzea	Ezezaguna	Ezaguna	2024	3 urte
		Seneszentzia-unaden eta mikroerreserben azalera (ha)	0 ha		2024	
	1.3 NBan dauden basoko kiroptero mehatxatuenen banaketa eta populazio-eboluzioa ezagutzea eta zuhaitz-masen bereizgarriak direnak babestea, basoko	Kontserbazio-egoera	Ezezaguna	Ezaguna	2024	<u>3 urte (GA):</u> <i>Myotis myotis</i> , <i>Barbastella</i> <i>barbastellus</i>

Funtsezko 1. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu- balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasun a (orientagarria)
	espezieen eta espezie zuhaitzarren beharrak betetzeko, <i>Myotis myotis</i> eta <i>Barbastella barbastellus</i> espezieetan arreta berezia jarritz. Era berean, gizakiek kiropteroekiko dituzten jarrerak hobetzeko hezkuntza-jarduerak sustatuko dira	Ingurumen-hezkuntzarako eta guneko berezko natura-elementuak kontserbatzearen garrantziaz sentsibilizatzeko lantegien, jardunaldien edo jardueren kopurua	Ezezaguna	Ingurumen-hezkuntzarako eta guneko berezko natura-elementuak kontserbatzearen garrantziaz sentsibilizatzeko lantegien, jardunaldien edo jardueren kopurua pixkanaka handitzea	2024	6 urte
1.4	NBan dauden ugaztun mehatxatuenen banaketa eta populazio-eboluzioa ezagutzea	NBan dauden eskualdeko intereseko ugaztun-espezieen aldizkako jarraipena egitea	Zati bat eginga	Gutiz Eginda	2024	6 urte
		Espezieen araberako kontserbazio-egoera	Ezezaguna	Ezaguna	2024	3 urte (GA) 6 urte (K)
		Animalia hilak jasotzeko eta berreskuratze protokolo bat egotea	-	Protokoloa eginda egotea	2024	6 urte
	1.5 Basoko abifaunako espezieak kontserbatzea eta berreskuratzea. Berezkoak ez diren heriotza-arrazoiak ezabatzea	Espezieen kontserbazio-egoera	Desegokia	Nabarmen hobetzea	2024	6 urte
		Basoko hegaztien heriotza-tasaren jarraipena egiteko protokoloa		Protokoloa egitea	2024	6 urte
1.6	NBan dauden koleoptero saproxiliko (besteak beste, <i>Lucanus cervus</i> eta <i>Cerambyx cerdo</i> espezieen) banaketa ezagutzea eta populazioen jarraipena egiteko sistema bat ezartzea	NBan dauden koleoptero saproxiliko esanguratsuenen aldizkako jarraipena egitea	Eginda	Eginda	2024	Urtekoa

Funtsezko 2. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
Txilardien, otadien eta larreen mosaikoa	2.1 Erabilera tradizionalak (abeltzaintza, erlezaintza, etab.) bultzatzea, halako moduan non txilardi hezeen eta larre menditarren multzoaren egungo azaleraren kontserbazioa eta mosaiko-antolaketa bermatzen diren, kontserbazio-egoera egoki batekin bateragarriak diren kudeaketa-jarraibideak ezarriz	Habitaten kontserbazio-egoera	Egokia: 4030, 6230* Desegokia: 4020*	Mantentzea (E) Nabarmen hobetzea (D)	2024	6 urte
		Larre-baliabideak antolatzeko eta kudeatzeko plan teknikoa idaztea	Idatzi gabe	Idatzita	2024	6 urte
		Larratzeari buruzko akordioak tokikoak ez diren erakundeekin	Ezezaguna	Eginda	2024	Urtekoa
		Erlezaintzari buruzko plan estrategikoa idaztea	Idatzi gabe	Idatzita	2024	6 urte
		Nekazaritza eta ingurumeneko kontratuen kopurua	Ezezaguna		2024	Urtekoa
		Abeltzaintza-sektorearentzako laguntzak komunikatzeko plana idaztea	Idatzi gabe	Idatzita	2024	Urtekoa
		Kiropteroen kontserbazio-egoera	Ezezaguna	Egokia	2024	3 urte <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i>
	2.2 Kontserbaziorako balio handiena duten enklabeetako flora-osaera ezagutzea eta lotutako flora mehatxatuko populazioen jarraipena egitea. Halaber, <i>Orchis cazorlensis</i> , <i>Narcissus asturiensis</i> , <i>Petrocoptis lagascae</i> , <i>Paeonia officinalis</i>	Flora-osaerari buruzko azterketa idaztea	Idatzi gabe	Idatzita	2024	6 urte

Funtsezko 2. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	<i>subsp. Microcarpa</i> eta <i>Ephedra nebrodensis</i> espezieen populazioek NBan duten eboluzioa ezagutzea, baita espezie horien gune potentzialaren prospekzioan ahalegina areagotzea ere, populaziogune berriak aurkitzeko asmoz	Kontserbazio-egoera	Ezaguna	Egokia	2024	6 urte

Funtsezko 3. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
Kobak, harkaitzak eta lotutako habitatak	3.1 NBko harkaitz-habitatak eta kobak kontserbatzea, mehatxu-faktoreak murriztea eta kontrolatzea eta habitat horien eta lotutako Batasuneko edo eskualdeko intereseko floraren ezagutza handitzea	Lurpeko barrunbeen katalogoa egitea	Ez dago	Badago	2024	6 urte
		Barrunbeak kudeatzeko plana	Hasia	Amaitua	2024	6 urte
		Eskalada erregulatzeko plana	Ez dago	Badago	2024	6 urte
		Habitaten kontserbazio-egoera	Egokia (E), desegokia (D)	Mantentzea (E) Nabarmen hobetzea (D)	2024	6 urte
		Flora mehatxatua eta megaforbioak monitorizatzea eta kontrolatzea			2024	
	3.2 NBan dauden kiroptero haitzulotar mehatxatuenen banaketa eta populazio-eboluzioa ezagutzea. Kiropteroen aterpe nagusien ezaugarri fisiko, biologiko eta ingurumen-ezaugarriak	Kontserbazio-egoera	Ezezaguna	Egokia	2024	6 urte (K) <i>Miniopterus schreibersii</i>
		Eskalada erregulatzeko plana	Ez dago	Badago	2024	6 urte
		Abifaunari buruzko ingurumen-		Kanpaina	2024	Bi urtean

Funtsezko 3. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu- balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasu na
	babestea (turismoak ustiari gabeko kobak, EB 8310 KOD). Gizakiek kiropteroekiko dituzten jarrerak hobetzeko hezkuntza-jarduerak sustatzea	hezkuntzako kanpaina diseinatzea		egikaritzea		behin
		Barrunbeak kontrolatzea	Egin gabe	Eginda	2024	Urtekoa
	3.3. Flora mehatxatuko populazioen jarraipena egitea eta jarduketek NBan duten eraginkortasuna ebaluatzea. Flora mehatxatuko espezieak berreskuratzeko dauden planetan ezarritako neurriak betearaztea eta berariazko kudeaketa-planik ez daukaten flora mehatxatuko espezieak berreskuratzeko planak egitea bultzatzea	Galtzeko arriskuan dauden espezieen kontserbazio-egoera	Txarra	Nabarmen hobetzea	2024	3 urte
		Espezie kalteberen kontserbazio-egoera	Desegokia Txarra	Nabarmen hobetzea	2024	6 urte
	3.4 Espezie harkaiztarrak kontserbatzea, habiak egiten dituzten guneak zorrotasunez babestuz, elikadura- eta bizi-eremuaren beharrezko gutxieneko azalera kontserbatuz eta berezkoak ez diren heriotza-arrazoiak ezabatuz. Espezie nekrofagoentzako eskaintza trofiko egokia bermatzea	Espezie kalteberen kontserbazio-egoera	Txarra (sai zuria) Desegokia (gainerakoak)	Nabarmen hobetzea	2024	Urtekoa (sai zuria) 3 urte (gainerakoak)
		Espezie nekrofagoen behar trofikoak (kg/urte)			2024	6 urte

Funtsezko 4. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu- balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasu na
Eremu hezeak	4.1. NBko eremu heze nagusien banaketa, kontserbazio-egoera eta eboluzioa ezagutzea	NBko eremu hezeen inbentarioa	-	Inbentarioa eguneratuta egotea	2024	6 urte
		Habitaten mapa	2014an eguneratu zen	Eguneratzea	2024	6 urte
		Banaketa, kontserbazio-egoera eta joera	Ezezaguna	Ezaguna	2024	6 urte

Funtsezko 4. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziak o helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	4.2. NBko hezegune nagusiak babestea, kontserbazio-egoera egokia lortu edo mantentzen	Habitaten kontserbazio-egoera	Ezezaguna	Egokia	2024	6 urte
		Barrualdeko aintziren eta hezeguneen kalitate ekologikoa	Ezezaguna (Ezez.) Egokia (E) Desegokia (D) Txarra (T)	Ezaguna (Ezag.) Mantentzea (E) Nabarmen hobetzea (D, T)	2024	Urtekoa
	4.3. NBan <i>Ichthyosaura alpestris</i> , <i>Bufo calamita</i> eta <i>Discoglossus jeanneae</i> anfibio-espezieen populazioak kontserbatzea, baita haien ezinbestekoak diren habitatak ere	Lotutako espezieen kontserbazio-egoera	Askotarikoak	Egokia	2024	3 urte

Funtsezko 5. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
Ibai-sistema	5.1 Ur-bazterreko ibai-habitaten kalitatea eta kontserbazio-egoera hobetzea, ur-bazterren konektagarritasuna bermatzen duen igarobide ekologiko etengabe bat berreskuratzeko asmoz,	Askotariko erabilerek edo beste etendura batzuek okupaturiko ur-bazterreko landaredi natural leheneratuaren azalera (ha)	0	Ur-bazterreko habitaten azalera pixkanaka handitzea	2024	6 urte
		Ibarbasoak berreskuratzeko borondatezko akordioen bidez leheneratutako ur-bazterreko landaredi naturalaren azalera (ha)	0	Borondatezko akordioak dituzten azalerak pixkanaka handitzea	2024	6 urte

Funtsezko 5. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	faunaren joan-etorrietarako eta ibai-sistemaren eta sistema lurtarraren funtzionamendu ekologiko zuzenerako	Abereak bertan egotetik babestuta dauden guneko ur-bazterreko habitaten (ibai-sistemako basoaren eta ibarbasoen) azalera	Ezezaguna	Ibai-ibilgu eta ur-bazterreko habitat babestuak pixkanaka handitzea	2024	6 urte
		JPHa eta ibai-lurraldea zehaztea	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		Nekazaritza eta abeltzaintzako jarduerak eta guneko ur-ibilgu nagusietan egindako isuri puntualak edo lausoak ezagutzea	Eginda	Eginda	2024	6 urte
		Harguneen inbentarioa	Eguneratu gabe	Eguneratuta	2024	6 urte
		Saneamendu-sistemen inbentarioa egitea	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		Purón ibaiaren ertzetan utzitako zaborren metaketa	Ezezaguna	Metaketarik ez	2024	6 urte
		Hirietako eta abereen kontsumorako ur-hornidurarako hautabideei buruzko azterketa	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		Erreken aldameneko eremuetan edanlekuak eraikitze edo birgaitze plana	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
	5.2 Ibai-sistemari lotutako fauna eta flora mehatxatuetako	Lotutako espezieen kontserbazio-egoera	Askotarikoak	Egokia	2024	3 urte

Funtsezko 5. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	populazioak kontserbatzea eta haien jarraipena egitea (ugaritasuna, banaketa eta kontserbazio-egoera), espezie hauetan arreta berezia jarritz: igaraba eurasiarra, bisoi euoparra, ipurtatsa eta ibai-karramarro autoktonoa					
	5.3 NBaren eremuan dauden ibai-ibilguetan emari naturalen erregimena bermatzea					
	5.4 NBko ibai eta erreketako uren egoera ekologiko ona bermatzea, sistemaren barruan dauden intereseko habitaten eta espezieen populazioen kontserbazio-egoera onerako ezinbesteko betekizuna delako	Egoera ekologikoa, jarraipen-sarea (URA)		Egoera ekologiko ona	2024	Urtekoa
		Egoera ekologikoa, EKHren jarraipen-sarea		Egoera ekologiko ona	2024	Urtekoa
		Egoera ekologikoa, jarraipen-sare zabaldua		Egoera ekologiko ona	2024	Urtekoa

Funtsezko 6. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
Hegazti harkaiztarrak	6.1 Harrapari nekrofagoentzat eskuragarri dagoen elikagai-	Abeltzaintza estentsiboko abelburuen kopurua	Ezaguna	Abere-zama handiagoa	2024	6 urte

Funtsezko 6. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	kantitatea handitzea, abeltzaintza tradizional estentsiboa sustatuz	Eskuragarri dagoen eskaintza trofikoa ezagutzea	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
	6.2 Sai arrearen, sai zuriaren, arrano beltzaren eta belatz handiaren ugalketarako populazioak ezagutzea eta arreta berezia jartzea ugatza eta Bonelli arranoa NBan agertzeko aukeran	Sai arrearen eta sai zurien ugalketa-bikoteen kopurua	Ezaguna	Ezaguna	2024	Urtekoa
		Sai arrearen barreiadurari buruzko datuak edukitzea	Ezaguna	Ezaguna	2024	Sai arrearen barreiadurari buruzko datuak edukitzea
		Ondo kontserbatutako apeuen kopurua	Apeu bat	Bi apeu	2024	6 urte
		Arrano beltzen eta belatz handien ugalketa-bikoteen kopurua.	Ezaguna	Ezaguna	2024	5 urte
	6.3 Zuzeneko jazarpenengatik eta NBari eragiten dioten linea elektrikoetan talka egiteagatik edo elektrokutatzeagatik abifaunak duen heriotza-tasa murriztea. Halaber, nekazaritza-pestizidetatik datozen pozoiak erabileraren ondorioz hegazti nekrofagoek duten heriotza-tasa ezagutzea	Linea elektrikoek NBko harrapariengan duten eragina ezagutzea	Ezezaguna	Ezaguna	2024	6 urte
		Talken aurkako gailuak dituzten dorre elektrikoak kopurua	Ezezaguna	Handitzen joatea	2024	6 urte
		Animalia hilak jasotzeko eta berreskuratze protokolo bat egotea	-	Protokoloa eginda egotea	2024	6 urte
		Pozoiak erabiltzeagatik hildako banakoen kopurua	Ezezaguna	Pozoiak erabiltzeagatik heriotza-tasari buruzko datuak eskuragarri egotea	2024	6 urte
	6.4 NBko harrapari harkaiztarrak umatzeko lekuen ingurunean lasaitasuna bermatzea, habietan eragozpenak saihesteko eta, ondorioz, produktibitatearen igoera	Gehitzen diren banakoen kopurua	Oraingo populazioei buruzko datuak	NBko hegazti harkaiztarren populazioak handitzea	2024	6 urte
		Eskalada erregulatze planak	Ez dago	Badago	2024	6 urte

Funtsezko 6. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
	lortzeko	Pozoiak erabiltzeagatik hildako banakoen kopurua	Ezezaguna	Pozoiak erabiltzeagatik heriotza-tasari buruzko datuak eskuragarri egotea	2024	6 urte
		Sai arrearen barreiadurari buruzko datuak edukitzea	Ezaguna	Ezaguna	2024	6 urte
Basoko hegaztiak	6.5 Zuhaitz-masa helduenak kontserbatzea eta intereseko basoko hegaztientzako, adibidez, okil beltzarentzako, habitatak diren oinak, bai hilak bai eroriak, mantentzea	Basoetan metatutako zur hilaren kantitatea (tona/ha)	Ezezaguna	Zutik eta lurrean dagoen basoko zur hilaren kantitatea pixkanaka handitzea	2024	6 urte
		Gunean dauden okil beltzen bikoteen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2024	3 urte
	6.6 Intereseko basoko hegaztien ugalketarako populazioen egoera ezagutzea: miru beltza, miru gorria, arrano sugezalea, aztore arrunta, gabirai arrunta, arrano txikia, belatz europarra, apo-hontza eta hontz ertaina. Halaber, buztangorri argiak NBan duela gutxi egin duen ugalketaren inguruko datuak eskuratzea.	NBan dauden intereseko basoko hegazti-espezie nagusietako bikoteen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2024	3 urte
		Buztangorri argien bikoteen kopurua eta espezieak NBan duen ugalketa-arrakasta	Ezezaguna	Ezaguna	2024	6 urte
	6.7 Ibarbasoak eta pagadiak berreskuratzea, jendeak hobekien kontserbatuta dauden eremuetara duen sarbidea mugatuz, buztangorri argiari eta okil beltzari gune berriak kolonizatzen laguntzeko	Ibarbasoen eta pagadien kontserbazio-egoera	Desegokia	Egokia	2024	3 urte

Funtsezko 6. elementua	Helburu eragilea	Adierazlea	Hasierako balioa edo izaera	Erreferentziako helburu-balioa (orientagarria)	Helmuga (orientagarria)	Jarraipenaren aldizkakotasuna
Mendiko hegaztiak	6.8 Larre menditarretan dauden hegazti paseriformeen populazioak ezagutzea	Paseriformeen populazioei buruzko datuak edukitzea	Ezezaguna	Hegazti paseriformeen populazioak ezagutzea	2024	3 urte
Landazabaleko hegaztiak	6.9 NBko leku eraldatuenetan heskai-lerroak berreskuratzea eta gunearen eremuan dauden zuhaixka-heskaiak kontserbatzea	Fruta-arbolak dituzten berreskuratutako heskaien metro linealak	0	Berreskuratutako heskaien metro linealen kopurua pixkanaka handitzea	2024	6 urte
		Heskaien kontserbazio-egoera eta egiturazko edo loturazko dibertsitatea	Desegokia	Ona edo egokia	2024	6 urte
		Kontserbazio Plana	Egin gabe	Eginda	2024	6 urte
		Heskai berrien metro linealak	0	Heskai berrien metro linealen kopurua pixkanaka handitzea	2024	6 urte
	6.10 Antzandobi arruntaren populazioen eboluzioa ezagutzea	NBan dauden antzandobi arrunten bikoteen kopurua	Ezezaguna	Ezaguna	2024	Urtekoa

